

การศึกษารายกรณีและการให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2554

การศึกษารายกรณีและการให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อรรถวรรณ การภักดี (2554). การศึกษารายกรณีและการให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว. ปริญญาโท. กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม:
อาจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลกระทบจากการกระทำ ความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่น หาแนวทางในการช่วยเหลือป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) วัยรุ่นอายุในช่วง 12 - 17 ปี จำนวน 7 คน ที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ที่มีพฤติกรรมแสดงออกที่ไม่เหมาะสม มีเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น มีสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่นและมีปัญหาด้านการเรียน ที่มารับความช่วยเหลือจากศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก และสตรีในโรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร 9 แห่งและ 2) บุคคลที่เกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล ประกอบด้วย เพื่อนที่โรงเรียน และเพื่อนข้างบ้าน ครูประจำชั้นและครูแนะแนวที่โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวของวัยรุ่น แบบสำรวจปัญหา แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ ระเบียบสนทนา และการไปเยี่ยมบ้าน โดยมีการสรุปผลเป็นรายกรณี และสรุปผลแบบภาพรวม ทั้ง 7 ราย ในหัวข้อ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล ผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อวัยรุ่นถูกกระทำรุนแรงจากบุคคลในครอบครัว และหาแนวทางการช่วยเหลือและดำเนินการช่วยเหลือ

ผลการวิจัย พบว่า ผลกระทบจากการกระทำ ความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่น มีดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมแสดงออกที่ไม่เหมาะสม พบว่า มีพฤติกรรมก้าวร้าว ทำร้ายร่างกายหรือรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่า เป็นอันธพาล แสดงอาการซึมเศร้าและหวาดกลัว
2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น พบว่า เกิดความรู้สึกขาดความนับถือตนเอง สูญเสียความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นว่าตนเป็นคนไร้ความสามารถ ไม่มีคุณค่าหรือสมควรถูกทุบตีทำร้าย ซึ่งส่งผลให้เกิดความเครียด
3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น พบว่า เกิดความห่างเหินกันระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว ไม่ดูแลช่วยเหลือกัน ไม่เอื้อเฟื้อเอาใจใส่ต่อกัน
4. ปัญหาการเรียน พบว่า ผลการเรียนตกต่ำ เรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้นเรียน

ซึ่งภายหลังการให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวทั้ง 7 ราย ด้วยวิธีการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล และขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นและบุคคลในครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้รับการศึกษาในการช่วยเหลือ แก้ไข

ปัญหาของผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการติดตามผล พบว่าวัยรุ่นทั้ง 7 ราย
มีพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมากขึ้น มีเจตคติที่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น
มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นและมีผลการเรียนดีขึ้น

A CASE STUDY AND INTERVENTION OF FAMILY ABUSE ON ADOLESCENTS

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2011

Orawan Kanpakdee (2011). *A CASE STUDY AND INTERVENTION OF FAMILY ABUSE ON ADOLESCENTS*. Master thesis, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee: Inst. Dr. Monthira Charupherg and
Assist. Prof. Dr. Nanthana Wong-in.

The objectives of this research was to study the effects and the interventions of family abuse on adolescents. The subjects were : 1) 7 adolescents with age 12 – 17 years old; who had been abused by family; and had undesirable behaviors, negative attitudes towards themselves and others, interpersonal problems and learning problems; who came to ask for helping from 9 the centers for the protection of child rights of hospital in medical service department of Bangkok metropolitan administration: 2) related person of adolescents for instance friends, neighbors, homeroom teachers and school counselors. The research instruments were family abuse questionnaire, problem survey, observation form, interview form, cumulative record, home visit; then summarize as a case and overall in 7 issues for instance personal information, effects of family abuse and interventions.

The research results were as follow:

The effects of family abuse on adolescents were:

1. The undesirable behaviors were: aggression, physical abuse on weakling, being hooligan and depression and frightening.
2. The negative attitudes towards themselves and others were: loss self – respect and self – esteem, identified themselves as an incompetent person, worthless and should be abused by parents which was made them facing with stress.
3. The interpersonal relationships were: parents and adolescents kept each other as a distance, neglect, without helping and supporting.
4. The learning problems were: low achievement, couldn't catch up with the classroom activities.

After intervention by Client – Centered Counseling altogether with helping from homeroom teachers the 7 adolescents had an increase of desirable behaviors, positive attitudes towards themselves and others, good interpersonal relationship and better learning.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การศึกษารายกรณีและการให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว
ของ
อรรรรณ การภักดี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2554

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จด้วยดี เป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ และประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาเพื่อให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและช่วยตรวจทาน แก้ไขข้อบกพร่องให้ถูกต้อง ผู้วิจัยจึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมริตา แสนคำเครือและอาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้และให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล ที่กรุณาเป็น กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ และเป็นผู้ให้คำแนะนำแก้ไข

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการของโรงพยาบาลทั้งเก้าแห่งที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลตลอดมาและขอบคุณเพื่อนๆที่ให้การกำลังใจเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาและญาติพี่น้องทุกคนที่ให้ความกรุณาแก่ผู้วิจัย ตลอดจนความห่วงใยและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

อรรวรรณ การภักดี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
คำถามการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว.....	9
ความหมายของความรุนแรงในครอบครัว.....	9
ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว.....	11
ประเภทความรุนแรงในครอบครัว.....	20
ลักษณะความรุนแรงในครอบครัว.....	21
ผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว.....	23
การป้องกันและแนวทางการช่วยเหลือปัญหาความรุนแรงในครอบครัว.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว.....	29
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา.....	33
ความหมายของกรณีศึกษา.....	33
จุดมุ่งหมายของกรณีศึกษา.....	35
ข้อดีและข้อจำกัดของกรณีศึกษา.....	36
กระบวนการศึกษาในกรณีศึกษา.....	39
วิธีการที่ใช้ในกรณีศึกษา.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
ขั้นตอนในการดำเนินการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
ขั้นตอนการวิจัย.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ผลการศึกษารายกรณี	54
สรุปภาพรวมของการศึกษารายกรณี	93
5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ	95
ความมุ่งหมายการวิจัย.....	95
คำถามการวิจัย.....	95
ขอบเขตการวิจัย.....	95
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	96
การเก็บรวบรวมข้อมูล	96
สรุปผลการวิจัย.....	96
อภิปรายผลการวิจัย.....	97
ข้อเสนอแนะ.....	99
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	106
ประวัติย่อผู้วิจัย	138

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันกระแสการเร่งพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย เพื่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว นั้น ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของบุคคลทั้งในด้านการงาน ครอบครัวและสังคม สังคมจึงเริ่มอ่อนแอลงอย่างต่อเนื่อง วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบทุนนิยม ซึ่งให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจและการเงินเป็นอันดับแรก บุคคลในสังคมต้องดำเนินชีวิตอย่างแก่งแย่งแข่งขัน โดยเฉพาะในสังคมเมืองที่ต้องเผชิญหน้ากับสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่แข่งขัน เร่งรีบ เน้นหารายได้เพื่อยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่ยึดวัตถุนิยม จึงมีภาวะเสี่ยงต่อการเผชิญกับความเครียดมากเพราะสมาชิกทุกคนไม่มีเวลาให้กันและขาดการคำจุนสนับสนุนจากสมาชิก ญาติผู้ใหญ่หรือบุคคลรอบข้างในครอบครัวช่วยเหลือสนับสนุนให้กำลังใจสถานะของผู้หญิงในปัจจุบันจึงเปลี่ยนแปลงไปภรรยาจำนวนมากต้องออกมาทำงานนอกบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของสามี ทำให้ผู้หญิงต้องแบกรับ 2 บทบาท ทั้งการดูแลสามีและบุตร รวมถึงภาระการงาน ความก้าวหน้าในอาชีพ แต่ละครอบครัวมีความเครียดและความกดดันเพิ่มขึ้น สัมพันธภาพในครอบครัวจึงเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ส่งผลให้บุคคลและสังคมเริ่มอ่อนแอลงอย่างต่อเนื่อง (อังศินันท์ อินทรกำแหง. 2550: 1-3 อ้างอิงจาก Luthenbacher. 1998)

เมื่อพิจารณาจากในระดับจุลภาคจะพบได้จากปัญหาสุขภาพทางกายจากอัตราการป่วยด้วยโรคที่มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตและการทำงานที่ไม่สมดุลเพิ่มมากขึ้น เช่น โรคความดัน โรคหัวใจ เบาหวาน โรคจิตเภท โรควิตกกังวล โรคจิตประสาท รวมทั้งอุบัติเหตุจากการอ่อนเพลียของร่างกาย เป็นต้น ปัญหาทางจิตและความเครียด ปัญหาครอบครัวแตกแยก บุตรขาดความอบอุ่น ที่มีสาเหตุจากความไม่สมดุลของเวลาที่มีคุณภาพที่ใช้ไปกับการทำงานและครอบครัว จะเห็นได้จากการศึกษาภาวะความอยู่ดีมีสุขของประชาชนด้านชีวิตครอบครัวมีแนวโน้มลดลง (สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว. 2546: 66) ดัชนีด้านสัมพันธภาพที่อบอุ่นในครอบครัวมีค่าดัชนีลดลงจากร้อยละ 80.85 ในปี พ.ศ 2539 ลดลงเป็นร้อยละ 70.77 ในปี พ.ศ 2545 แสดงให้เห็นการอยู่ร่วมกันและความสัมพันธ์ที่อบอุ่นในครอบครัวเริ่มเสื่อมสลาย ความผูกพันและความเกื้อกูลกันของสมาชิกในครอบครัวเริ่มห่างเหินกัน อันเนื่องมาจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจบังคับสมาชิกในครอบครัวต่างต้องพึ่งตนเองมากขึ้น ขาดการ ดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกันในครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีความผูกพันกันน้อยลง ความห่วงใยอาหาร ความเสียสละ ความอดทนและพึ่งพาต่อกันลดน้อยลง ขาดความเข้าใจกันระหว่างคู่สมรส พ่อแม่กับลูก พี่กับน้อง หรือญาติผู้ใหญ่ในครอบครัว เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิด

ปัญหาความรุนแรงทั้งในครอบครัวและในสังคมด้วย และเมื่อพิจารณาในระดับมหภาคจะพบได้จากขนาดครอบครัวที่ลดลงด้วย กล่าวคือ แนวโน้มการหย่าร้างมีเพิ่มขึ้นทุกปีจากสถิติการไปจดทะเบียนหย่าที่อำเภอของประเทศไทยในช่วง 14 ปีที่ผ่านมา มีการหย่าร้างจำนวนทั้งสิ้น 1,736,087 คู่ เมื่อจำแนกตามปีในอดีตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ที่มีการหย่าร้างจำนวน 46,953 คู่ และจากการสำรวจในปี พ.ศ. 2549 มีอัตราการหย่าร้างสูงเป็นสองเท่า คือ จำนวน 91,155 คู่ เมื่อพิจารณาในปี 2549 จำแนกตามจังหวัด พบว่า จังหวัดกรุงเทพมหานครมีอัตราการหย่าร้างสูงที่สุด คือ จำนวน 15,582 คู่ และสูงโดดเด่นกว่าทุกจังหวัดที่ถือเป็นจังหวัดเศรษฐกิจของแต่ละภาคจะมีอัตราการหย่าร้างเพียงหลักพัน (กรมการปกครอง. 2550: ออนไลน์)

เมื่อความเครียดและความกดดันของคู่สมรสหรือบิดามารดามีมาก อัตราการหย่าร้างเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ดัชนีความอบอุ่นในครอบครัวลดลง บุตรจึงเป็นบุคคลที่ได้รับผลกระทบนี้ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากสถิติความก้าวร้าวรุนแรงหรือคดีทำร้ายร่างกายผู้อื่นทั่วราชอาณาจักร จากเดิมเมื่อ 5 ปีก่อนได้รับแจ้งปีละประมาณ 15,000 – 16,000 ราย ได้เพิ่มขึ้นปีละประมาณ 20,000 รายในปัจจุบัน ผลของการศึกษาในเด็กไทยพบว่า 1 ใน 4 ของเด็กไทยที่ถูกทำร้ายนั้น ถูกทำร้ายโดยพ่อแม่ และจากข้อมูลสถิติ การประมวลภาพข่าวเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม ส่วนใหญ่เป็นปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวจากหนังสือพิมพ์ 5 ฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด มติชนและกรุงเทพธุรกิจของฝ่ายข้อมูลและเผยแพร่มูลนิธิเพื่อนหญิง (อังศิรินทร์ อินทรกำแหง. 2550: 1-3 อ้างอิงจาก มูลนิธิเพื่อนหญิง. 2546) พบว่าเป็นข่าวความรุนแรงในครอบครัวถึง 184 รายและความรุนแรงที่ซ่อนเร้นอื่นๆที่ไม่ปรากฏชัดเจน ซึ่งสำนักงานกิจการสตรีและครอบครัว (2551: ออนไลน์) ได้สำรวจประเภทความรุนแรงต่อเด็กและผู้หญิง แยกประเภทตามการกระทำรุนแรง ตั้งแต่ปี 2548 – 2551 พบว่า เด็กชายหญิงที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ถูกทำร้ายร่างกายสูงที่สุด ถึง 4,045 ราย ในจำนวนนี้แยกเป็นเด็กชาย จำนวน 619 ราย และเด็กหญิง 2,793 ราย รองลงมาคือ การถูกข่มขืน 3,859 ราย แยกเป็นเด็กชายจำนวน 17 ราย และเด็กหญิง 3,842 ราย และถูกกระทำอนาจาร 1,790 ราย แยกเป็นเด็กชายจำนวน 65 ราย และเด็กหญิง 1,790 ราย และเมื่อศึกษาลงลึกถึงบุคคลที่เป็นผู้กระทำรุนแรงต่อเด็กเหล่านี้ พบว่า เป็นบิดา มารดา บิดาเลี้ยง มารดาเลี้ยง และญาติ ถึง 878 ราย และจากรายงานวิจัยของ จันท์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และคณะ (2551: ออนไลน์) ได้ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ศึกษาทบทวนองค์ความรู้เรื่องเด็กเยาวชนและครอบครัว โดยทำการสำรวจตั้งแต่ปี 2540 จากสถิติของประชาสังคมสงเคราะห์ พบว่าเด็กถูกทารุณกรรมจากครอบครัวนั้นมีทุกช่วงอายุตั้งแต่อายุน้อยที่สุดจนถึงอายุ 24 ปี และเด็กเหล่านี้ได้รับการช่วยเหลือเพียงร้อยละ 60 รวมถึงสำรวจพบว่าสังคมส่วนใหญ่ยังละเลยไม่ช่วยเหลือเมื่อพบเด็กถูกทารุณ นอกจากนี้จากการศึกษาของกฤตยา อาชวนิชกุล และคณะ (2544: 27) พบว่าเพียงแค่บุตรได้รับรู้เหตุการณ์ว่าบิดาทำร้ายมารดานั้นยังส่งผลกระทบต่อจิตใจของบุตร โดยบุตรจะซึมซับความรุนแรงและเกิดเป็นวัฏจักรของความรุนแรงในครอบครัว

จากสถานการณ์ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวนั้นเป็นปรากฏการณ์ที่นับวันจะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ หน่วยงานในประเทศไทยก็มิได้นิ่งนอนใจกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเหล่านี้ โดยได้ให้ความสำคัญและสร้างนโยบาย ได้มีการบัญญัติและบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ซึ่งถือเป็นมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการใช้ยุติ ความรุนแรงในครอบครัว เนื่องจากปริมาณและขนาดของความรุนแรง และมีความซับซ้อนมากขึ้นตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แต่อย่างไรก็ตามการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากเห็นว่าปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่มีความละเอียดซับซ้อนเกี่ยวกับบุคคลใกล้ชิด จึงมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการทำร้ายร่างกายระหว่างบุคคลทั่วไป โดยในบทบัญญัติ 18 มาตรา มีสาระสำคัญกำหนดหลักเกณฑ์กว้างๆ เพื่อแก้ปัญหาคือ กำหนดให้ผู้พบเห็นการกระทำความรุนแรงในครอบครัวมีหน้าที่แจ้งเหตุต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ มีบทบัญญัติลงโทษผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว และกำหนดให้มีวิธีการช่วยเหลือผู้ถูกกระทำมีการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้กระทำและผู้ถูกกระทำรวมทั้งมีบทห้ามการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเรื่องความรุนแรงในครอบครัวต่อสาธารณะ รวมถึงวางแผนเตรียมการถึงเครื่องมืองบประมาณพร้อมรองรับการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 เช่น กฎหมายลำดับรอง อุปกรณ์การทำงาน บ้านพักสำหรับผู้ประสบเหตุรุนแรงในครอบครัว คู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และสุดท้าย สื่อมวลชนมีความรู้ความเข้าใจให้การสนับสนุนเผยแพร่องค์ความรู้ งดการเสนอข่าวที่อาจทำให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความเสียหายหรือกลับสู่สังคมได้ยาก และในปัจจุบันได้มีการร่างพระราชบัญญัติขจัดความรุนแรงในครอบครัว โดยได้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล โดยมาตรา 3 ของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติไว้ว่า ความรุนแรงในครอบครัว หมายความว่า การกระทำใด ๆ เพื่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย สุขภาพ หรือจิตใจ หรือกระทำในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย สุขภาพ หรือจิตใจของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ละเว้นกระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมิชอบ แต่ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาท ซึ่งบุคคลในครอบครัว หมายความว่า คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินกันฉันท์สามีภริยา โดยมีได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัวรวมทั้งบุคคลใด ๆ ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน แต่ไม่รวมถึงบุคคลที่อยู่ในฐานะผู้เช่า ดังนั้น ผู้ที่กระทำรุนแรงในครอบครัว จะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 4 แต่ถ้าศาลเห็นสมควรอาจกำหนดให้ใช้วิธีการฟื้นฟู บำบัดรักษา คุมความประพฤติ ผู้กระทำผิด ให้ผู้กระทำผิดชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ ทำงานบริการสาธารณะ ละเว้นการกระทำอันเป็นเหตุให้เกิดการใช้ความรุนแรง หรือทำทัณฑ์บนไว้ตามวิธีการและระยะเวลาที่ศาลกำหนดแทนการลงโทษก็ได้ (ราชกิจจานุเบกษา. 2550: 1-8; สำนักงานกิจการสตรีและครอบครัว. 2551: ออนไลน์)

จะเห็นได้ว่าความรุนแรงในครอบครัวมิได้เป็นปัญหาที่มาจากด้านเดียวแต่เป็นปัญหาที่มีสาเหตุจากหลายด้านทั้งจากชีววิทยา จิตวิทยา สังคมและสภาพแวดล้อม มีตัวกระตุ้นจากหลายส่วน ดังนั้นการป้องกันจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็น โรงเรียน ที่ทำงานสถาบันต่าง ๆ และระบบกระบวนการยุติธรรม การป้องกันและแก้ปัญหาความรุนแรงจะสำเร็จผลได้ต้องครอบคลุมและควบคุมโดยหลักการที่มีระบบ การป้องกันการข่มเหงทารุณเด็ก ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็ก เช่น บิดามารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ แพทย์พยาบาล นักกฎหมาย นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น ซึ่งในฐานะของนักจิตวิทยาหรือครูแนะแนวจะมีส่วนช่วยเด็กเหล่านี้ได้โดยช่วยแก้ปัญหาในด้านพฤติกรรมของเด็กและช่วยเหลือคุ้มครองเด็กเมื่อเด็กตกอยู่ในความเสี่ยงหรือเมื่อถูกกระทำ และต้องฝึกเด็กให้รู้จักการประเมินอันตราย หลบหลีกอันตราย สามารถเอาตัวรอดปลอดภัย รู้จักบอกและขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ที่สามารถไว้วางใจจนกว่าจะได้รับความช่วยเหลือ มีการติดต่อสื่อสารกับบิดามารดาผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด (สรรพสิทธิ์ คุ่มพ์ประพันธ์. 2541: 103)

ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนหลายแห่ง ที่ให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือเด็กที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก และสตรี มุ่งขจัดความรุนแรงในครอบครัว โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว ส่งเสริมโครงการเฝ้าระวังในชุมชนด้วยการจัดระบบและสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังความรุนแรงในชุมชนโดยมีอาสาสมัครเฝ้าระวังความรุนแรง มีศูนย์รับแจ้งเหตุในชุมชน มีการประสานหน่วยงานภายนอกเพื่อการช่วยเหลือ จัดให้มีคลินิกให้คำปรึกษาปัญหาครอบครัวในศูนย์บริการสาธารณสุขและโรงพยาบาลในสังกัด จัดตั้งศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก และสตรีในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์กรุงเทพมหานคร 9 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล โรงพยาบาลตากสิน โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ โรงพยาบาลหลวงพ่อดำวัดกัลยาณมิตรโรดทิศ โรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร โรงพยาบาลหนองจอก และโรงพยาบาลสิรินธร เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ถูกรับบาดเจ็บแบบบูรณาการโดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำรุนแรง (กรุงเทพมหานคร. 2551: ออนไลน์) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเลือกแหล่งข้อมูลจากวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่เข้ามาขอความช่วยเหลือจากศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก และสตรีในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์กรุงเทพมหานคร 9 แห่ง

เด็กที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว มักถูกกระทำทารุณมายาวนานตั้งแต่ยังเด็กจนเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น วัยรุ่นที่เหล่านี้จึงเป็นบุคคลที่มีปัญหาเกิดการชะงักงันของขั้นพัฒนาการ ซึ่งการถูกรับบาดเจ็บรุนแรงจากครอบครัวของวัยรุ่นแต่ละรายเกิดจากสาเหตุที่แตกต่างกัน วิธีการหนึ่งที่จะช่วยวัยรุ่นเหล่านี้ให้ต่อสู้กับปัญหาที่กำลังเผชิญ รวมถึงเยียวยาอาการเจ็บป่วยทางร่างกายและจิตใจนั้น คือ การศึกษาและช่วยเหลือวัยรุ่นเหล่านี้เป็นรายกรณี ซึ่งถือเป็นหนึ่งในบริการที่สำคัญของบริการแนะแนว และยังถือเป็นการวิจัยประเภทหนึ่ง ที่มีลักษณะเป็นกระบวนการเก็บ

รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กหรือบุคคล แต่เก็บรายละเอียดทั้งหมดที่เกิดขึ้นเป็น การศึกษาแบบเจาะลึก โดยใช้วิธีการหลากหลายอย่างตั้งแต่ การสังเกต สัมภาษณ์ และการใช้ แบบสอบถามทางจิตวิทยา เพื่อทำความเข้าใจถึงสาเหตุ พฤติกรรม หรือปัญหาที่เกิดขึ้น และใช้ เป็นแนวทางในการเสนอแนะ การป้องกัน การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้ ซึ่งมีประโยชน์ต่อวัยรุ่น เหล่านี้ในแง่ของการสามารถเสนอแนะและหาวิธีการช่วยเหลือผู้รับการศึกษาเป็นรายการที่ได้ เหมาะสมกับปัญหาและแก้ปัญหานั้นได้ถูกจุดมากที่สุด (สุวิมล ติรพานันท์. 2548: 14-15)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการทำการศึกษารายกรณีและการให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูก กระทบรุนแรงจากครอบครัว ซึ่งเป็นวัยรุ่นที่อยู่ในช่วง 12 - 17 ปี ที่ได้รับการปฏิบัติจาก สมาชิกในครอบครัว ในลักษณะของการทำให้บาดเจ็บทางร่างกาย โดยการทุบตีและการทารุณ กรรมต่าง ๆ เป็นเหตุให้วัยรุ่นได้รับอันตราย บาดเจ็บ รวมถึงกระทบกระเทือนทางจิตใจ ตลอดจนการถูกละเลยไม่ตอบสนองความต้องการพื้นฐานตามที่วัยรุ่นควรจะได้รับ ได้แก่ การให้ การศึกษา อาหาร การดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิต และการสั่งสอนอบรมเลี้ยงดู โดยวัยรุ่น เหล่านี้มาขอความช่วยเหลือจากศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก และสตรีในโรงพยาบาลสังกัดสำนัก การแพทย์กรุงเทพมหานคร 9 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลตากสิน วิทยาลัย แพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ โรงพยาบาลหลวงพ่อกวักจักษ์ชุตินทรโรอุทิศ โรงพยาบาลหนองจอก โรงพยาบาลลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ และโรงพยาบาลสิรินธร เพื่อที่วัยรุ่นเหล่านี้จะเติบโต ไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ไม่เกิดการชะงักงันของขั้นพัฒนาการ โดยผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ และแนวทางการแก้ปัญหาเชิงลึกเกี่ยวกับวัยรุ่น ที่ถูกกระทบรุนแรงจากครอบครัว เพื่อเป็นแนวทางให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการวางแผน กำหนดกลยุทธ์และวิธีการทั้งในการช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทบรุนแรงจากครอบครัวได้ เหมาะสมเป็นรายการ อันจะเป็นการลดปัญหาสังคม รวมถึงเป็นการส่งเสริมทักษะการดำเนิน ชีวิตและพฤติกรรมอันพึงประสงค์ให้แก่วัยรุ่นที่ถูกกระทบรุนแรงจากครอบครัว

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลกระทบจากการกระทบความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่น หาแนวทาง ในการช่วยเหลือป้องกัน และแก้ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นที่ถูกกระทบรุนแรงจากครอบครัว

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงผลกระทบจากการกระทบความรุนแรงจาก ครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่น เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือ ป้องกันและแก้ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับ วัยรุ่นที่ถูกกระทบรุนแรงจากครอบครัว

ขอบเขตของการวิจัย

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นวัยรุ่นในช่วงอายุ 12 - 17 ปี จำนวน 7 ราย ที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว และเข้ามารับความช่วยเหลือจากศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและสตรีในโรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์กรุงเทพมหานคร 9 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล โรงพยาบาลหลวงพ่อกวีสักดิ์ชูตินทรโรอุทิศ โรงพยาบาลตากสิน โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ โรงพยาบาลหนองจอก โรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ และโรงพยาบาลสิรินธร โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

1. เป็นวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ
2. เป็นวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว โดยมีลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม
 - 2.2 ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น
 - 2.3 ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น
 - 2.4 มีปัญหาด้านการเรียน
3. สม่ครใจให้ความร่วมมือในการศึกษารายกรณี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว หมายถึง ลักษณะของวัยรุ่นที่แสดงให้เห็นถึงการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ทั้งในด้านร่างกาย และจิตใจ โดยประกอบด้วยลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - 1.1 ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม หมายถึง พฤติกรรมของวัยรุ่นที่แสดงออกทั้งทางกิริยาท่าทาง น้ำเสียง คำพูดหรือการทำกิจกรรมต่างๆ ที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานที่สังคมยอมรับ ไม่เหมาะสมกับวัยและสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลรอบข้าง ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าว การพูดจาหยาบคาย ทำร้ายรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่า ซึมเศร้าหรือหวาดกลัว
 - 1.2 ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น หมายถึง พฤติกรรมของวัยรุ่นที่แสดงออกถึงความคิดความเชื่อ ความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมที่มีต่อตัวเองและบุคคลอื่นเมื่อมีสถานการณ์ต่างๆมากระทบ โดยอาจเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกหรือทางลบในแต่ละสถานการณ์ ในกรณีของวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว มักมีเจตคติในเชิงลบ ได้แก่ การขาดความนับถือตนเอง สูญเสียความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นว่าตนเป็นคนไร้ความสามารถ ไม่มีคุณค่าหรือสมควรถูกทุบตีทำร้าย เกิดความเครียด

1.3 ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น หมายถึง พฤติกรรมที่วัยรุ่นปฏิบัติต่อบุคคลในครอบครัว ครู เพื่อน รวมถึงคนรอบข้าง ได้แก่ การแสดงความห่างเหินกันระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว การไม่ดูแลช่วยเหลือกัน การไม่เอื้อเฟื้อต่อกัน

1.4 ปัญหาด้านการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในขณะที่อยู่ในห้องเรียน รวมถึงผลลัพธ์ด้านการเรียนของวัยรุ่น ได้แก่ การเหม่อลอยในขณะที่เรียน ไม่สนใจการเรียน ผลการเรียนตกต่ำ เรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้นเรียน

2. การศึกษารายกรณีของวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว หมายถึง กระบวนการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อทำความเข้าใจถึงพฤติกรรม หรือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว และใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา เสนอแนะแนวทางการป้องกันการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว โดยมีขั้นตอนในการศึกษา ดังนี้

2.1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยคัดเลือกวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว และตั้งจุดมุ่งหมายว่าจะศึกษาสิ่งใดจากวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวนั้นๆ

2.2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยรวบรวมข้อเท็จจริงทั้งหมด โดยการเก็บข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว หลังจากที่มีการกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐานแล้ว โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การใช้แบบสอบถามการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวของวัยรุ่น การใช้แบบสำรวจปัญหาการสังเกต การสัมภาษณ์ การไปเยี่ยมบ้าน และการใช้ระเบียบวิธีสนทนา แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาทำการตีความหรือแปลความหมายของข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในแต่ละวิธี เพื่ออธิบายผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่น

2.3 การวินิจฉัย หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยนำเอาผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับรวบรวมจากหลาย ๆ วิธีการตามข้อ 2.2 มาเป็นพื้นฐานในการประกอบการพิจารณา วินิจฉัยถึงผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่น และหาแนวทางในการช่วยเหลือ ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว

2.4 การป้องกัน แก้ไข และการช่วยให้ความช่วยเหลือ หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว โดยการให้คำปรึกษารายกลุ่มและรายบุคคล

2.5 การทำนายผล หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยคาดการณ์ล่วงหน้าว่าวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวจะมีลักษณะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น และปัญหาด้านการเรียน เป็นไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ หลังจากที่ทำการศึกษาแล้ว

2.6 การติดตามผล หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยประเมินผลหรือศึกษาเพิ่มเติมภายหลังจากให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ว่าประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเพียงใด โดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์วัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว และสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว

2.7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยสรุปผลจากการศึกษาและวิธีการที่ได้ช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวทั้งหมด และให้ข้อเสนอแนะสำหรับตัววัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว รวมถึงครู อาจารย์ และผู้สนใจจะมาศึกษาวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวรายนั้นๆต่อไป

คำถามการวิจัย

1. อะไรเป็นผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่น
2. การให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวสามารถทำได้
อย่างไร

ข้อตกลงเบื้องต้น

ชื่อและข้อมูลส่วนบุคคลทั้งหมดของแหล่งข้อมูลจำนวนทั้งหมด 7 คน ผู้วิจัยได้ใช้นามสมมติ ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษาความลับของผู้รับการศึกษ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อศึกษารายกรณีและให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ผู้วิจัยจึงขอเสนอการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว
 - 1.1 ความหมายของความรุนแรงในครอบครัว
 - 1.2 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงครอบครัว
 - 1.3 ประเภทความรุนแรงในครอบครัว
 - 1.4 ลักษณะความรุนแรงในครอบครัว
 - 1.5 ผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว
 - 1.6 การป้องกันและแนวทางการช่วยเหลือปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
 - 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา
 - 2.1 ความหมายของกรณีศึกษา
 - 2.2 จุดมุ่งหมายของกรณีศึกษา
 - 2.3 ข้อดีและข้อจำกัดของกรณีศึกษา
 - 2.4 กระบวนการศึกษาในกรณีศึกษา
 - 2.5 วิธีการที่ใช้ในกรณีศึกษา
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว

1.1 ความหมายของความรุนแรงในครอบครัว

พฤติกรรมความรุนแรง (Violent behaviors) เป็นปัญหาทางที่สำคัญมากปัญหาหนึ่ง และมีความสลับซับซ้อนเนื่องจากมีสาเหตุ ปัจจัยหลายประการ และเกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม ค่านิยม เช่น การที่บิดามารดาตีบุตร บางสังคมถือว่าเป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรวิธีหนึ่งที่จะทำให้บุตรเป็นคนดีในอนาคต แต่ในบางสังคมถือว่าเป็นการใช้ความรุนแรงกับเด็กเพราะบิดามารดาคิดว่า

บุตรเป็นกรรมสิทธิ์ของตนจะปฏิบัติอย่างไรก็ได้ มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับความรุนแรงไว้มากมาย ดังนี้

กฤตยา อาชวนิจกุล (2539: 7) ได้ให้ความหมายของความรุนแรงว่า หมายถึง การใช้ วาจา หรือกำลังทางร่างกายหรืออาวุธ ในการทำร้ายผู้อื่น และเป็นการกระทำที่ออกนอกกริตนอกกรอบของวิถีปฏิบัติทั่วไป

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (2541: 110) ได้ให้ความหมายความรุนแรงในครอบครัว หมายถึง การทำร้ายกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวให้บาดเจ็บทางร่างกายและช้ำช้ำในให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำในสิ่งที่เขาไม่ปรารถนา ซึ่งระดับความรุนแรงมีความแตกต่างกันตั้งแต่การทะเลาะโต้เถียงกัน การทำร้ายร่างกายด้วยอวัยวะหรืออาวุธ ไปจนถึงการทำลายชีวิตหรือทำลายการพัฒนาการทางบุคลิกภาพของบุคคล เช่น การกระทำ หรือละเลยที่จะเป็นข้อบกพร่องในบทบาทหน้าที่ของสามีภรรยา หรือบทบาทหน้าที่ของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรอย่างเหมาะสม เมื่อปัญหาความรุนแรงเกิดขึ้นในครอบครัวย่อมมีผลกระทบต่อสมาชิกทุกคน และผลกระทบดังกล่าวก็จะมีผลลัพธ์ที่แตกต่างกันไปตามสภาพและบทบาทของสมาชิกในครอบครัวนั้น บางครั้งการไม่ปรับตัวเข้าหากันระหว่างสามีและภรรยา เมื่อมีปัญหา ก็จะเก็บกดเอาไว้ จนถึงจุดหนึ่งก็จะมีปากเสียงกันและนำไปสู่การใช้ความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ได้

ธรรมบุญ เหล่าสกุลพร (2542: 11) ได้ให้ความหมายความรุนแรงต่อเด็ก ว่าหมายถึง การที่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่มีหน้าที่ดูแลเด็ก กระทำการใดๆ หรือละเว้นการกระทำ ที่มีผลทำให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจของเด็ก ซึ่งลัดดาวัลย์ สุขุม (2542: 33) ได้กล่าวถึงความรุนแรงที่พบบ่อยในสังคมไทย ชนิดหนึ่งได้แก่ การข่มเหงทารุณกรรมบุตร เป็นความรุนแรงที่บิดา มารดากระทำต่อบุตร หรือผู้ใหญ่ในครอบครัวกระทำต่อเด็กในครอบครัว

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (2542: 1) ได้ให้ความหมายของความรุนแรงว่า หมายถึง การกระทำใดๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ โดยการบังคับ ขู่เข็ญทุบตี คุกคาม กีดกันเสรีภาพทั้งในที่สาธารณะและในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นผลหรืออาจเป็นผลทำให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจแก่ผู้ถูกกระทำ

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2544: 223) ได้ให้ความหมายของความรุนแรงว่า หมายถึง การกระทำที่มีหรือสื่อว่ามีเจตนาที่จะทำให้บุคคลอื่นได้รับบาดเจ็บ การบาดเจ็บนี้อาจเนื่องมาจากการทำร้ายร่างกายหรือทางเพศ และบาดเจ็บมีตั้งแต่น้อยไปจนรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต

อังศินันท์ อินทรกำแหง (2550: 9) ได้ให้ความหมายของความรุนแรงว่า หมายถึง การกระทำใดๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งกาย วาจา จิตใจ และทางเพศ โดยการ

บังคับขู่เข็ญ ทำร้ายทุบตี คุกคาม กีดกันเสรีภาพ ทั้งในที่สาธารณะและในการดำเนินชีวิตส่วนตัว ซึ่งเป็นผลให้บุคคลผู้ถูกกระทำ เกิดความทุกข์ทรมาน ทั้งร่างกาย จิตใจและสภาพสังคมเปลี่ยนไป และจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนไทย ที่เป็นสถานการณ์ความตึงเครียดที่ก่อให้เกิดภาวะวิกฤตทั้งด้านสังคม ครอบครัวและบุคคล

คณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชน และผู้สูงอายุ วุฒิสภา (ม.ป.ป.: 6) ได้ให้ความหมายความรุนแรงในครอบครัว (Family violence) ว่าหมายถึง การกระทำใดๆก็ตามที่สมาชิกในครอบครัวกระทำต่อกันแล้วมีผลทำให้ผู้ถูกกระทำได้รับบาดเจ็บ ทางกายและหรือทางจิตใจ และหรือทางเพศ

บาร์เดน (Barden. 1993: 94) ได้ให้ความหมายของความรุนแรงว่า หมายถึง การใช้กำลังทางกายหรือพลังอำนาจในการคุกคามผู้อื่น ให้บาดเจ็บทางกายหรือทางจิตใจ หรือทำให้รู้สึกขาดความปลอดภัย รวมถึงการเมินเฉยและการละเลยด้วย

เรย์โซ และ รอท (Reiso & Roth. 1996: 35) ได้ให้ความหมายของความรุนแรงว่า หมายถึง พฤติกรรมซึ่งบุคคลกระทำต่อบุคคล โดยตั้งใจหรือเจตนาที่จะคุกคามขู่เข็ญ หรือทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย

องค์การอนามัยโลก (WHO. 2002: 4) ได้ให้ความหมายของความรุนแรงว่า หมายถึง การใช้กำลังหรืออำนาจทางกายอย่างจงใจ เพื่อข่มขู่คุกคาม ต่อต้าน ตนเอง หรือผู้อื่น หรือกลุ่ม หรือชุมชนซึ่งก่อให้เกิดผลที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ การตาย ทำร้ายจิตใจ การกีดกันและขัดขวางการพัฒนาการ

สรุปได้ว่า ความรุนแรงในครอบครัว หมายถึง การทำร้ายกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวให้บาดเจ็บทางร่างกาย และข่มขืนให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำในสิ่งที่เขาไม่ปรารถนา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาความรุนแรงในครอบครัวเฉพาะในกรณีที่วัยรุ่นถูกทำร้ายจากสมาชิกในครอบครัว ดังนั้น ความรุนแรงในครอบครัว จึงหมายถึง เด็กที่อายุในช่วง 12 - 17 ปี ที่ได้รับการปฏิบัติจากสมาชิกในครอบครัวเป็นประจำ ในลักษณะของการทำให้บาดเจ็บทางร่างกายโดยการทารุณกรรมในรูปแบบต่างๆ เป็นเหตุให้ได้รับอันตราย และส่งผลกระทบต่อจิตใจ ตลอดจนการถูกละเลย ไม่ตอบสนองความต้องการพื้นฐานตามที่เด็กควรจะได้รับ ในด้านการให้การศึกษา อาหาร หรือการอบรมสั่งสอนเลี้ยงดู

1.2 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว

บาร์เน็ตและคณะ (บุญเสริม หุตะแพทย์. 2542: 15; อ้างอิงจาก Barnett & Others. 1997: 24 - 32) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรงในระดับมหภาคและจุลภาค ไว้ดังนี้

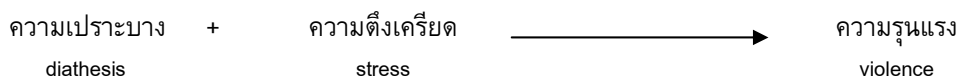
1. ความรุนแรงในระดับมหภาค

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในระดับมหภาค ตามแนวคิดสตรีนิยมที่ชี้ให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง ผู้ชายทำร้ายผู้หญิงได้โดยคิดว่าตนเองมีสิทธิ์มองในรูปแบบอำนาจนิยม ใช้กำลังและอำนาจของฐานะทางสังคม บทบาทหน้าที่ หัวหน้า เป็นผู้นำในที่ทำงานและในครอบครัว ในการกดขี่สมาชิกในครอบครัวในทางที่คิดว่าตนเองมีสิทธิกระทำได้ ประกอบด้วย การยอมรับทางวัฒนธรรมที่เป็นผลจากการยอมรับในสังคม ที่ยอมให้พ่อแม่ทำร้ายบุตรได้ ปรารถนาให้สามีตีได้เป็นเรื่องธรรมดา

2. ความรุนแรงในระดับจุลภาค

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในระดับจุลภาค เป็นความรุนแรงที่เด็กและผู้หญิงได้ถูกกระทำ และภรรยาที่ถูกสามีทำร้ายยังคงอยู่ในครอบครัว และยังความสัมพันธ์กับสามีซึ่งเป็นผู้กระทำความรุนแรง และมีผลงานวิจัยจำนวนมากในการศึกษาด้านสังคมวิทยา อาชญาวิทยา และจิตวิทยาที่ชี้ให้เห็นว่า การอบรมขัดเกลาเด็กมีความสำคัญต่อพัฒนาการของการใช้ความรุนแรง ในฐานะเป็นผู้กระทำและเด็กที่เคยได้รับประสบการณ์ความรุนแรงนี้ มีค่านิยมยอมรับของสังคมและรับรู้วิธีการใช้ความรุนแรง จึงเป็นบทเรียนที่สำคัญและมีผลกระทบต่อกระตือรือร้นในชีวิตในอนาคตของเด็กด้วย

แนวคิดที่นิยมใช้อธิบายการเกิดความรุนแรงในครอบครัว คือ diathesis - stress model (อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2544: 247 – 250; อ้างอิงจาก Bolton & Bolton. 1987) คำว่า diathesis หมายถึง ความเปราะบางหรือแนวโน้มที่จะเกิดปัญหา สำหรับ stress หมายถึง ความตึงเครียดที่ทำให้บุคคลเสียสมดุลโดยอาจเกิดจากภายในตัวบุคคลเอง ในความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นหรือสภาพแวดล้อม โอกาสเสี่ยงที่จะเกิดความก้าวร้าวนั้นเป็นความต่อเนื่อง (continuum) จากน้อยไปสู่มาก ขึ้นอยู่กับน้ำหนักของตัวแปรทั้งสอง ถ้าทั้ง diathesis และ stress ต่างก็สูง บุคคลจะปรับตัวไม่ได้เกิดการเสียสมดุลและแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมรุนแรง ในทางตรงข้ามถ้า diathesis สูงแต่ stress ต่ำ หรือ diathesis ต่ำ แต่ stress สูง ก็อาจจะไม่เกิดปัญหาขึ้นมา ดังภาพ

ครอบครัวส่วนใหญ่เผชิญกับความตึงเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตได้โดยไม่ลำบาก แต่ถ้าความเครียดนั้นรุนแรงมากและดำเนินอยู่เรื้อรัง หรือเกิดขึ้นหลายด้านพร้อมกัน ครอบครัวก็อาจจะปรับตัวไม่ได้ ถ้าปราศจากความช่วยเหลือจากเครือข่ายอื่นๆ ซึ่งความรุนแรงแต่ละแบบอาจมี

สาเหตุแตกต่างกัน ความรุนแรงระหว่างคู่สมรสอาจเกิดจากความเครียดนอกครอบครัว เช่น จากที่ทำงานหรือภายในครอบครัว เช่น การขัดแย้งระหว่างกัน ความรุนแรงต่อลูกมักเกิดจากความเครียดในการเลี้ยงลูกและจัดการกับชีวิตประจำวัน ปัญหาทางการเงินและการงาน เป็นต้น

ศรีชัย โชติรัตน์ (2538: 5) กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้วการกระทำใดๆ ที่มีเจตนาหรือความตั้งใจที่จะทำอันตรายต่อผู้อื่นโดยวิธีต่างๆ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ถือว่าเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว (Aggression) ลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าวที่ถือว่ารุนแรงที่สุด คือ สงคราม สำหรับตัวบุคคลนั้นมีตั้งแต่ความก้าวร้าวต่อร่างกาย ได้แก่ การทำอันตรายหรือทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวดทั้งร่างกายและจิตใจ ดังนั้นความรุนแรงในครอบครัวนับว่าเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวในรูปแบบหนึ่ง เนื่องจากการเป็นกระทำที่มีเจตนาต้องการทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บทั้งร่างกายและจิตใจ โดยฮานราฮาน และคณะ ได้รวบรวมทฤษฎีและแนวความคิดที่อธิบายถึงสาเหตุของความก้าวร้าวไว้โดยสรุปดังนี้ (Hanrahan, Campbell & Ulrich.1993: 7-22)

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Social Learning Theory)

นักทฤษฎีจิตวิทยาสังคมส่วนมากเชื่อว่า ความก้าวร้าวของมนุษย์ เกิดจากการเรียนรู้ เช่นเดียวกับกับพฤติกรรมอื่น ความก้าวร้าวมิได้เป็นผลของสัญชาตญาณ แต่เป็นผลอันเนื่องมาจากการสังเกตหรือการเลียนแบบนั่นเอง โดยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมก้าวร้าวของบุคคลว่า ถ้าวิธีการเฉพาะของการแก้ปัญหาความขัดแย้งถูกรับรู้ว่าประสบความสำเร็จ วิธีการนั้นจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมสะสมของบุคคล (Hanrahan, Campbell & Ulrich. 1993: 7-22; Citing Steinmetz. 1977) และหากบุคคลเลือกใช้ความก้าวร้าวเป็นวิธีการยุติความขัดแย้งในครอบครัวและได้รับการยอมรับว่าขจัดปัญหาความขัดแย้งให้หมดไป บุคคลนั้นก็จะเลือกใช้ความก้าวร้าวซ้ำอีกเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ซึ่งในกรณีเช่นนี้ครอบครัวจะเป็นสถาบันที่ส่งเสริมให้บุคคลในครอบครัวได้เรียนรู้ และการเรียนรู้บทบาทการใช้ความรุนแรง โดยผ่านการเลียนแบบ และตัวแบบ นอกจากนี้การได้รับรางวัล เช่น คำชม จะนำไปสู่บทบาทการใช้ความรุนแรงภายหลัง โดยบุคคลได้ประสบการณ์ความรุนแรง 2 ทาง คือ

1.1 การสังเกต คือ การที่บุคคลได้พบเห็นเหตุการณ์ความรุนแรงหรือได้รับรู้เรื่องราวข่าวสารที่เกี่ยวกับความรุนแรง

1.2 การมีส่วนร่วม คือ การที่บุคคลได้เข้าร่วมในเหตุการณ์ความรุนแรงในฐานะผู้กระทำหรือเป็นผู้ถูกกระทำจากเหตุการณ์ทั้งสองหรือประสบกับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องความรุนแรง

การเลียนแบบบทบาทของเด็กมีลักษณะเป็นการเลียนแบบที่เจาะจงเพศที่มีแนวโน้มที่จะเลียนแบบเพศเดียวกับตน โดยเด็กจะกระทำตามตัวแบบพฤติกรรมของแม่และพ่อที่เป็นเพศเดียวกับตนเมื่อเห็นพ่อและแม่ทะเลาะกันการที่เห็นพ่อและแม่ทะเลาะตบตีกันเด็กก็จะเกิดการเรียนรู้นำไปสู่การกระทำพฤติกรรมก้าวร้าว

ส่วนในเรื่องของการลงโทษ สเตราส์ เจลเลส และสไตน์เมทซ์ (Straus, Gelles & Steinmetz. 1980: online) เห็นว่า ครอบครัวที่ใช้การลงโทษและตบตีกันเสมอ จะทำให้เด็กที่เติบโตไปอยู่ในสภาพของการเป็นสามีหรือภรรยา หรือพ่อแม่ที่ใช้ความรุนแรงนั้นแสดงให้เห็นว่าความรุนแรงถูกเรียนรู้จากครอบครัวไปสู่เด็ก โดยเด็กจะสังเกตว่าพ่อแม่พยายามแก้ปัญหาในครอบครัวอย่างไร หรือระบายความคับข้องใจโดยใช้ความรุนแรงเป็นตัวตัดสินหรือไม่ จึงทำให้เด็กเกิดการเลียนแบบพ่อกับแม่ในการตัดสินใจแก้ปัญหา กับเหตุการณ์ที่มีความรุนแรงในฐานะผู้ถูกกระทำ เช่น ถูกพ่อแม่ทำโทษ ลักษณะนี้ก็จะนำเด็กเข้าสู่พฤติกรรมก้าวร้าวต่อไป

ส่วนการให้รางวัลนั้นก็ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงเนื่องจากพฤติกรรมก้าวร้าวที่ได้รับรางวัลมีแนวโน้มว่าจะกระทำซ้ำ โดยบุคคลที่มีอิทธิพลในการให้รางวัลก็พ่อแม่ตนเอง รางวัลที่ให้กับก็คือ การยอมรับ การสนับสนุน คำชมหรือของรางวัล

นักวิชาการด้านสันติศึกษา (Peace studies) ได้พิจารณาความรุนแรงออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ความรุนแรงทางตรงหรือความรุนแรงส่วนบุคคล (Personal violence) และความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (Structural violence) ดังนี้ (บุญเสริม หุตะแพทย์. 2545:11-12; ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. 2533: 11-28)

1. ความรุนแรงทางตรงหรือความรุนแรงส่วนบุคคล มีลักษณะเป็นกระบวนการซึ่งประกอบไปด้วย ที่มาของความรุนแรง เป้าหมายของความรุนแรง และเหยื่อของความรุนแรงเป็นความรุนแรงที่มีผลในการทำร้ายร่างกายและมีผู้กระทำ ที่มาของความรุนแรงอาจเกิดขึ้นโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ได้ โดยให้ความสำคัญกับผู้ก่อความรุนแรง ซึ่งอาจเป็นปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนหรือระดับองค์กร นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความรุนแรงตั้งแต่ร่างกายของมนุษย์จนถึงการใช้อาวุธ และให้ความสำคัญกับผลที่เกิดต่อร่างกาย เช่นการทำลายร่างกาย และการขัดขวางการทำงานของร่างกายบางครั้งความรุนแรงทางตรง เป็นความรุนแรงที่ปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนมีผู้กระทำจึงเรียกได้ว่าเป็นความรุนแรงทางกายภาพ (Physical violence) ซึ่งเป็นการใช้กำลังคุกคามหรือทำร้ายเพื่อควบคุมหรือครอบครองบุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น เพราะการควบคุมผู้อื่นได้ หมายถึงการมีอำนาจเหนือ ซึ่งให้ประโยชน์มากมายแก่ตนเอง สามารถแยกได้ดังนี้ (อนุช อาภาภิรม. 2543: 21-40)

1.1 ความรุนแรงในครอบครัว เป็นสิ่งที่แพร่หลายที่สุด ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงนี้เกือบทั้งหมดเป็นสตรีและเด็ก เหตุผลสำคัญเนื่องจากลัทธิการถือเพศและโครงสร้างสังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ ความรุนแรงที่กระทำต่อสตรีมีตั้งแต่ก่อนเกิด เช่น ถูกบังคับให้ทำแท้งไปจนถึงชรา เป็นมาย สตรีที่ถูกทำร้ายนี้ไม่เลือกผิว เชื้อชาติ การศึกษา และฐานะทางสังคม

1.2 ความรุนแรงในชุมชน เกิดขึ้นได้ทั้งในโรงเรียน ท้องถนน และที่ทำงานมีพื้นฐานมาจากความรุนแรงในครอบครัว ช่องว่างทางสังคม และความยากจน ความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นเรื่องลักทรัพย์ แต่ในระยะหลังที่เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดและอาวุธได้ทำให้ความรุนแรงในชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างมาก การต่อสู้กันเองและการออกอาวุธของแก๊งวัยรุ่นเป็นสิ่งคุกคามความสงบมั่นคงในชุมชนค่อนข้างสูง

1.3 ความรุนแรงจากองค์กรอาชญากรรม ที่สำคัญ คือ การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ การพนัน การค้าอาวุธ และอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

1.4 ความรุนแรงจากองค์กรธุรกิจ เกิดจากทั้งพฤติกรรมส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าของบริษัท เข้าลักษณะยกยกอจอโง และที่ลึกกว่านั้นเกิดจากลักษณะทางโครงสร้าง เป็นการกระทำผิดเพื่อเพิ่มกำไร อาชญากรรมบริษัทมีหลายชนิดเช่น การตั้งราคาสินค้าสูง การเลียงภาษี การตัดสินใจบนเจ้าหน้าที่และนักการเมือง การกดขี่หรือไม่คำนึงถึงคนงาน การหลอกลวงลูกค้า การผลิตสินค้าไม่ได้มาตรฐาน การฟอกเงิน เป็นต้น

1.5 ความรุนแรงจากรัฐ รูปแบบสำคัญได้แก่ การละเมิดสิทธิมนุษยชน การทุจริตคอร์รัปชัน และการก่อหนี้ โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งขาดระบบตรวจสอบควบคุมรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพ

1.6 สงครามและอาวุธสงคราม เป็นความรุนแรงสูงสุดที่อาจเกี่ยวพันกับรัฐบาลมหาอำนาจของโลกทั้งหมดและรัฐบาลอื่นอีกจำนวนมาก เช่น กรณีสงครามโลกครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สอง หรืออาจเป็นสงครามภายในประเทศซึ่งเกิดขึ้นบ่อยครั้งในหลายแห่ง หลังสงครามเย็นยุติ สงครามและอาวุธสงครามก่อปัญหาสำคัญ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายทางทหารที่สูง การค้าอาวุธซึ่งทำกำไรแก่บริษัทผู้ผลิตอาวุธ เป็นต้น

2. ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง เป็นการกระทำที่ทำให้เกิดช่องว่างระหว่าง ศักยภาพของมนุษย์ (Potentiality) กับสิ่งที่มนุษย์เป็นอยู่จริง (Actuality) ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ใช่ตัวบุคคล แต่เป็นผลจากการกระทำของระบบหรือโครงสร้างและในสถานการณ์ที่มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาขัดขวางหรือกีดกันมิให้ศักยภาพและความเป็นจริงของมนุษย์ประสานเข้าหากัน สิ่งนี้ขัดขวางนี้เป็นสิ่งที่มีไม่ชัดเจน แต่เป็นสภาพความเป็นจริงของโครงสร้างทางสังคมที่เชื่อมโยงโดยตรงกับฐานะคดี และระบบการให้คุณค่าในสังคมนั้น ๆ ความรุนแรงเชิงโครงสร้างเป็นแนวคิดที่กว้างขวางครอบคลุมมิติต่างๆ

มากมาย ได้แก่ มิติในด้านการพัฒนา และมิติในด้านสิทธิมนุษยชน ตัวอย่างเช่น การไม่รู้หนังสือ จำนวนผู้หญิงที่ไม่รู้หนังสือมากกว่าผู้ชาย สะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงมีโอกาสในการศึกษาน้อยกว่าชาย ซึ่งมีรากฐานมาจากการเลือกปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมต่อผู้หญิง การจำกัดสิทธิในการศึกษาของผู้หญิงย่อมส่งผลต่อการจำกัดศักยภาพและการพัฒนาตนเองของผู้หญิง (กฤตยา อาชวนิจกุล. 2539: 8)

ความรุนแรงทางตรงและความรุนแรงเชิงโครงสร้างมีข้อแตกต่างกันที่ความรุนแรงเชิงโครงสร้างไม่มีผู้กระทำเป็นตัวบุคคล หรือเป็นองค์กรที่จับต้องได้เหมือนความรุนแรงทางตรงเพราะเมื่อเกิดความรุนแรงเชิงโครงสร้างขึ้น ตัวการที่ทำให้เกิดความรุนแรง คือ ตัวโครงสร้างนั่นเอง ดังนั้นช่วงเวลาของการเกิดความรุนแรงเชิงโครงสร้างจึงยาวนานจนทำให้คนในสังคมเกิดความเคยชินกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น และในหลายสถานการณ์ หรือปรากฏการณ์หลายรูปแบบคนในสังคมมิได้รู้สึกว่าเป็นความรุนแรง

องค์การอนามัยโลก (WHO. 2002: 5) ได้พิจารณาความรุนแรงออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ความรุนแรงต่อตนเอง เป็นความรุนแรงที่กระทำต่อตนเองโดยตรง ได้แก่ พฤติกรรมฆ่าตัวตาย และ การทำร้ายตนเอง

2. ความรุนแรงระหว่างบุคคล แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

2.1 ความรุนแรงในครอบครัว สามารถแบ่งได้เป็น ความรุนแรงต่อเด็ก ความรุนแรงต่อคู่ครอง และความรุนแรงต่อผู้สูงอายุ เป็นความรุนแรงที่มีขนาดใหญ่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกในครอบครัว มักเกิดขึ้นที่บ้าน

2.2 ความรุนแรงในชุมชน เป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล ซึ่งเกิดได้กับคนที่รู้จักคุ้นเคยกัน และคนแปลกหน้า สถานที่เกิดความรุนแรงมักเกิดนอกบ้าน

3. ความรุนแรงส่วนรวม เป็นการใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือโดยกลุ่มคนที่จำแนกตนเองว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งซึ่งต่อต้านกับอีกกลุ่ม หรือต่อต้านตัวบุคคลเพื่อผลทางการเมือง เศรษฐกิจ และจุดประสงค์ทางสังคม ความรุนแรงส่วนรวมนี้มีหลายลักษณะ เช่น ความขัดแย้งระหว่างรัฐ การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ การปราบปราม การก่อการร้ายการละเมิดสิทธิมนุษยชน และองค์กรอาชญากรรม

จากแนวคิดความรุนแรงข้างต้น นักวิชาการทางด้านสตรีและเด็กยังได้พิจารณา ลักษณะของความรุนแรง ว่าสามารถแบ่งลักษณะพฤติกรรมความรุนแรง ดังนี้ (คณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชน และผู้สูงอายุ วุฒิสภา. มปป: 6; นิจวรรณ วีรวัฒน์. 2540: 16 - 17; บุญเสริม หุตะแพทย์. 2545: 37-38)

1. พฤติกรรมความรุนแรงต่อร่างกาย หมายถึง การใช้กำลัง และหรืออุปกรณ์ใดๆ เป็นอาวุธ มีผลทำให้ผู้ถูกกระทำได้รับบาดเจ็บต่อร่างกายเล็กน้อย บาดเจ็บสาหัส ทั้งที่มีร่องรอยและไม่มีหรือถึงแก่ชีวิต เช่น การตบ ตี เตะ ต่อย บีบคอ ผลัก ขว้างปา ทิ่มแทง การล่ามโซ่กักขัง การจี้ด้วยบุหรี่หรือของร้อน การกรอกด้วยยาพิษ เป็นต้น

2. พฤติกรรมความรุนแรงต่อจิตใจ หมายถึง การกระทำหรือละเว้นการกระทำใดๆ ที่มีผลทำให้ผู้ถูกกระทำหรือผู้รับผลเสียใจ ปวดร้าว กระทบกระเทือนใจ หวาดกลัวหวาดระแวง กังวลไม่สบายใจ ขาดความเชื่อมั่นและนับถือตนเองและหรือเสียสิทธิและเสรีภาพ เช่น การพูดจาหยาบคาย ตวาด ตะคอก ดูถูก ต่ำท้อ เหยียดหยาม การมีมติไม่พูดจา การปล่อยปละละเลยทอดทิ้ง ปฏิเสธสิทธิที่ควรได้ จำกัดเสรีภาพและความเป็นอิสระในการเลือก เป็นต้น

3. พฤติกรรมความรุนแรงทางเพศ หมายถึง การกระทำในลักษณะล่วงลามคุกคามทางเพศหรือละเมิดสิทธิทางเพศ เช่น การใช้กิริยาจาเราะโลม มีเจตนาไปในทางชู้สาวการกี่ยวพาราตี การใช้สายตาโลมเลีย มีเจตนาไปในทางชู้สาว การชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์โดยการข่มขู่ เป็นต้น การทำอนาจาร ข่มขืนกระทำชำเรา และการทำร้ายทางเพศ

4. พฤติกรรมความรุนแรงทางสังคม หมายถึง การปล่อยปละละเลย ทอดทิ้งไม่ให้ความสำคัญ ไม่สนใจ ขัดขวางความก้าวหน้า ขัดขวางการติดต่อ พบปะกับผู้อื่น เช่น เพื่อนญาติพี่น้อง บิดามารดา หรือบุตร เป็นต้น

5. พฤติกรรมความรุนแรงทางเศรษฐกิจ หมายถึง การควบคุมทรัพย์สิน การจำกัดค่าใช้จ่าย ทำให้ผู้ถูกกระทำดำเนินชีวิตด้วยความยากลำบาก ขาดปัจจัยการยังชีพ

นอกจากนี้ สำหรับ จิตตินันท์ (2541: 139) ได้แบ่งระดับของความรุนแรง ตามลักษณะพฤติกรรมความรุนแรงไว้ 4 ระดับ คือ

1. ชนิดที่ไม่รุนแรงมาก เป็นระดับที่เหตุการณ์ไม่ใหญ่โตและไม่มีอันตรายมาก เป็นอยู่ไม่นาน ทั้งต่อร่างกาย จิตใจ หรือทางเพศ ได้แก่ ทางกาย มีบาดแผลอยู่ในเนื้อเยื่อหรือเฉพาะที่ผิว มีรอยขีดข่วน ฟกช้ำเล็กๆ แผลไฟไหม้ไม่มาก ทางจิตใจ เช่น ใช้คำพูดระคายหู ลบหลู่ทำให้บรรยากาศสับสน ทางเพศ เช่น การสัมผัสที่ไม่ถูกต้องการเชิญชวน และหรือการอวดอวัยวะทางสังคม เช่น การทอดทิ้งไม่แสดงความรัก เป็นครั้งคราว

2. ชนิดที่รุนแรงปานกลาง เป็นระดับที่รุนแรงขึ้นแต่ยังไม่เป็นการคุกคามถึงชีวิตหรือมีแนวโน้มที่จะมีผลไปนาน ได้แก่ ทางกาย เช่น บาดแผลตื้น แต่กว้างมากหรือรุนแรงและถึงขั้นได้ผิวหนังเขียวช้ำ เป็นรอยกว้าง หรือมีรอยปูดแดง รอยนูนแดงใหญ่มีเลือดคั่งเป็นก้อนเล็กๆ

ไฟลวก ทางจิตใจ เช่น ใช้คำพูดบาดใจ และทำให้ได้ฉายาทำร้ายเกียดเป็นครั้งคราว ทางเพศ เช่น เล้าโลม สำเร็จความใคร่ ใช้นิ้วมือสอดใส่อวัยวะเพศทางสังคม เช่น การทอดทิ้งไม่ให้ความรักความอบอุ่นบ่อย ๆ

3. ชนิดที่รุนแรงมาก เป็นการกระทำอย่างต่อเนื่อง หรือมีอันตรายต่อร่างกายหรือจิตใจอย่างรุนแรง ได้แก่ ทางกาย เป็นบาดแผลยาวและลึก กระจกหัก เลือดออกในสมอง แผลไฟไหม้ และลึกถึงอวัยวะภายใน ทางจิตใจ เช่น ถูกรังเกียดบ่อย ๆ ปล่อยปละละเลย ทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง หรือกักขัง ทางสังคม เช่น ขัดขวางการติดต่อ พบปะกับผู้อื่น

4. ระดับที่รุนแรงที่สุด เป็นอันตรายที่เป็นอยู่นาน มีความรุนแรงมาก มีผลคุกคามถึงชีวิต

ความรุนแรงจึงเป็นปรากฏการณ์ที่มีความซับซ้อนเป็นอย่างมาก และมีรากฐานมาจากองค์ประกอบหลายอย่างรวมกัน เช่น ชีววิทยา สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองดั่งนั้น สาเหตุของความรุนแรง จึงเกิดจากการผสมผสานกันระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยร่วมทางสังคม ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงหรือเพิ่มความเสี่ยงในการกระทำความรุนแรง มีดังนี้คือ

1. ปัจจัยส่วนตัวและปัจจัยทางชีวภาพ เป็นปัจจัยที่มีผลกับพฤติกรรมส่วนบุคคลที่จะกระทำความรุนแรงหรือตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง ได้แก่

1.1 ความผิดปกติทางจิตและบุคลิกภาพ (คณะกรรมการกิจการสตรีเยาวชนและผู้สูงอายุ วุฒิสภา. มปป: 8) ได้แก่

1.1.1 มีปัญหาทางจิต ผู้มีอาการทางจิตที่มีอารมณ์ก้าวร้าวร่วมด้วยจะควบคุมตนเองไม่ได้เมื่อโกรธ

1.1.2 สมองพิการ ที่ทำให้เกิดอารมณ์ก้าวร้าวและควบคุมตนเองไม่ได้

1.1.3 บุคลิกภาพก้าวร้าว ผู้มีบุคลิกภาพก้าวร้าวและขาดการควบคุมตนเองจะกระทำความรุนแรงเมื่อโกรธ ผิดหวังรุนแรง หรือสิ้นหวังสิ้นหนทาง

1.1.4 การใช้สารเสพติดผู้ใช้สารเสพติดรวมทั้งสุรา ความรู้ตัวจะลดลงการตัดสินใจเสีย การยับยั้งลดลง ควบคุมตนเองไม่ได้จึงกระทำความรุนแรงได้มาก

1.1.5 มีปัญหาการเบี่ยงเบนทางเพศ นำไปสู่การละเมิดและกระทำผิดทางเพศได้มากขึ้น

1.2 การมีประสบการณ์ความรุนแรง พฤติกรรมความรุนแรงเป็นปรากฏการณ์ที่มาจากการเรียนรู้ความรุนแรงที่ประสบผลสำเร็จ (สุดสงวน สุธีสร. 2540: 23) โดยบุคคลได้รับประสบการณ์ความรุนแรง 2 ทาง คือ (ศศิธร อมรินทร์แสงเพ็ญ. 2545: 15) ได้แก่

1.2.1 การสังเกต คือ การที่บุคคลได้พบเห็นเหตุการณ์ความรุนแรงหรือรับรู้เรื่องราวข่าวสารเกี่ยวกับความรุนแรง

1.2.2 การมีส่วนร่วม คือ การที่บุคคลได้เข้าร่วมในเหตุการณ์ความรุนแรงในฐานะผู้กระทำความรุนแรง หรือเป็นผู้ถูกกระทำความรุนแรงจากประสบการณ์ทั้งสองหรือประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับความรุนแรงโดยการเลียนแบบ คือ การที่บุคคลกระทำเมื่อเห็นการกระทำของผู้อื่น ซึ่งการเลียนแบบนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเกิดพฤติกรรมความรุนแรง

1.3 การศึกษา ขาดการเรียนรู้ทักษะชีวิต เช่น ทักษะชีวิตในการสื่อสารและการรับฟัง จะทำให้บุคคลไม่สามารถสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นได้ หรือขาดประสบการณ์การเรียนรู้ทักษะการปรับตัวเมื่อผิดหวัง เมื่อเผชิญภาวะวิกฤต หรือเมื่อเกิดความขัดแย้ง จะทำให้บุคคลกระทำรุนแรงได้มากกว่าคนอื่นที่ปรับตัวได้

1.4 รายได้ต่ำ ทำให้ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและแออัด

2. ปัจจัยความสัมพันธ์ของบุคคล เช่น ครอบครัว เพื่อน และคนใกล้ชิด

2.1 ครอบครัว มีลักษณะของครอบครัวเดี่ยวหรือโดดเดี่ยว เมื่อเกิดความขัดแย้งในครอบครัวจะขาดบุคคลที่คอยให้ความช่วยเหลือหรือไกล่เกลี่ย หรือครอบครัวที่มีภาวะเศรษฐกิจยากจน ขาดแคลน มีหนี้สิน ครอบครัวแก้ปัญหาด้วยการใช้ความรุนแรง รู้สึกและยอมรับว่าความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ เช่น การลงโทษด้วยการตี การใช้วาจาหยาบคาย ชูตะคอกกันเสมอ และการที่ครอบครัวมีความขัดแย้งสูง

2.2 เพื่อน มีบทบาทเป็นอย่างมากในพฤติกรรมความรุนแรงในวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับในหมู่พวก

2.3 คนใกล้ชิด บุคคลมีแนวโน้มที่จะเลียนแบบพฤติกรรมของคนที่อยู่ใกล้ชิดเช่น คนใกล้ชิดมีความเคยชินและนิยมการใช้ความรุนแรง หรือการดื่มแอลกอฮอล์ หรือสิ่งเสพติดซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมความรุนแรง (บุญเสริม หุตะแพทย์. 2545: 17)

3. ปัจจัยชุมชน ความสัมพันธ์ของชุมชนเป็นปัจจัยที่จะสามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดความรุนแรง ได้แก่ โรงเรียน ที่ทำงาน เพื่อนบ้าน เป็นต้น สภาพของชุมชนที่นำไปสู่ความรุนแรง เช่น ชุมชนอ่อนแอ มีภาวะการว่างงานสูง ภาวะอาชญากรรมสูง มีแหล่งอบายมุข การระบาดของของยาเสพติด สื่อลามกหรือสื่อเน้นความรุนแรง ความหนาแน่นของประชากรในชุมชน

4. ปัจจัยทางสังคม เป็นปัจจัยซึ่งจะช่วยสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นหรือก่อให้เกิดความรุนแรง ได้แก่ มีวัฒนธรรมที่ยอมรับการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา มีมาตรฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่ไม่เท่าเทียมกัน เช่น การถือระบบเพศชายเป็นใหญ่ มีการสนับสนุนให้ใช้กำลังเกิน

ขอบเขตโดยรัฐ สิทธิของพ่อแม่ที่มีต่อสวัสดิภาพของเด็ก รวมทั้งกลุ่มต่อต้านทางการเมือง ความง่ายในการซื้ออาวุธ เป็นต้น

สรุปได้ว่าการมองถึงการเกิดความรุนแรงนั้นมองได้ทั้งในระดับจุลภาค ที่เกิดจากบุคคลใกล้ชิด ที่เด็กและผู้หญิงมักถูกทำร้ายยังจากบุคคลในครอบครัว และระดับมหภาคที่เป็นความเชื่อที่ฝังรากลึกมานาน คือแนวคิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง ผู้ชายทำร้ายผู้หญิงได้โดยคิดว่าตนเองมีสิทธิ์ มองในรูปแบบอำนาจนิยม ใช้กำลังและอำนาจของฐานะทางสังคม หรืออาจพิจารณาที่บุคคลที่กระทำความรุนแรง ได้แก่ ความรุนแรงที่บุคคลกระทำต่อตนเอง ความรุนแรงระหว่างบุคคลที่บุคคล 2 คนขึ้นไปที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันกระทำต่อกัน และความรุนแรงที่เกิดขึ้นโดยส่วนร่วม ทุกคนที่อยู่ในบริบทนั้นได้รับผลกระทบร่วมกัน เมื่อผู้วิจัยพิจารณาแนวคิดทฤษฎีข้างต้น พบว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในบริบทของครอบครัวนั้น จะพบว่าสมาชิกในครอบครัวจะกระทำรุนแรงต่อวัยรุ่นอื่นเนื่องมาจากความเครียดส่วนบุคคล แต่นำมาลงที่วัยรุ่น และแนวคิดการลงโทษที่สมาชิกในครอบครัวมักคิดว่าตนเองมีสิทธิ์ในการลงโทษวัยรุ่น แต่มักลงโทษด้วยความรุนแรงเกินขนาดทำให้เด็กซึมซับความรุนแรง ผู้วิจัยจะแบ่งเป็นด้านร่างกายและจิตใจ โดยด้านร่างกายนั้นจะกล่าวรวมถึงการทำร้ายร่างกาย การกักขังและทางเพศ ส่วนในด้านจิตใจจะกล่าวรวมถึงการใช้วาจารุนแรง การดูต่ำ และการลงโทษทางสังคม เช่น ไม่ให้การศึกษา ไม่อบรมสั่งสอน เป็นต้น

1.3 ประเภทความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงในครอบครัวที่พบบ่อยมี 4 ประการ จำแนกตามผู้กระทำและผู้เป็นเหยื่อของความรุนแรง ดังนี้คือ (พรเพ็ญ เพชรสุทธิ. 2539: 12 -13)

1. ความรุนแรงต่อคู่ครอง (Violence against intimate partners) หรือการทารุณกรรมคู่ครอง (Spouse abuse) หรือการข่มเหงทารุณภรรยา (Wife abuse) เป็นความรุนแรงในครอบครัวที่สามีภรรยากระทำต่อกัน ปัญหานี้ในประเทศไทยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการข่มเหงทารุณภรรยามากกว่า

2. การข่มเหงทารุณเด็ก (Child abuse) เป็นความรุนแรงที่บิดาหรือมารดาผู้ปกครองดูแลเด็กกระทำต่อเด็ก

3. การข่มเหงทารุณกันระหว่างพี่น้อง (Sibling abuse) เป็นความรุนแรงที่พี่น้องปฏิบัติต่อกัน

4. การข่มเหงทารุณผู้สูงอายุ (Elder abuse) เป็นการข่มเหงทารุณผู้สูงอายุในครอบครัว

จะเห็นได้ว่า การข่มเหงทารุณเด็กและการทอดทิ้งเด็กจากบิดามารดา และผู้ปกครองดูแลเด็ก และเป็นปัญหาที่พบเห็นได้ทั่วโลก ในปี ค.ศ. 2000 มีการประมาณว่า เด็ก 57,000 คนถูกฆ่าตาย ในระหว่างอายุต่ำกว่า 15 ปี เด็กเล็ก อายุ 0-4 ปี มีอัตราการถูกฆ่าตายมากที่สุด รองลงมาคือ เด็กอายุ ระหว่าง 5-14 ปี สาเหตุของการตายที่พบมากคือการได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ รองลงมาคือ การบาดเจ็บที่ท้อง และ การถูกรัดคอ (WHO. 2002: 16) ความพยายามที่จะสำรวจจำนวนเด็กที่ถูกข่มเหงทารุณว่ามากน้อยเพียงใดไม่ประสบความสำเร็จมากนัก เพราะปัญหาการรายงานของแพทย์ทางคลินิก เช่น การเจ็บป่วยของเด็กแม้ว่าจะมีสาเหตุมาจากการถูกบิดามารดาข่มเหงทารุณ แต่การแจ้งสาเหตุการเจ็บป่วยไม่ตรงกับความเป็นจริงตลอดจนเด็กไม่ได้ถูกนำเข้ามารักษา แม้จะเจ็บป่วยหรือมีบาดแผล หรือการแจ้งสาเหตุการได้รับบาดเจ็บว่าเป็นเพราะอุบัติเหตุ (พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. 2539: 13)

สรุปได้ว่าประเภทความรุนแรงในครอบครัวสามารถจำแนกตามผู้กระทำและผู้เป็นเหยื่อของความรุนแรงความรุนแรงต่อผู้ครอง ความรุนแรงความรุนแรงต่อเด็ก ความรุนแรงความรุนแรงต่อระหว่างพี่น้อง และความรุนแรงความรุนแรงต่อผู้สูงอายุ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะความรุนแรงที่เกิดกับเด็กซึ่งอาจเป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากการที่เด็กถูกบิดามารดา หรือบุคคลในครอบครัวกระทำ หรือเป็นความรุนแรงระหว่างพี่น้อง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะความรุนแรงที่สมาชิกในครอบครัวกระทำต่อวัยรุ่น

1.4 ลักษณะความรุนแรงในครอบครัว

การที่จะมองว่าพฤติกรรมใดๆ เป็นการทำร้ายเด็กหรือไม่พิจารณาได้ 3 ประการ คือ (สาส์นสิทธิเด็ก. 2540: 13) โดยดูภาวะอารมณ์ ในขณะนั้นว่าผู้กระทำ กระทำไปด้วยอารมณ์หรือไม่ ดูพฤติกรรมว่าก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจหรือไม่ และดูเจตนา ว่าผู้กระทำมีเจตนาจะให้เด็กเจ็บหรือไม่ โดยลักษณะการข่มเหงทารุณเด็ก แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. การกระทำทารุณทางกาย (Physical abuse) เป็นการลงโทษที่หนักและรุนแรงเกินไป มักเกิดกับเมื่อบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงมีอารมณ์โกรธจัด ระวังอารมณ์ไม่ได้ บิดามารดาทนเสียงเด็กร้องไม่ได้จึงทำให้ตีเด็กอย่างรุนแรง ไม่หยุดยั้ง เป็นการทารุณเด็กโดยไม่รู้ตัว

2. การทอดทิ้งให้ขาดสารอาหาร (Nutritional deprivation) สาเหตุทุพโภชนาการในเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ส่วนใหญ่เกิดจากขาดแคลนอาหาร เพราะผู้ปกครองละเลยไม่สนใจจัดอาหารที่เหมาะสมให้ เด็กเหล่านี้มักมีสภาวะขาดรัก (Emotional deprivation) และมีพัฒนาการช้า

3. การทารุณทางอารมณ์ (Emotional abuse) บิดามารดาที่ไม่ให้ความรักความอบอุ่น ความทะนุถนอม ทำให้เกิดสภาวะขาดรัก การทารุณทางอารมณ์ยังเกิดจากการที่เด็กถูกข่มขู่

ทำให้หวาดวิตก และเป็นแพะรับบาปอยู่เสมอ หรือได้รับการเลี้ยงดูอย่างเกลียดชัง หรือบิดามารดามีความต้องการและเรียกร้องต่อเด็กอย่างไม่มีเหตุผล เกินกำลังความสามารถของเด็ก บางครอบครัวใช้เด็กเป็นที่ระบายอารมณ์แบบตีวักกระทบคราดเมื่อมีปัญหาขัดแย้งไม่ลงรอยกันระหว่างบิดามารดาเอง

4. การกระทำทารุณทางเพศ (Sexual abuse) หมายถึง การล่วงเกินหรือกระทำทารุณทางเพศแก่เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี โดยบิดามารดาหรือผู้ปกครองเป็นผู้กระทำเอง เด็กเหล่านี้มักพบแพทย์ด้วยอาการของระบบทางเดินปัสสาวะอักเสบบ่อยๆ หรือมีอาการช่องคลอดอักเสบ บางรายมาด้วยปัญหาหนีออกจากบ้าน ผู้กระทำการล่วงเกินหรือมีสัมพันธ์ทางเพศกับเด็กมักเป็นบิดาบุญธรรม เพื่อนชายของบิดา มารดา พี่ชายของเด็กหญิงหรืออาจเป็นบิดาแท้ๆของเด็ก

5. การไม่สนใจที่รักษาอาการเจ็บป่วยของเด็ก (Medical care neglect) เด็กบางรายป่วยหนัก เจ็บป่วยเรื้อรัง เจ็บป่วยบ่อยครั้ง อาจมีสาเหตุจากการที่บิดามารดาละเลยไม่เอาใจใส่ดูแลรักษาแต่ต้น

สุดสงวน สุธีสร (2540: 14) ได้กล่าวถึงการพิจารณาตัวบ่งชี้เด็กกลุ่มเสี่ยงหรือถูกทอดทิ้งและการกระทำทารุณ ว่ามี 4 ด้าน คือ

1. ด้านสิ่งแวดล้อม มีสภาพอันตรายที่น่ากลัว เช่น พบกระจกหน้าต่างหรือตู้แตกในบ้าน บ้าน 2 ชั้นไม่มีที่กันบันได สภาพไม่ถูกสุขลักษณะ สกปรกเหม็นอับ

2. ลักษณะของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ที่ทำให้นึกถึงการเสี่ยงต่อการกระทำทารุณเด็ก เช่น มีความรู้สึกอยากฆ่าเด็ก กักขัง ตีด้วยเข็มขัด สิ่งของที่อยู่ใกล้มือจะใช้ลงโทษเด็กโดยให้เด็กอยู่ในระเบียบ ไม่สามารถบอกข้อคิดของเด็กได้ คาดหวังไม่ตรงกับความจริง ดูถูกดูแคลนดูต่ำเสมอ เล่นการพนัน ดื่มสุรา

3. ตัวบ่งชี้ทางร่างกายเด็ก หากเด็กถูกกระทำทารุณทางร่างกาย จะพบรอยแผล เช่น รอยขีดข่วน รอยตำหนิ รอยบุหรี่จี กงหูขี้มีแผล กระจกหัก น้ำร้อนลวกเป็นต้น ถ้าถูกทอดทิ้ง จะพบว่าเด็กไม่พัฒนาการไปตามอายุ ขาดอาหาร เสื้อผ้าไม่เหมาะสมตัวมีกลิ่นเหม็น สกปรก ไม่เคยไปพบแพทย์ ถ้าถูกกระทำทารุณทางเพศ จะพบเห็นมีรอยช้ำบริเวณอวัยวะเพศหรือมีสิ่งไหลออกมา อวัยวะเพศฉีกขาด บริเวณทวารหนักฉีกขาด ปวดท้องน้อย เจ็บปวดเวลาปัสสาวะหรืออุจจาระ

4. ตัวบ่งชี้ทางพฤติกรรมเด็ก พฤติกรรมเด็กที่บ่งชี้ว่าถูกกระทำทารุณทางร่างกาย ได้แก่ ก้าวร้าว กลัวถอยหนีจากคนอื่นหรือจากพ่อแม่ ทำร้ายตนเอง ทำให้คนอื่นเสียหาย พุดจาหายากย ควบคุมอารมณ์ไม่อยู่ พฤติกรรมที่บ่งชี้การกระทำทารุณทางเพศได้แก่ หนีออกจากบ้าน ดื่มสุรา ก้าวร้าวเป็นปฏิปักษ์ ต่อต้าน กลัว ถอยหนี ทำร้ายตนเองพฤติกรรมส่อทางเพศ

พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการถูกทอดทิ้ง ได้แก่ เกาะติด แยกตัว ซึมเศร้า รู้สึกว่าภาพพจน์ตนเองไม่ดี คิดว่าต่ำต้อย ไม่เป็นตัวของตัวเอง เรียกร้องความสนใจ มักยั่วให้คนอื่นโมโห

สรุปได้ว่า ความรุนแรงที่เกิดกับวัยรุ่นภายในครอบครัวนั้นมีหลายลักษณะ ได้แก่ การกระทำทารุณทางกาย การทอดทิ้งให้ขาดสารอาหาร การทารุณทางอารมณ์ การกระทำทารุณทางเพศ และการไม่สนใจที่รักษาอาการเจ็บป่วยของเด็ก ซึ่งผู้ที่สนใจจะช่วยเหลือเด็กเหล่านี้ อาจสังเกตได้จากสิ่งแวดล้อม มีสภาพอันตรายที่น่ากลัว ลักษณะของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ตัวบ่งชี้ทางร่างกายเด็ก เช่น รอยแผล อากาการขาดอาหาร หรือตัวบ่งชี้ทางพฤติกรรมเด็ก เช่น เกาะติด แยกตัว ซึมเศร้า รู้สึกว่าภาพพจน์ตนเองไม่ดี คิดว่าต่ำต้อย เป็นต้น

1.5 ผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว

ผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัว (คณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและ ผู้สูงอายุ, 2546: 11 – 16, อัจฉรา สกุนตนิยม, 2541: 64, ชื่นฤทัย กาญจนะจิตตราและคนอื่น ๆ, 2542: 1 – 2) มีหลายประการดังนี้

1. ผลกระทบต่อพฤติกรรม ผู้ที่ถูกกระทำความรุนแรงอาจโต้กลับเพื่อป้องกันตนเอง หรือเกิดความคับแค้นใจ บันดาลโทสะทำร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ชีวิตได้เช่นกัน บางรายทำร้ายตัวเอง อับอายไม่กล้าสู้หน้าเพื่อน จึงถึงพยายามฆ่าตัวตายเพื่อหนีความทุกข์ทรมาน มีอัตราเสี่ยงที่จะติด สุราหรือยาเสพติด

2. ผลกระทบต่อเจตคติ ผู้ที่ถูกกระทำความรุนแรงมีการยึดติดยึดทำ เกิดความวิตกกังวล ก้าวร้าวและซึมเศร้า เกิดความหวาดกลัว รู้สึกว่าไม่ปลอดภัย ขาดความนับถือตนเอง สูญเสียความภาคภูมิใจในตนเอง มีความรู้สึกสูญเสียอำนาจ เห็นว่าตนเป็นคนไร้ความสามารถ ไม่มีคุณค่าหรือสมควรถูกทุบตีทำร้าย มีความเครียด

3. ผลกระทบต่อสัมพันธภาพ การทำร้ายกันในครอบครัวยังส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพภายในครอบครัว คุณภาพชีวิตของสมาชิกในครอบครัว ทำให้ครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ของครอบครัวลงได้ เพราะสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวถูกทำลาย บุคคลที่เป็นหลักของครอบครัว คือ สามี ภรรยา หรือพ่อแม่ไม่สามารถทำหน้าที่ของตนได้ ตลอดจนมีผลกระทบต่อกระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคมของเด็กซึ่งเป็นทรัพยากรและกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศในอนาคต

4. ผลกระทบด้านการเรียนหรือการทำงาน ผู้ที่ถูกกระทำความรุนแรงจะมีความสนใจในการเรียน การทำงาน หรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ลดลง เนื่องจากเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย รวมทั้งไม่มีแรงจูงใจให้ทำกิจกรรมใด

รายงานการสรุปผลการฝึกอบรมบุคลากรทางสาธารณสุขให้มีส่วนร่วม ในการค้นหา ป้องกัน บำบัด ฟื้นฟูสภาพเด็กที่ถูกกระทำทารุณ (2536: 93 – 94) ได้ประมวลผลกระทบของการ ถูกกระทำทารุณไว้ดังนี้

1. มีพฤติกรรมก้าวร้าว เลียบแบบผู้กระทำความรุนแรง รังแกผู้อื่น โมโหร้าย ชอบทำร้ายผู้อื่น เลือคบเพื่อนที่มีปัญหาแบบเดียวกัน พุดปิด
2. การพัฒนาความรู้ การเรียนรู้ด้านต่างๆ เป็นไปได้ช้ากว่าเด็กปกติทั่วไป ไม่มีแรงจูงใจในการใฝ่หาความรู้
3. อารมณ์ไม่คงที่ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง วิตกกังวล หวาดระแวง ซึมเศร้า
4. มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม ไม่มีสัมพันธภาพกับบุคคลรอบข้าง รู้สึกไม่ไว้วางใจบุคคลอื่น

อัมพล สุอำพัน (2540: 27) ได้กล่าวถึงผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัวนั้น จะมีผลกระทบระยะยาวต่อเด็กที่ถูกกระทำรุนแรง ดังนี้

1. เด็กจะมีอารมณ์หงุดหงิดง่าย ไม่มีความสุข โกรธง่าย ระวังความโกรธไม่ได้เมื่อมีอะไรมาขัดใจหรือเมื่อต้องตอบโต้กับเพื่อนจะใช้วิธีตอบโต้ด้วยความรุนแรง ทำให้เพื่อนต้องเจ็บตัวกับสัตว์เลี้ยวก็จะใช้ความรุนแรง ไม่ค่อยมีความเมตตาปราณี
2. เด็กจะมีผลการเรียนจะตกต่ำ ความสนใจเรียนลดลงจนถึงขั้นเบื่อหน่าย ไม่มีสมาธิ ไม่อยากเรียนและมีแนวโน้มที่จะขัดคำสั่งครู มีแนวโน้มที่จะไม่ยอมทำตามกฎเกณฑ์ของห้องและของโรงเรียน
3. เด็กจะมีความรู้สึกที่สังคมแรก คือ สังคมในบ้านเป็นสิ่งที่ไม่ดี เป็นสิ่งที่เลวร้าย ทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่น ขาดความไว้วางใจต่อพ่อแม่ ซึ่งความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อพ่อแม่และแม่นี้ถือเป็นมนุษยสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ถ้าเด็กมีมนุษยสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานต่อพ่อแม่ดีจะเป็นรากฐานของสัมพันธภาพกับผู้อื่นในทางที่ดี ดังนั้นเด็กที่ได้รับความรุนแรงจากครอบครัวจะมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นในทางลบ
4. เด็กที่ได้รับความรักจากครอบครัว จะมีความรัก ความเมตตา ความหวังดี ความปรารถนาดี เอื้ออาทรต่อคนรอบข้าง มีเจตคติที่ดีต่อบุคคลอื่น แต่ถ้าเด็กได้รับความรุนแรงจากครอบครัวจะขาดความเชื่อมั่นและขาดความไว้วางใจต่อบุคคลอื่น มีแนวโน้มที่จะมีเจตคติด้านลบกับบุคคลอื่น มองโลกในแง่ร้าย นิยมความก้าวร้าว นิยมความรุนแรง มีความบกพร่องด้านความเมตตา กรุณาและรักเพื่อนมนุษย์ด้วยกันอย่างผิวเผินหรือรักไม่เป็น

รณชัย คงสกนธ์ (2547: 108) ได้กล่าวถึงผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัว ในกรณีที่ผู้ถูกกระทำเป็นเด็ก จะส่งผลทำให้เกิดผลกระทบดังนี้

1. เด็กที่เคยถูกทำร้ายหรือตกเป็นเหยื่อความรุนแรงจะมีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นอันตราย หากไม่ได้รับการบำบัดเยียวยาอย่างถูกวิธี เมื่อโตขึ้นจะกลายเป็นอาชญากร หรือเป็นผู้ใช้ความรุนแรงกับผู้อื่นต่อไป

2. ประสบการณ์ของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงจะส่งผลให้เด็กมีอาการหวาดวิตก ไม่ไว้วางใจใคร ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง

3. ประสบการณ์ของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงจะส่งผลให้เด็กมีความบกพร่องด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น มีพฤติกรรมเก็บตัว ไม่เข้าสังคม ไม่ยิ้มแย้มแจ่มใส

4. เด็กที่เคยถูกทำร้ายหรือตกเป็นเหยื่อความรุนแรงจะได้รับผลกระทบในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้ผลการเรียนตกต่ำ ไม่สนใจเรียน เบื่อหน่าย ขาดความรับผิดชอบ

สรุปได้ว่าผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่นนั้นแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้ ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ พฤติกรรมที่แสดงออกโดยไม่เหมาะสมกับวัยและสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลรอบข้าง เช่น แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว การพูดจาหยาบคาย ทำร้ายรังแกผู้อื่น ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น ได้แก่ ความคิดความเชื่อ ความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมที่มีต่อตัวเองและบุคคลอื่นในด้านลบ เช่น สูญเสียความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นว่าตนไม่มีคุณค่า ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น ได้แก่ พฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อบุคคลในครอบครัวและบุคคลรอบข้าง เช่น การแสดงความห่างเหินกันระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว การไม่ดูแลช่วยเหลือกัน และปัญหาด้านการเรียน ได้แก่ พฤติกรรมที่แสดงออกในขณะที่อยู่ในห้องเรียนรวมถึงผลลัพธ์ด้านการเรียน เช่น ไม่สนใจการเรียน ผลการเรียนตกต่ำ

1.6 การป้องกันและแนวทางการช่วยเหลือปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงในครอบครัวมิได้เป็นปัญหาที่มาจากด้านเดียวแต่เป็นปัญหาที่มีสาเหตุจากหลายด้านทั้งจากชีววิทยา จิตวิทยา สังคมและสภาพแวดล้อม มีตัวกระตุ้นจากหลายส่วน ดังนั้น การป้องกันจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกส่วนของสังคม ไม่ว่าจะ เป็นโรงเรียน ที่ทำงานสถาบันต่างๆ และระบบกระบวนการยุติธรรม การป้องกันและแก้ปัญหาความรุนแรงจะสำเร็จผลได้ต้องครอบคลุมและควบคุมโดยหลักการที่มีระบบ เริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็ก มีการดำเนินการทั้งระยะสั้นและระยะยาว มีระบบการติดตามที่รัดกุมและหลากหลาย การป้องกันการข่มเหงทารุณเด็ก ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็ก เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ แพทย์พยาบาล นักกฎหมาย นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น สรรพสิทธิ์ คัมภีร์ประพันธ์ (2541: 103) ได้เสนอการป้องกันการข่มเหงทารุณเด็ก มีดังนี้

1. ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนบิดามารดาผู้ปกครอง เช่น ให้มีการแนะนำปรึกษาแนะแนวครอบครัว ฝึกอบรมหากกลุ่มสนับสนุนครอบครัวในเรื่อง ทักษะในการจัดการปัญหา ทักษะในการเป็นพ่อแม่ ความรับผิดชอบในครอบครัว

2. สร้างความสำนึกในฐานะเป็นพ่อแม่ ว่าต้องมีความรับผิดชอบต่อบุตรเกี่ยวกับพัฒนาการทางการศึกษา สติปัญญา ได้รับความอบอุ่น เจริญเติบโตในสังคมอย่างมีคุณภาพ

3. ป้องกันเฉพาะกรณีไม่ให้ผู้กระทำผิดสามารถกระทำซ้ำต่อเด็กรายเดิมหรือรายอื่น ควบคุมผู้กระทำ บำบัดฟื้นฟู ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพราะการลงโทษโดยการคุมขังอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมที่เกิดจากความผิดปกติของจิตใจและอารมณ์ ดังนั้นนักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์ จึงมีความสำคัญมากต้องเข้ามาทำงานร่วมกับนักกฎหมาย

4. ต้องฝึกเด็กให้รู้จักการประเมินอันตราย หลบหลีกอันตราย สามารถเอาตัวรอดปลอดภัย รู้จักบอกและขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ที่สามารถไว้วางใจจนกว่าจะได้รับความช่วยเหลือ มีการติดต่อสื่อสารกับบิดามารดาผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

5. สร้างกลไกคุ้มครองความปลอดภัยในสถานที่ ซึ่งเด็กต้องไปใช้บริการเป็นประจำ เช่น โรงเรียน ควรมีครูหรือผู้ดูแลตั้งแต่เด็กคนแรกมาโรงเรียน และจนกว่าเด็กคนสุดท้ายจะออกจากโรงเรียน ไม่อนุญาตให้ผู้ใหญ่คนใดอยู่ตามลำพังสองต่อสองกับเด็กในที่รโหฐานภายในบริเวณโรงเรียน และควรสร้างระบบ เช่น มีนักจิตวิทยาประจำโรงเรียนแทนครูผู้ปกครองหรือครูแนะแนว เพื่อช่วยแก้ปัญหาในด้านพฤติกรรมของเด็กและช่วยเหลือคุ้มครองเด็กเมื่อเด็กตกอยู่ในความเสี่ยงหรือเมื่อถูกกระทำ เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรที่จะเอาครูผู้ปกครองหรือครูแนะแนวมาเป็นหลักควรจะใช้ นักจิตวิทยาแทน เพราะเมื่อเด็กมีปัญหาหรือมีพฤติกรรมผิดปกติก็ให้นักจิตวิทยาติดตามดูสาเหตุว่าเกิดจากอะไรแล้วจึงเชื่อมโยงกับพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นๆ

นอกจากนี้ องค์การอนามัยโลก (WHO. 2002: 25 - 29) ได้เสนอแนะการป้องกัน 4 ด้าน ดังนี้

1. การป้องกันด้านตัวบุคคลการป้องกันที่ตัวบุคคลมีจุดประสงค์สองประการ คือ ประการแรกต้องสนับสนุนและเสริมสร้างเจตคติและพฤติกรรมที่ดีในเด็กและวัยรุ่นเพื่อเป็นการป้องกันก่อนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีพฤติกรรมความรุนแรง ประการที่สองเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมในบุคคลที่ก่อความรุนแรงหรือมีความเสี่ยงที่จะใช้ความรุนแรง ซึ่งประกอบไปด้วยวิธีการดังนี้

1.1 การให้การศึกษ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะนักเรียนที่ยากจนให้มีโอกาสได้ศึกษาเกี่ยวกับการฝึกอาชีพและให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

1.2 การพัฒนาทางสังคม มีการส่งเสริมการป้องกันการช่มเหลงทารุณ ตั้งแต่ในระดับก่อนเข้าโรงเรียน การส่งเสริมการสร้างควมสัมพันธ์ทางสังคม โดยเฉพาะเด็กและวัยรุ่นต้องสร้างเสริมพัฒนาทักษะทางสังคม เช่น การจัดการกับความโกรธ การแก้ไขปัญหาและการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม

1.3 การบำบัด เป็นการแนะแนวให้คำปรึกษากับเหยื่อของความรุนแรงหรือบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรง การสนับสนุนของกลุ่ม และการบำบัดพฤติกรรมซึมเศร้า ความผิดปกติทางจิต รวมทั้งพฤติกรรมกรรมกรฆ่าตัวตาย

1.4 การรักษา สำหรับประชาชนที่เสี่ยงต่อการทำร้ายตัวเอง รวมทั้งการให้ยาในการรักษาผู้มีความผิดปกติทางจิต การจัดทำโครงการสำหรับผู้กระทำความผิดและบุคคลที่กระทำทารุณหรือช่มเหลงคูครองหรือเด็ก ซึ่งโครงการเหล่านี้ใช้รูปแบบกระบวนการกลุ่มเพื่ออบรมเกี่ยวกับบทบาททางเพศ การฝึกทักษะการจัดการกับความโกรธและความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง

2. การป้องกันทางด้านความสัมพันธ์ของบุคคลเป็นการป้องกันในระดับครอบครัว คือ ส่งเสริมสัมพันธ์ภาพที่ดีงามของครอบครัว และแก้ไขสัมพันธ์ภาพที่ไม่ถูกต้องในครอบครัว อาจเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเหยื่อและผู้กระทำความรุนแรง เช่น ความขัดแย้งในชีวิตแต่งงาน การขาดความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างบิดามารดาผู้ปกครองและเด็ก และอิทธิพลทางลบจากผู้ใกล้ชิดหรือเพื่อน ซึ่งประกอบด้วยวิธีการดังนี้

2.1 การฝึกฝนความเป็นพ่อแม่ มีเป้าหมายที่จะปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองกับเด็ก สนับสนุนพ่อแม่ผู้ปกครองในการอบรมสั่งสอนเด็กและช่วยให้สามารถพัฒนาการควบคุมตนเอง สำหรับเด็กที่มีความเสี่ยงต่อการถูกช่มเหลงจากพ่อแม่และเป็นการป้องกันการกระทำผิดกฎหมายในอนาคตด้วย

2.2 การให้คำปรึกษาแนะนำ แก่คู่สมรสที่อายุน้อย โดยเฉพาะกลุ่มที่เสี่ยงต่อพฤติกรรมต่อต้านสังคม เด็กเร่รอน

2.3 ครอบครัวบำบัด มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงแก้ไขการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว การสอนทักษะการแก้ไขปัญหา

2.4 การเยี่ยมบ้าน ประกอบด้วย การเยี่ยมบ้านของพยาบาลและผู้เชี่ยวชาญทางสุขภาพที่จะสนับสนุนและแนะแนวดูแล เพื่อแยกเด็กที่มีความเสี่ยงต่อการถูกกระทำทารุณหรือมีความเป็ยงเบนที่จะมีพฤติกรรมในการกระทำความผิด

2.5 การอบรมทักษะความสัมพันธ์ เป็นการอบรมกลุ่มต่างๆ ทั้งชายและหญิงให้เรียนรู้บทบาททางเพศ ความสัมพันธ์ที่นำไปสู่ความรุนแรง และทักษะชีวิต

3. การป้องกันทางด้านชุมชน เป็นการสร้างความรับรู้และตื่นตัวเรื่องความรุนแรงให้แก่สังคม กระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทร่วมแก้ปัญหา และส่งเสริมให้มีระบบดูแลเหยื่อที่ได้รับ ความรุนแรง ซึ่งมีวิธีการดังนี้

3.1 การให้การศึกษาแก่สาธารณะ โดยการรณรงค์ทางสื่อต่างๆ ที่จะเข้าไปสู่ ชุมชน หรือมุ่งเป้าหมายไปที่ โรงเรียน สถานที่ทำงาน สถานพยาบาล และสถาบันต่างๆ

3.2 การปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อม เช่น ความสว่างของถนน เพิ่มความ ปลอดภัยในเส้นทางเดินของเด็กและเยาวชนจากการไปกลับโรงเรียน ตรวจตราและกำจัด สภาพแวดล้อมที่เป็นมลพิษที่มีผลต่อการพัฒนาของเด็ก

3.3 ส่งเสริมกิจกรรมนอกหลักสูตรสำหรับเยาวชน เช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะการแสดง

3.4 การฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้เชี่ยวชาญทางสุขภาพและการศึกษา อาสาสมัคร ให้มีความสามารถในการแยกและจัดการความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ได้

3.5 สนับสนุนให้กลุ่มต่างๆในชุมชนมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการตรวจตรา รักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน

3.6 สร้างความร่วมมือ การจัดระบบดูแลร่วมกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความรู้ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อช่วยกันลดปัญหาความรุนแรงในชุมชน เช่น โรงเรียน สถานที่ทำงาน ค่ายผู้อพยพ สถานดูแลผู้สูงอายุ สถานพยาบาล โรงพยาบาล

4. การป้องกันทางด้านสังคม เป็นการป้องกันที่มีเป้าหมายไปที่ปัจจัยด้านวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงกฎหมาย นโยบาย สังคมโดยรวมและวัฒนธรรมความ เชื่อ ดังนี้

4.1 ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการยุติธรรม และการออกกฎหมาย ให้มีความถูกต้อง ยุติธรรม เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความรุนแรงทางเพศของคู่ครอง การลงโทษทางกายแก่ เด็กในบ้าน ในโรงเรียน หรือสถานที่อื่นๆ ต้องมีการรายงานและระบบการช่วยเหลือเมื่อเด็กถูก กระทำทารุณหรือการข่มเหงทารุณผู้สูงอายุ หรือการกระทำความรุนแรงทางเพศในครอบครัว

4.2 ร่วมทำสนธิสัญญากับนานาชาติประเทศ ในการป้องกันความรุนแรง

4.3 ปรับเปลี่ยนนโยบาย เพื่อแก้ปัญหาความยากจน ความเท่าเทียมกันและ ส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัว

4.4 ปรับเปลี่ยน วัฒนธรรม ความเชื่อของสังคม ที่สำคัญคือ บทบาททางเพศ ชน ชาติ การแบ่งแยกเชื้อชาติ ประเพณีที่นำไปสู่ความรุนแรง

4.5 การปฏิบัติในการลดอาวุธและการถอนทหารในประเทศที่มีความขัดแย้งรวมทั้งทหารรับจ้าง

4.6 ปรับเปลี่ยนนโยบายและกฎหมายในการครอบครองอาวุธ

สรุปได้ว่า ความรุนแรงในครอบครัวมิได้เป็นปัญหาที่มาจากด้านเดียวแต่เป็นปัญหาที่มีสาเหตุจากหลายด้าน ดังนั้นการแก้ปัญหาจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน ที่ทำงานสถาบันต่างๆ และระบบกระบวนการยุติธรรม การป้องกันและแก้ปัญหาความรุนแรงจะสำเร็จผลได้ต้องครอบคลุมและควบคุมโดยหลักการที่มีระบบ เริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็ก มีการดำเนินการทั้งระยะสั้นและระยะยาว มีระบบการติดตามที่รัดกุมและหลากหลาย การป้องกันการข่มขู่ทารุณเด็ก ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็ก เช่น บิดามารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ แพทย์พยาบาล นักกฎหมาย นักสังคมสงเคราะห์ รวมถึงการมีกฎหมายที่จริงจังต่อภาคคุ้มครองเด็ก ในฐานะของนักแนะแนวจึงเป็นบุคคลหนึ่งที่ต้องเข้าไปมีบทบาทในการศึกษาและให้การช่วยเหลือแก่วัยรุ่นกลุ่มนี้ด้วยวิธีการและแนวคิดทางจิตวิทยา เนื่องจากบาดแผลที่ลึกลับของวัยรุ่นกลุ่มนี้เป็นบาดแผลทางจิตใจมากกว่าทางร่างกาย

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว

1.7.1 งานวิจัยในประเทศ

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2531: 62) ได้ศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจากข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน 3 ฉบับ คือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และมติชน รวมระยะเวลา 1 ปี มีข่าวเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว 67 ข่าว พบว่า ความรุนแรงในครอบครัวส่วนใหญ่พบในครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ คู่สมรมีอายุน้อย เหยื่อของความรุนแรงส่วนใหญ่คือสตรีและเด็ก ลักษณะสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่เป็นข่าวส่วนใหญ่ใช้สิ่งของที่หาได้ใกล้มือทำร้าย แต่ก็มีจำนวนมากที่ใช้มีดหรือปืน อันมีผลทำให้เหยื่อส่วนใหญ่เสียชีวิต ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร มีข่าวความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด ปัจจัยสถานการณ์เฉพาะหน้าที่นำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัวที่ควรตระหนักความสำคัญ คือ อารมณ์โกรธ เรื่องชู้สาว และการดื่มสุรา ปัจจัยสถานการณ์สาเหตุในอดีตที่นำไปสู่ความรุนแรง นอกจากเรื่องชู้สาวการไม่ชอบหน้ากันอยู่แล้ว ยังมีปัจจัยที่น่าสังเกต คือ ร้อยละ 10.6 ผู้ทำร้ายเคยมีประวัติทางจิตมาก่อน

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2533: 64) ได้ศึกษาสำรวจเบื้องต้นของสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวในกรุงเทพมหานคร 6 หน่วยงาน คือ โรงพยาบาลศิริราช ศูนย์สุขวิทยาทางจิตกรมประชาสงเคราะห์ บ้านพักผู้หญิง บ้านพักฉุกเฉิน และกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 128 ราย เป็นกรณีทารุณกรรมภรรยา จำนวน 100 ราย เป็นทารุณกรรมเด็กจำนวน 24 ราย และอีก 4 ราย

เป็นกรณีการุณกรรมภรรยาและบุตรร่วมกัน จากการศึกษาพบว่าผู้ทำร้ายส่วนใหญ่เป็นชาย และเหยื่อเป็นผู้หญิง ทั้งผู้ทำร้ายและเหยื่อ มีระดับการศึกษาต่ำและมีอาชีพรับจ้างใช้แรงงานมากกว่าอาชีพอื่นๆ ลักษณะความรุนแรงส่วนใหญ่ เป็นการชกต่อย เตะ ตบ รองลงไปคือ การใช้ไม้ของแข็ง บางอย่างทุบตี โขกศีรษะด้วยของแข็ง ไข่ของแข็งปาหรือทุบใส่ นอกนั้นใช้สิ่งต่างๆ รอบตัวเป็นเครื่องมือทำร้าย

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2539: 66) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความรุนแรงในครอบครัวและความก้าวร้าวของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญในกรุงเทพมหานครและภูมิภาค จำนวน 2,147 คน จากการศึกษา พบว่าสภาพครอบครัวของเยาวชนไทยอยู่ในลักษณะเสี่ยงต่อปัญหาสังคมต่างๆ เช่น ร้อยละ 14.6 ของเยาวชน กล่าวว่าบิดามารดาหย่า แยกกันอยู่ หรือเสียชีวิต ร้อยละ 13.7 กล่าวว่าบิดาของตนมีภรรยาอีกคน และร้อยละ 1.3 ของเยาวชนรายงานว่าบิดาของตนใช้ยาเสพติดบางประเภท ปริมาณความรุนแรงในครอบครัวสรุปโดยสังเขปคือ ในระยะเวลา 3 เดือนก่อนตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 3.3 ของเยาวชนรายงานว่าบิดามารดาได้เคยทะเลาะต่อยตบ ร้อยละ 1.5 รายงานว่าบิดาได้เคยทะเลาะต่อยมารดา ร้อยละ 2.7 บิดาได้ขว้างปาทุบของใส่มารดา และร้อยละ 7.9 รายงานว่าได้มีการใช้ไม้หรือของบางอย่างทุบตีกันในระหว่างพี่น้อง โดยเยาวชนไทยมีระดับการยอมรับความรุนแรงในครอบครัวค่อนข้างสูง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรุนแรงในครอบครัว คือ การศึกษาต่ำ รายได้ต่ำ อาชีพใช้แรงงาน เล่นการพนัน ดื่มสุรา และความมั่นคงทางอารมณ์ของบิดาและมารดาความเจ้าชู้ของบิดา การที่มารดาต้องพึ่งพาบิดา ขาดความสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น มีความตึงเครียดในครอบครัวสูง โดยความรุนแรงในครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการยอมรับความรุนแรงและความก้าวร้าวของเยาวชนไทย

คณะกรรมการธิการ เยาวชนและผู้สูงอายุ วุฒิสภา (2540: 8 - 13) ได้ศึกษาโดยการสัมภาษณ์ สังเกต ประเมินและทดสอบผู้มีพฤติกรรมรุนแรงในครอบครัว พบว่า ถ้าพิจารณาสาเหตุความรุนแรงในครอบครัวจากทางภาวะสังคมวิทยา พบว่า บุคคลเรียนรู้จากสภาพแวดล้อม และสิ่งที่ได้พบเห็นปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อครอบครัว เช่น โครงสร้างครอบครัว ปฏิสัมพันธ์และพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และภาวะวิกฤตที่ครอบครัวต้องเผชิญอยู่ ฯลฯ เป็นเหตุนำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัวได้

สุดสงวน สุธีสร (2540: 72) ได้ศึกษาความรุนแรงในครอบครัว กรณีการประทุษร้ายทางร่างกายและทางเพศต่อเด็กในสังคมไทย พบว่า ความคิดเห็นในเรื่องความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องภายในครอบครัว พ่อแม่มีกรรมสิทธิ์ในตัวลูก การลงโทษของพ่อแม่เพราะต้องการให้ลูกเป็นคนดี การกระทำความรุนแรงของพ่อแม่ต่อลูก เช่น ทุบตี บางสังคมถือว่าเป็นเรื่อง

ปกติ เป็นสิทธิโดยชอบธรรมของพ่อแม่ต่อลูก ลูกต้องทดแทนบุญคุณพ่อแม่นอกจากนี้ยังได้ศึกษาจากกรณีศึกษา ความรุนแรงในครอบครัว โดยศึกษาเหยื่อผู้ถูกกระทำและผู้กระทำความผิดพบว่าเหยื่อผู้ถูกกระทำจะเป็นเพศหญิง และผู้กระทำความรุนแรงต่อเหยื่อเป็นบิดา สาเหตุของการกระทำ ความรุนแรง คือ การแสดงอำนาจของพ่อต่อครอบครัว การตีมีสุราความสัมพันธ์ภายในครอบครัวไม่ดี ไม่มีความอบอุ่น พ่อแม่ทะเลาะกันเป็นประจำ ลูกไม่ได้รับการเลี้ยงดู หรือดูแลอย่างเหมาะสม

วีรพล ไชญ์อรุณ (2542: 65) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรุนแรงในครอบครัว ดำรวจ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่การเคยมีส่วนร่วมในฐานะผู้กระทำและถูกกระทำในเหตุการณ์ความรุนแรงในอดีต การเคยพบเห็นเหตุการณ์ความรุนแรงในอดีต การยอมรับการใช้ความรุนแรงของบุคคลนี้สำคัญ ความโดดเดี่ยวทางสังคม และความเครียด

ภาวิตา พิทักษ์อร่ามวงศ์ (2544: 66) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบการรับรู้ของบุตรและบิดามารดาต่อการใช้ความรุนแรงในกระบวนการเลี้ยงดูบุตร พบว่า การใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวยังคงมีอยู่ในวิถีชีวิตไทย เด็กยังได้รับการเลี้ยงดูด้วยวิธีการที่รุนแรงทางด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม บุตรและบิดามารดามีการรับรู้ที่แตกต่างกัน โดยบุตรรับรู้ว่าบิดามารดาใช้ความรุนแรงในกระบวนการอบรมเลี้ยงดูมากกว่าที่บิดามารดารับรู้ แสดงถึงการมีช่องว่างระหว่างเด็กและผู้ใหญ่

พิมพ์ฉัตร รสสุธรรม (2545: 70) ได้ศึกษาแนวทางการปกป้องคุ้มครองนักเรียนจากข่าวอาชญากรรมที่น่าเสนอในสื่อโทรทัศน์ พบว่า ข่าวอาชญากรรมในสื่อโทรทัศน์ที่เสนอขั้นตอนและวิธีการกระทำความผิดจะทำให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้วิธีการประกอบอาชญากรรม และเด็กและเยาวชนที่ดูข่าวอาชญากรรมเป็นประจำจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงและมีจิตใจแข็งกระด้าง ส่วนแนวทางในการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนนั้น คือ ผู้ปกครองควรดูข่าวกับเด็กและควรอธิบายการกระทำในข่าวอาชญากรรมให้เด็กเข้าใจ สื่อควรกลั่นกรองภาพและการรายงานข่าวให้มีความเหมาะสมและควรจัดให้มีนักสังคมสงเคราะห์ในโรงเรียนเพื่อปกป้องคุ้มครองเด็กโดยเฉพาะกรณีที่ตกเป็นข่าว ไม่ควรให้สื่อเปิดเผยชื่อจริงของเด็ก และไม่ให้ถ่ายภาพเด็กกับผู้ปกครอง อีกทั้งรณรงค์ให้สังคมเกิดความตระหนักต่อปัญหาด้วยวิธีการปฏิบัติการทางสังคม ให้สังคมทุกระดับได้เห็นภัยจากข่าวอาชญากรรม และควรนำประเด็นด้านความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเด็ก เสนอต่อสาธารณะชนทุกครั้งที่มีโอกาส เพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบปกป้องคุ้มครองเด็ก

วันทนี วาสิกะสิน และ สุนีย์ เหมะประสิทธิ์ (2545: 540) ได้ศึกษาค่านิยมและทัศนคติของสังคมไทยต่อปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิง พบว่า ทัศนคติของสังคมไทยไม่เห็นด้วยกับการเกิดปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิง ไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงในครอบครัว ในสถานศึกษา ในที่

ทำงานและในที่สาธารณะ และไม่เห็นด้วยว่าปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นเรื่องเฉพาะตัวของผู้หญิงคนนั้น ส่วนสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงต่อผู้หญิง มาจากค่านิยมในเรื่องที่ผู้ชายเป็นใหญ่และการอบรมจากครอบครัว รวมทั้งปัจจัยด้านสื่อมวลชน ที่มีผลกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่รุนแรง และสื่อมวลชนจะต้องมีหน้าที่ช่วยกันแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิง

1.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สเตราส์ เกลล์ และ สเตอริ่ม (StrausGelles and Steinmetz. 1980: 145 - 150) ได้ศึกษาถึงความรุนแรงในครอบครัวจำนวน 2,143 ครอบครัว ประเภทของความรุนแรงในครอบครัวที่ศึกษา คือ การข่มเหงภรรยา (Wife abuse) การข่มเหงสามี (Husband abuse) การข่มเหงบุตร การข่มเหงระหว่างพี่น้อง (Sibling abuse) ปัจจัยที่นำมาศึกษา คือ เชื้อชาติ ศาสนา อายุ รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนบุตร ความเครียด อำนาจการตัดสินใจของคู่สมรส ผลการศึกษาพบว่า ในกรณีการข่มเหงภรรยาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์คือ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และจำนวนบุตร

ออเทอร์, เบรน และคิรอส (Authur, Brende and Quiroz. 2003: 22) ได้ศึกษาเหตุการณ์และอัตราความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจที่มีต่อบุคลากรทางด้านสุขภาพจิตในรัฐจอร์เจีย ซึ่งประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่อนามัยครอบครัวผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวจิตแพทย์ นักจิตวิทยา จำนวน 1,131 คน ซึ่งได้รับความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจจากผู้กระทำที่เป็นคนไข้ที่ได้รับการรักษาในสถาบันสุขภาพจิต จำนวน 14,120 คน พบว่า ร้อยละ 61 ของบุคลากรทางด้านสุขภาพจิตได้รับการกระทำรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ และ ร้อยละ 29 ได้รับความหวาดกลัวระหว่างการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาอื่นๆ ที่พบว่า 6 ใน 10 ของบุคลากรเคยได้รับความรุนแรงระหว่างปฏิบัติงานในอาชีพ

จากงานวิจัยที่ผ่านมา สรุปได้ว่าวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวยังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมเรื่อยมา โดยสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อครอบครัวเป็นเหตุนำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัวได้ และพ่อแม่มักคิดว่ามีกรรมสิทธิ์ในตัวลูก การลงโทษของพ่อแม่เพราะต้องการให้ลูกเป็นคนดี การกระทำรุนแรงของพ่อแม่ต่อลูกจึงถือว่าเป็นเรื่องปกติ ดังนั้นการช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวจึงเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักและร่วมมือกันแก้ปัญหา

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา

2.1 ความหมายของกรณีศึกษา

กรณีศึกษาหรือการศึกษาเค้กรายกรณี (case study) ถือเป็นหนึ่งในบริการที่สำคัญของบริการแนะแนว และยังถือเป็นการวิจัยประเภทหนึ่ง เมื่อพิจารณาการวิจัยตามประเภทการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นวิธีการหนึ่งของการวิจัยเชิงบรรยาย (สุวิมล ติรกานันท์. 2548: 14 – 15) มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของกรณีศึกษาไว้ดังนี้

อำนวย แสงสว่าง (2544: 348) ให้ความหมายกรณีศึกษา คือ การศึกษาเฉพาะกรณีสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาขององค์กรที่เกิดขึ้นทั้งในอดีต และปัจจุบัน โดยผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีการจัดเก็บรายละเอียดข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อมูล เสนอแนวทางเลือกในการแก้ปัญหา และเสนอข้อเสนอนะที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานขององค์กร โดยจะต้องคำนึงถึงปัญหา การดำเนินงานที่เป็นเชิงระบบ ผลกระทบต่อส่วนรวมทั้งหมดมากกว่าผลประโยชน์ของบุคลากร หรือกลุ่มบุคคลากร เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาการบริหารงานขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

องอาจ นัยวัฒน์ (2546: 1) กล่าวถึงความหมายกรณีศึกษา หมายถึง การสืบค้นหาความรู้ ความจริง อย่างละเอียดลุ่มลึกเกี่ยวกับปรากฏการณ์บางอย่างที่น่าสนใจ ซึ่งเกิดขึ้นในบริบทหรือระบบที่มีขอบเขตเฉพาะเจาะจง (Specific context or bounded system) ปรากฏการณ์ที่น่าสนใจศึกษาอาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล โครงการ เหตุการณ์ ชุมชน หรือองค์กร เฉพาะรายใดรายหนึ่งหรือหลายรายก็ได้ที่นักวิจัยเลือกมาทำการศึกษาวิจัย กรณีศึกษา ไม่ได้มีความหมายจำกัดอยู่แค่เพียงการบันทึก และการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของบุคคล (Case record or case history) สำหรับนำไปใช้ในด้านการให้บริการรักษาพยาบาล การแนะแนวและให้คำปรึกษา หรือการสืบสวน สอบสวน ของตำรวจเท่านั้น แต่ยังมีความหมายครอบคลุมถึงการนำข้อมูลในประเด็นเกี่ยวข้องกับปัญหาการวิจัยที่ต้องการสืบค้นหาความรู้ ความจริงจากกรณีศึกษานั้นมาทำการวิเคราะห์ และตีความหมายอย่างละเอียดเข้มข้น โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อต้องการศึกษา หรือเรียนรู้กรณีที่น่าสนใจเป็นการเฉพาะและเพื่อให้เข้าใจปรากฏการณ์ดังกล่าวอย่างแจ่มแจ้ง

คอร์เรล, เอลเบิร์ต และ แฮทฟิลด์ (Correll, Elbert & Hatfield. 1995: 416) ได้ให้ความหมายกรณีศึกษาว่า หมายถึง การเขียนรายละเอียดของปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร เพื่อให้ผู้ศึกษกรณีศึกษาสามารถระบุปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การพัฒนาแนวทางเลือกที่ใช้ในการแก้ปัญหาเสนอข้อเสนอนะที่มีความเป็นไปได้และเป็นแนวทางเลือกที่ใช้ในการแก้ปัญหาได้ดีที่สุด กรณีศึกษาสามารถศึกษาได้เป็นรายบุคคล หรือกลุ่มบุคคล

นิภา ศรีไพโรจน์ (2547: ออนไลน์) กล่าวว่า กรณีศึกษา หมายถึง การศึกษาที่มุ่งศึกษาปัญหากรณีเฉพาะเรื่อง เพื่อที่จะให้ได้ความรู้ที่ลึกซึ้งเฉพาะอย่าง โดยตัวอย่างที่ศึกษานั้นเป็นเพียงส่วนเดียวของประชากร เช่น อาจเป็นบุคคลเดียว สถาบันเดียว หน่วยงานเดียวหรือครอบครัวเดียว เป็นต้น การวิจัยประเภทนี้มุ่งที่จะวินิจฉัย ทำนายเหตุของกรณีหรือปัญหา หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณีให้แจ่มชัด โดยวิเคราะห์เหตุและผลของกรณีภายในขอบข่ายของสังคมและสิ่งแวดล้อมที่กรณีนั้นเกิดขึ้น โดยศึกษาจากข้อมูลต่างๆ เช่น จดหมายส่วนตัว บันทึกต่างๆ ข้อมูลที่ได้จากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากสถานที่ทำงาน เป็นต้น ข้อมูลที่ได้ อาจเป็นข้อมูลในอดีตหรือปัจจุบัน เมื่อผู้วิจัยได้ข้อเท็จจริงแล้ว ก็ใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนะ การป้องกัน การแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้

ลักขณา สริวัฒน์ (2548: 3) กล่าวว่า กรณีศึกษา หมายถึง กระบวนการของการศึกษารายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับบุคคลอย่างต่อเนื่องโดยศึกษาทั้งภูมิหลัง และการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลและนำไปวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นนั้น หรือพฤติกรรมที่เป็นไปมาจากสาเหตุอะไร รวมถึงการแปลความหมายของพฤติกรรมดังกล่าวว่ามีความสัมพันธ์กับการปรับตัวที่ดี หรือลักษณะของการปรับตัวที่เป็นปัญหาของบุคคลนั้นอย่างไร อันจะทำให้เกิดรู้จักและเข้าใจในด้านต่างๆ ของตัวอย่างแท้จริง เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การสนับสนุน หรือการให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

สุวิมล ติरणานนท์ (2548: 14 – 15) ให้ความหมายกรณีศึกษาว่า หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กหรือบุคคล แต่เก็บรายละเอียดทั้งหมดที่เกิดขึ้นเป็นการศึกษาแบบเจาะลึก

ณัฐพรหม อินทุยศ (2550: ออนไลน์) กรณีศึกษา หมายถึง การศึกษาข้อมูลโดยละเอียดรายบุคคล โดยใช้วิธีการหลากหลายอย่างตั้งแต่ การสังเกต สัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถามทางจิตวิทยา เป็นต้น เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิด ความฝัน ประสบการณ์ ความหวัง หรืออื่นๆ ที่จะทำให้มีความเข้าใจในพฤติกรรม เข้าใจปัญหาของบุคคลผู้นั้นได้ดี และทำให้เห็นแนวทางช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง กรณีศึกษามักใช้เฉพาะบุคคลที่มีลักษณะพิเศษหรือไม่ปกติ แต่บางครั้งก็ใช้กับการวิจัยเพื่อหาข้อมูลใหม่ๆ ได้

สรุปได้ว่า กรณีศึกษา หมายถึง การวิจัยรูปแบบหนึ่งที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กหรือบุคคล แต่เก็บรายละเอียดทั้งหมดที่เกิดขึ้น เป็นการศึกษาแบบเจาะลึก โดยใช้วิธีการหลากหลายอย่างตั้งแต่ การสังเกต สัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถามทางจิตวิทยา เพื่อทำความเข้าใจถึงสาเหตุ พฤติกรรม หรือปัญหาที่เกิดขึ้น และใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนะ การป้องกัน การแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ การศึกษาและช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจาก

ครอบครัวมักมีสาเหตุและผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน การศึกษารายกรณีจึงเป็นวิธีการที่จะช่วยให้สาเหตุเชิงลึกและหาแนวทางช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมเป็นรายบุคคลไป

2.2 จุดมุ่งหมายของกรณีศึกษา

พนม ลีมอารีย์ (2548: 3) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายกรณีศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อสืบค้นหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมผิดปกติ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ช่วยเหลือและแก้ไขอย่างถูกต้อง
2. เพื่อสืบค้นรูปแบบการพัฒนาของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตใจ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้การส่งเสริมพัฒนาได้อย่างเหมาะสม
3. เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในตนเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง สามารถพัฒนาตนเอง วางแผนชีวิต ตัดสินใจเลือกแผนการศึกษาและการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนเองได้ดีขึ้นและให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ปัญหาบุตรหลานของตน
5. เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียนได้อย่างลึกซึ้ง และนำผลจากจากศึกษาเป็นรายกรณีไปปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและให้บริการนักเรียนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2548: 3) สรุปจุดมุ่งหมายกรณีศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาของบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือ และแก้ไขได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
2. เพื่อค้นหาสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมผิดปกติ และจะได้แนวทางให้การช่วยเหลือแก้ไขได้ถูกต้องเหมาะสมและได้ผล
3. เพื่อให้บุคคลเกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับความเป็นเกี่ยวกับตนเพื่อนำไปสู่การมีความสามารถพัฒนาตนเองได้ สามารถวางแผนชีวิตและเลือกแนวทางการศึกษาต่อ และเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนได้ จนทำให้มีการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข
4. เพื่อช่วยให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น บุคคลในครอบครัว หรือ พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง หรือผู้ร่วมงานเกิดความเข้าใจได้อย่างละเอียดลึกซึ้งถูกต้องพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือและนำผลกรณีศึกษาไปหาแนวทางการช่วยเหลือแก้ปัญหาได้

5. เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้แนวทางในการจัดกิจกรรมอย่างถูกต้องเหมาะสมกับบุคลิกลักษณะของเขา ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการให้ความช่วยเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรณีศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่ทำการศึกษกรณีศึกษาได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากการศึกษาตัวอย่างกรณีศึกษา (Camreon. 1994: 152) ดังนี้

1. เข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง รวมทั้งมีความเข้าใจจุดแข็งและจุดอ่อนของกรณีศึกษา เพื่อการเรียนรู้เสริมสร้างประสบการณ์

2. เป็นการเตรียมผู้ศึกษาให้จัดการแก้ปัญหาหนึ่ง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นปัญหาอย่างง่าย ไปสู่การแก้ปัญหาอย่างยาก

3. มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการใช้กรณีศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานการวิเคราะห์ปัญหาขององค์การในแนวทางที่เป็นเชิงระบบได้

สรุปได้ว่า กรณีศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ศึกษาเข้าใจถึงสาเหตุการเกิดพฤติกรรมของผู้รับการศึกษาได้อย่างถูกต้อง จากการศึกษาในรายละเอียดต่าง ๆ เชิงลึก ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา เพื่อที่จะเข้าใจภาพรวมและสาเหตุของปัญหาในแต่ละกรณีได้อย่างลึกซึ้งและผู้ที่ศึกษาจะสามารถเสนอแนะและหาวิธีการช่วยเหลือผู้รับการศึกษาเป็นรายกรณีได้เหมาะสมกับปัญหาและแก้ปัญหาได้ถูกจุดมากที่สุด วิจารณ์ที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวมักถูกกระทำรุนแรงมายาวนานตั้งแต่เด็ก ซึ่งการศึกษาและช่วยเหลือวิจารณ์ที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวจะช่วยให้หาสาเหตุที่แท้จริงและแก้ปัญหาที่สะสมของวิจารณ์เหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ข้อดีและข้อจำกัดของกรณีศึกษา

องอาจ นัยวัฒน์ (2546: 10 - 11) ได้กล่าวว่า หลักการสำคัญประการหนึ่งที่นักวิจัยทุกคนจะต้องคำนึงถึง คือ ข้อดีและข้อจำกัดบางประการของกรณีศึกษา ซึ่งมีดังนี้ คือ

1. ข้อดีของกรณีศึกษา (Advantages case study) ได้แก่

1.1 ให้ความตระหนักต่อความซับซ้อนของปัญหาการวิจัย และความสำคัญต่อความหลากหลายทางด้านแนวคิด ความเชื่อและค่านิยมของผู้เข้าร่วมหรือเกี่ยวข้องในการวิจัยแต่ละบุคคลหรือกลุ่ม กรณีศึกษาที่มีคุณภาพดี สามารถช่วยถ่ายทอดให้ผู้อ่านทราบและเข้าใจความเป็นจริงในประเด็นดังกล่าวนี้ได้อย่างลุ่มลึก และกระจ่างชัด

1.2 ให้ความรู้และสะท้อนความเป็นจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติ หรือลักษณะเด่นของกรณีเฉพาะ ซึ่งบางรายมีความเบี่ยงเบนไปจากกรณีทั่วไป ที่มีขอบเขตการเก็บรวบรวมข้อมูลขนาดใหญ่ เช่น การวิจัยเชิงสำรวจ และการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ เพราะการวิจัยดังกล่าวนี้ให้ความสำคัญต่อลักษณะโดยเบี่ยงเบนออกจากสภาพปกติ ถือว่าเป็นความคลาดเคลื่อน (Error) ซึ่ง

อยู่นอกกระบวนการอธิบายด้วยหลักการวิทยาศาสตร์และความน่าจะเป็นทางสถิติ ด้วยเหตุนี้จึงอาจทำให้นักวิจัยพลาดโอกาสในการเข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษาได้อย่างเป็นองค์รวม ครอบคลุมครบถ้วนในทุกด้าน หรือมิติของปัญหาการวิจัยที่ต้องการทราบคำตอบ

1.3 สามารถดำเนินการศึกษาวิจัยได้โดยนักวิจัยหลักเพียงบุคคลเดียวในขณะที่งานวิจัยบางประเภทโดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานวิจัยที่มีขอบเขตการเก็บรวบรวมข้อมูลกว้าง อาจจำเป็นต้องดำเนินการในรูปของหมู่คณะ หรือไม่ก็อาจจำเป็นต้องจ้างให้ช่วยนักวิจัยช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนมาก

1.4 สามารถดำเนินการศึกษาวิจัยได้เป็นอย่างดี ท่ามกลางสภาวะการณ์เงื่อนไขในการปฏิบัติงานที่มีความผันผวนหรือยุ่งยากซับซ้อน กล่าวคือ นักวิจัยไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ล่วงหน้า หรือจัดกระทำสิ่งต่างๆ ให้เป็นไปตามความต้องการได้ ซึ่งโดยทั่วไปมักเป็นสภาพที่เกิดขึ้นตามปกติภายในบริบทของสถานที่ทำการศึกษาวิจัยจริง (Nature laboratory) ไม่เหมือนกับสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ (Scientific laboratory) ที่อยู่ภายใต้การควบคุมและการจัดกระทำของนักวิจัย

1.5 ให้ข้อมูลสารสนเทศการวิจัยที่มีลักษณะแจ่มชัด ดุจดังมีชีวิตจริง (Lifelike information) และถ่ายทอดความเข้าใจของบุคคลหลากหลายกลุ่ม เป็นผลทำให้มีความเป็นไปได้สูงต่อการถูกนำไปประยุกต์ หรือได้รับความสนใจจากบุคคลหลายฝ่าย ไม่จำกัดอยู่แค่เพียงวิชาการหรือบุคคลที่สำเร็จการศึกษาในระดับสูงเท่านั้น แต่นักปฏิบัติการหรือบุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจได้

1.6 ให้ความรู้และความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับกรณีเฉพาะหรือปรากฏการณ์ใดๆ ที่สนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำกิจกรรมและพฤติกรรมของบุคคล รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งเกิดขึ้นในขณะที่บุคคลปฏิบัติงานตามหน้าที่หรือดำเนินชีวิตประจำวันอยู่ในบริบทของสถานที่ และเหตุการณ์หนึ่งๆ เช่น พฤติกรรมการสอนของครูและการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสายตา และหูที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนแต่ละวัน ความรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมที่อิงอยู่กับบริบทระดับฐานรากเหล่านี้ นำไปสู่แนวทางในการกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือกลยุทธ์สำหรับปรับปรุงการปฏิบัติงานในบริบทที่ทำการศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

2. ข้อจำกัดของกรณีศึกษา (Limitations case study)

2.1 ข้อมูลสารสนเทศจากกรณีศึกษาอาจไม่สามารถสรุปเป็นอ้างอิงข้ามไปสู่ประชากรเป้าหมายของกรณีเฉพาะ ที่เลือกมาทำการศึกษาได้อย่างกว้างขวางเท่าที่ควรจะเป็น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้อ่านรายงานวิจัย ตลอดจนนักวิจัยคนอื่นๆ จะมองเห็นช่องทางในการนำข้อมูลของสารสนเทศที่ปรากฏในรายงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ได้ด้วยตนเอง

2.2 ใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่ทำวิจัยภาคสนามของนักวิจัยตลอดจนงบประมาณค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัยค่อนข้างมาก ดังนั้นทำให้บางครั้งนักวิจัยที่มีประสบการณ์ทำวิจัยภาคสนาม งบประมาณค่าใช้จ่าย และระยะเวลาในการทำวิจัยจำกัด อาจไม่สามารถทำกรณีศึกษาได้

2.3 ใช้ระยะเวลาในการอ่านรายงานของงานวิจัยกรณีศึกษาค่อนข้างมาก ผู้อ่านรายงานการวิจัยที่มีเวลาไม่มากนัก เช่น ผู้บริหาร หรือผู้กำหนดนโยบายระดับสูงอาจไม่มีเวลาติดตามอ่านถ้อยคำพรรณนาเหตุการณ์การวิเคราะห์ และการตีความหมาย รวมทั้งการประเมินผล ซึ่งส่วนใหญ่มักมีรายละเอียดเป็นอันมากอยู่ในรายงานวิจัยเป็นผลทำให้ข้อมูลสารสนเทศจากกรณีศึกษาอาจไม่ได้รับการพิจารณาหรือถูกนำไปใช้ประโยชน์ได้

นอกจากนี้ ลักษณะ สิริวิวัฒน์ (2548: 29) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกรณีศึกษาไว้ดังนี้

1. ให้ได้กระบวนการให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีคุณภาพ และมีประโยชน์อย่างกว้างขวางในอันที่จะทำให้เกิดการรู้จะความเข้าใจในตัวบุคคลอย่างละเอียดทุกซอกทุกมุม

2. ทำให้สามารถเข้าใจ และมองเห็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือบุคคลได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3. ช่วยให้มีการนำข้อมูลที่รวบรวมได้นั้นมาวิเคราะห์ และวินิจฉัยหาสาเหตุของพฤติกรรมได้มากกว่าวิธีการอื่นๆ

4. ทำให้ผู้ศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถให้ความช่วยเหลือได้ตรงจุดและไม่เสียเวลาในการลองผิดลองถูกในการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากได้ใช้เวลาในการศึกษาและติดตามผลโดยตรง

5. ทำให้กรณีที่ถูกศึกษาเกิดการรับรู้และเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง สามารถปรับตัวได้ดีขึ้น และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งการที่บุคคลดำรงชีพอยู่ได้มีความสุขนั้นเท่ากับเป็นการลดปัญหา และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองในอีกทางหนึ่งด้วย

สรุปได้ว่าการศึกษาคือเป็นรายกรณีนั้น ช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจผู้รับการศึกษาได้อย่างแท้จริง และเลือกแนวทางการช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับปัญหา เกิดองค์ความรู้ และสะท้อนความเป็นจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติ โดยเป็นความรู้และความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับกรณีเฉพาะหรือปรากฏการณ์ใดๆ และสามารถดำเนินการศึกษาวิจัยได้โดยนักวิจัยหลักเพียงบุคคลเดียว อย่างไรก็ตามข้อจำกัดของการศึกษารายกรณีคือการใช้งบประมาณค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัยค่อนข้างมาก รวมถึงข้อมูลที่ได้ยากต่อการตีความหมาย แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาและช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวเป็นรายกรณีนั้น ยังมีจุดแข็งในส่วน

ที่จะช่วยให้หาผลกระทบที่แท้จริงและแก้ปัญหาของวัยรุ่นเหล่านี้ได้อย่างตรงประเด็น โดยที่ผู้วิจัยสามารถกระทำได้เพียงคนเดียว

2.4 กระบวนการศึกษาในกรณีศึกษา

กระบวนการศึกษากรณีศึกษานั้น กมลรัตน์ หล้าสูงรังษ์ (2527: 22 - 23) แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน โดยใช้รูปแบบการศึกษาของ ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา

การกำหนดปัญหา หมายถึง การที่ผู้ศึกษากรณีศึกษาตั้งจุดมุ่งหมายหรือกำหนดว่าจะศึกษาสิ่งใดในบุคคลหนึ่งซึ่งอาจเป็นปัญหาหรือมีใช้ปัญหาแต่เป็นความสนใจความสามารถพิเศษหรืออื่นๆ

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหา

การรวบรวมข้อมูล คือ การหาข้อเท็จจริงหลังจากที่มีการกำหนดปัญหา และสมมติฐานแล้วโดยใช้เครื่องมือในการแนะแนวเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ที่สนใจจะศึกษา โดยรวบรวมจากแหล่งต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์ การทดสอบทางจิตวิทยา แผนผังสังคมมิติ เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การตีความหรือแปลความหมายของข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในแต่ละวิธี หรือเทคนิคเพื่ออธิบายเหตุผลและผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นซึ่งอาจทำได้โดยวิธีการประชุมปรึกษาด้วยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่เรากำลังศึกษาร่วมพิจารณา และศึกษาข้อเท็จจริงที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เทคนิคดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

2. แบบสัมภาษณ์ประเภทมีโครงสร้าง คือ รายละเอียดในการสนทนามักจะเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งควรต้องเก็บเป็นความลับตั้งนั้นในการสนทนาจำเป็นต้องอาศัยทักษะและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นอย่างมาก การสัมภาษณ์เพื่อค้นหาหรือทราบข้อเท็จจริง (Fact finding interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์สนทนาหรือซักถามข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์ในด้านความคิดเห็น ความรู้สึก ความสนใจ เจตคติ ค่านิยมเกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อเป็นการหาข้อเท็จจริง หรือข้อมูลเพิ่มเติมจากที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งยังเป็นการตรวจสอบว่าข้อมูลที่มีอยู่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือไม่ ซึ่งพนม ลิ้มอารีย์ (2538: 92 - 93) กระบวนการสัมภาษณ์ มี 3 ขั้นตอนดังนี้

2.1 ก่อนสัมภาษณ์ กระบวนการนี้มีองค์ประกอบ 3 ประการ ดังนี้

2.1.1 การเตรียมบุคคลเป็นการเตรียมทั้งผู้สัมภาษณ์ และผู้ถูกสัมภาษณ์ ให้พร้อมทั้งสองฝ่ายจะต้องมีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์และอาจจะต้องบอก จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2.1.2 การเตรียมจุดมุ่งหมาย และหัวข้อในการสัมภาษณ์ อาจมีการ บันทึกหัวข้อก่อนการสัมภาษณ์และมีการบันทึกในขณะที่สัมภาษณ์ด้วย แต่ถ้าเป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่ บอกจุดมุ่งหมายที่แท้จริงก็ไม่ควรบันทึกหัวข้อที่จะสัมภาษณ์

2.1.3 การเตรียมสถานที่ ซึ่งจะต้องมีลักษณะสะดวกสบาย และควรเป็นที่มิดชิดมีความเป็นเอกเทศ ปราศจากสิ่งรบกวน ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อเท็จจริงมากยิ่งขึ้น

2.2 ขณะสัมภาษณ์ ใช้เทคนิคทั่วไป 4 ประการดังนี้

2.2.1 การสังเกต โดยใช้วิธีวาระรับสัมผัสทั้ง 5 คือ หา หู จมูก ลิ้น และ การสัมผัส

2.2.2 การฟัง เป็นเทคนิคที่ดีที่สุดในการแนะแนวและการให้คำปรึกษา

2.2.3 การใช้คำถาม ผู้สัมภาษณ์อาจต้องถามผู้ถูกสัมภาษณ์ในสิ่งที่ไม่ กระจ่างโดยใช้คำถามที่มีลักษณะเป็นมิตร ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟังแล้วเข้าใจว่าผู้สัมภาษณ์ มีความตั้งใจที่จะช่วยเหลืออย่างแท้จริง

2.2.4 การพูด การพูดที่ดีนั้นจะต้องแสดงการยอมรับเจตคติ และความรู้สึกของผู้ถูกสัมภาษณ์ใช้ภาษาและถ้อยคำเหมาะสม และจะต้องพยายามให้การสัมภาษณ์นั้น เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ด้วย นอกจากนั้น ยังมีเทคนิคเฉพาะที่ผู้สัมภาษณ์ควรได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดี เทคนิคเหล่านี้จะช่วยให้การสัมภาษณ์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เทคนิค พื้นฐานมีดังนี้

2.2.4.1 การสร้างสายสัมพันธ์ (Rapport)

2.2.4.2 การแสดงความเห็นใจ (Sympathy)

2.2.4.3 การทำให้เกิดความมั่นใจ (Assurance)

2.2.4.4 การแสดงความเห็นด้วย (Approval)

2.2.4.5 การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarification)

2.2.4.6 การใช้ความเงียบ (Silence technique)

2.3 การยุติการสัมภาษณ์ การยุติการสัมภาษณ์เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งผู้สัมภาษณ์ ควรยุติการสัมภาษณ์ให้ได้ผลในทางบวก ทำให้ผู้สัมภาษณ์จากไปด้วยความพึงพอใจและอยาก กลับมาสัมภาษณ์อีก ดังนั้น การยุติการสัมภาษณ์จึงต้องพยายามให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด เพื่อที่จะเป็นผลดีต่อการสัมภาษณ์ครั้งต่อ ๆ ไป จึงควรปฏิบัติดังนี้

2.3.1 ควรให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีความเข้าใจเป็นอย่างดีว่า สิ่งที่เขาพูดไปนั้นจะเป็นผลดีแก่เขาและมั่นใจว่า จะได้รับการเก็บรักษาเป็นความลับ

2.3.2 ผู้สัมภาษณ์อาจตั้งคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์นำไปคิดก่อนยุติการสัมภาษณ์ เพื่อจะได้เป็นเรื่องราวต่อเนื่องในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป

2.3.3 ผู้สัมภาษณ์จะต้องใช้คำพูดและท่าทีที่นุ่มนวล มีความจริงใจต่อผู้สัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าต้องการสัมภาษณ์ในคราวต่อไปอีก

2.3.4 มีการนัด วัน เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป เมื่อยุติการสัมภาษณ์แล้ว ผู้สัมภาษณ์จะต้องรีบบันทึกผลการสัมภาษณ์ลงในแบบฟอร์มบันทึกการสัมภาษณ์ทันทีทั้งนี้เพื่อป้องกันข้อมูลผิดพลาด

ขั้นที่ 3 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

การสรุปผลและข้อเสนอแนะ สามารถทำได้ทั้งในขณะที่ทำการศึกษา และหลังจากทำกรณีศึกษาแล้ว โดยทั่วไปมักจะทำควบคู่กันไปเพื่อประสิทธิภาพของกรณีศึกษา และก่อนปิดกรณีศึกษาเป็นครั้งสุดท้าย ควรสรุปผลการศึกษาไว้ทั้งหมดและให้ข้อเสนอแนะไว้สำหรับผู้ที่มาศึกษาคุศลรายนี้ หรือผู้สนใจต่อไป

สรุปได้ว่า กระบวนการศึกษาในกรณีศึกษา มีลักษณะเหมือนการวิจัยหรือวิธีการหาคำตอบที่ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ เริ่มต้นจากการสำรวจและกำหนดปัญหา การรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลวิเคราะห์ปัญหา และขั้นตอนสุดท้ายคือการสรุปผลและให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้รับการศึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องในการนำผลการศึกษาไปใช้แก้ปัญหา ซึ่งในการศึกษาและช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวเป็นรายกรณีนั้น ผู้วิจัยจะแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดปัญหา การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหา และการสรุปผลและข้อเสนอแนะ โดยเก็บข้อมูลทั้งหมดด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งจะกล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

2.5 วิธีการที่ใช้ในกรณีศึกษา

วิธีการศึกษาคณะศึกษานี้ให้บรรลุเป้าหมาย และเกิดประโยชน์ทั้งผู้ศึกษาและผู้ถูกศึกษานั้นจะต้องใช้วิธีควบคู่กันไป 2 วิธีดังนี้ (พรจันทร์ เจียรอดิศักดิ์, 2536: 35 - 36)

1. การศึกษาประวัติรายกรณี (Case history) คือ การรวบรวมข้อมูลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของผู้ถูกศึกษาเข้าด้วยกันตามลำดับเหตุการณ์ เพื่อนำรายละเอียดและข้อมูลเหล่านั้นมาประมวลผลเป็นขั้นตอน ต่อจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ วินิจฉัยและวางแนวทางการช่วยเหลือ

2. การประชุมกรณีศึกษา (Case conference) คือ การประชุมร่วมกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ทำกรณีศึกษา โดยพิจารณาศึกษาหาข้อเท็จจริงจากรายละเอียดของข้อมูลจากผู้ทำกรณีศึกษานำมารายงาน เพื่อนำมาตีความ วิเคราะห์ และร่วมกันพิจารณาหาแนวทางช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริมศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล (Individual Inventory Service)

นอกจากนี้ ธรรมนูญ อินทฤยศ (2550: ออนไลน์) ได้เสนอถึงบริการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลว่าเป็นบริการอันดับแรกของการแนะแนว เป็นบริการที่ทำให้ผู้แนะแนวและครูสามารถรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ช่วยให้ผู้แนะแนวสามารถรู้จักนักเรียนมากยิ่งขึ้น และสามารถหาทางช่วยเหลือได้ถูกต้องยิ่งขึ้น ซึ่งการศึกษาและการสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคล ช่วยให้ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว เช่น ครูแนะแนว ครู รวมทั้งบิดามารดาหรือผู้เกี่ยวข้องสามารถรู้จักและเข้าใจนักเรียนได้อย่างดี โดยลักษณะของข้อมูลที่ควรรวบรวม ได้แก่ ประวัติของเด็ก สภาพของครอบครัว การศึกษาของเด็ก สุขภาพของเด็ก ความสนใจ ความต้องการและความถนัดของเด็ก ระดับสติปัญญาของเด็ก สภาพแวดล้อมของเด็ก ประสบการณ์ต่างๆที่เด็กได้รับ ชีวิตภายในโรงเรียน เพื่อนสนิทและการปรับตัวของเด็กโดยมีหลักในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลที่ได้ต้องเป็นข้อมูลที่ชัดเจน สามารถเข้าใจได้ง่าย ข้อมูลที่จัดหาต้องตรงตามความเป็นจริง และเป็นข้อมูลที่สรรหามาอย่างดี เป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เท่าทันเหตุการณ์ เมื่อได้ข้อมูลหลายๆอย่างแล้ว ต้องเก็บรวบรวมเข้ากันจัดให้เข้าพวกกันอย่างเป็นระเบียบ ข้อมูลที่ได้ต้องเก็บเข้าแฟ้ม เพื่อสามารถค้นหาได้ง่าย ซึ่งวิธีการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาแบบกรณีศึกษา มีทั้งหมดดังนี้

1. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการที่ใช้โดยทั่วไป เพื่อดูพฤติกรรมของเด็ก เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวินิจฉัยปัญหา การสังเกตนับว่าเป็นวิธีการที่ง่ายและใช้กันมากที่สุด การสังเกตพฤติกรรมของเด็กต้องมีวัตถุประสงค์ในการสังเกตเกี่ยวกับเรื่องใด การสังเกตใช้ในการศึกษา พฤติกรรม ความสนใจ ทัศนคติ ความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นต้น การสังเกตมี 2 ประเภท

1.1 การสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนตามเวลาและโอกาสที่อำนวย ไม่กำหนดเวลาแน่นอน

1.2 การสังเกตอย่างเป็นทางการ เป็นการสังเกตอย่างมีแบบแผน เกี่ยวกับเรื่องใด เวลาใด ผู้สังเกตต้องจัดแผนการตามลำดับ เช่น วางแผนในการสังเกตพฤติกรรมเกี่ยวกับการเรียน การเล่น การรู้จักแก้ปัญหา เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ (Interview) คือ การสนทนาระหว่างบุคคลสองคนเพื่อไต่ถามเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการจะทราบ ผู้สัมภาษณ์ต้องผ่านการฝึกฝนมาก่อน มีการอดทนในการฟังและการคุย ไม่มีอคติ มีความจริงใจ ให้ความช่วยเหลืออย่างแท้จริง มีไหวพริบดี สถิติปัญญาดี ไม่มีอารมณ์หวั่นไหวง่าย และต้องรู้เท่าทันเหตุการณ์อยู่เสมอ การสัมภาษณ์มี 3 ชนิด

2.1 การสัมภาษณ์เพื่อหาความเป็นจริง (Fact - Finding Interview) เป็นการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริง เพื่อจะได้สามารถเข้าใจเด็กได้ดี การสัมภาษณ์อาจเป็นการสัมภาษณ์เด็กโดยตรง เพื่อหาข้อเท็จจริงเพื่อนำไปวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็ก และสัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิดเด็กที่สุด

2.2 การสัมภาษณ์เพื่อการให้คำปรึกษา เมื่อเด็กมีปัญหาขอรับคำปรึกษา ผู้แนะแนวจำเป็นต้องทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก เพื่อเป็นแนวให้คำปรึกษาที่เหมาะสม

2.3 การสัมภาษณ์เพื่อการรู้จักคุ้นเคย เป็นการสัมภาษณ์ที่ช่วยให้เกิดความสนิทสนม เพื่อให้เด็กเกิดความสบายใจในการระบายความรู้สึก

3. การเขียนอัตชีวประวัติ (Autobiography) เป็นวิธีสำคัญวิธีหนึ่งในการรวบรวมข้อมูล โดยให้นักเรียนเขียนอัตชีวประวัติ เป็นการเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเอง โดยให้เล่าประวัติส่วนตัว วิธีนี้ใช้ได้กับนักเรียนทุกระดับช่วยให้ทราบถึงประสบการณ์ของนักเรียนรวมทั้งให้ทราบแนวทางการแก้ปัญหามากขึ้น เพราะประสบการณ์ที่ผ่านมามีผลเนื่องมาสู่พฤติกรรมในปัจจุบัน โดยความมุ่งหมายในการเขียนอัตชีวประวัติ จะทำให้บุคคลรู้จักนึกคิดเรื่องราวของตนเองอย่างมีหลักเกณฑ์ และทำให้ครูและผู้แนะแนวสามารถรู้จักเด็กได้ดียิ่งขึ้น สามารถทราบถึงประสบการณ์ทัศนคติความสนใจยิ่งขึ้น โดยครูควรแจ้งให้เด็กทราบว่า เรื่องราวที่เด็กเขียนเป็นความลับ อธิบายให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของการเขียน ให้ตรงกับหัวข้อที่กำหนดการเขียนอัตชีวประวัติมี 2 ประเภท ได้แก่

3.1 การกำหนดหัวข้อให้เขียน (Structured or Controlled Autobiography) เป็นวิธีการที่ครูกำหนด อาจตั้งคำถามให้ตอบ

3.2 การเขียนอย่างเสรี (Unstructured or Uncontrolled Autobiography) เป็นวิธีที่ผู้แนะแนวให้เด็กเขียนโดยอิสระตามความนึกคิดของตนเอง

4. การใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เป็นวิธีการศึกษารวบรวมความรู้สึกต่างๆของครูที่มีต่อนักเรียน แล้วตัดสินพฤติกรรมอุปนิสัยของเด็ก โดยจัดบันทึกในแบบของมาตราส่วนประเมินค่าจะมีตั้งแต่ เลวมาก ถึงดีมาก ต่ำสุด ถึงสูงสุด ที่นิยมใช้ตั้งแต่ 3-5 มาตรา การกรอกแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือของนักแนะแนว เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากบุคคลจำนวนมากโดยใช้ระยะเวลาที่สั้นๆ ได้ข้อมูลที่มากอย่างกว้างๆและ

ยังประหยัดทั้งเวลา แรงงานค่าใช้จ่าย โดยหลักในการสร้างแบบสอบถาม ต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าต้องการทราบเกี่ยวกับเรื่องอะไร แบบสอบถามต้องอ่านง่าย เข้าใจง่าย ไม่ยาวเกินไป สละสลวย และเรียงลำดับตามความสำคัญและเหมาะสม แบบสอบถามทั่วไปมี 3 ลักษณะได้แก่

4.1 แบบสอบถามที่ต้องการทราบเรื่องราวที่เป็นความจริง ให้การตอบรับหรือปฏิเสธเพียงสั้นๆเท่านั้น

4.2 แบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบเปิดเผยความรู้สึกหรืออารมณ์ส่วนตัว

4.3 เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบมีโอกาสตอบอย่างเสรีตามความคิดเห็นของตัวเอง

5. สังคมมิติ (Sociometry) เป็นเครื่องมือที่ใช้ศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล โดยการใช้อัดสถานภาพทางสังคมของเด็ก เพื่อทราบถึงสภาพหรือความสัมพันธ์ระหว่างเด็กที่อยู่ร่วมสังคมเดียวกัน ทำให้ทราบบุคลิกภาพของเด็กที่มีผลต่อสภาพของสังคมนรอบๆตัว เพื่อทราบว่าบุคคลใดมีเพื่อนมากหรือน้อยเพียงใดสังคมมิติคือ วิธีการที่จะศึกษาเกี่ยวกับสังคมของที่อยู่ในการกลุ่มเดียวกัน โดยวิธีถาถามถึงสภาพความรู้สึกของเด็กแต่ละคนที่มีต่อเพื่อนร่วมกลุ่มของตนเอง เทคนิคทางสังคมมิติ (Sociometric Technique) คือ วิธีการที่จะหาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนในชั้นเดียวกัน ในสังคมเดียวกัน ซึ่งสังคมมิติมีหลายแบบ แบบง่ายจนถึงแบบสลับซับซ้อนจึงไม่ควรให้เลือกเพื่อนมากเกินไป เพราะจะทำให้แปลความหมายยาก เขียนแผนผังลำบาก การใช้สังคมมิติ แบ่งเป็นประเภทของนักเรียนได้ 4 ประเภท ดังนี้

5.1 นักเรียนที่ถูกเลือกมากที่สุด (Stars)

5.2 นักเรียนที่เพื่อนเลือกน้อยที่สุด (Fringers)

5.3 นักเรียนที่ไม่มีใครชอบ (Rejects)

5.4 นักเรียนที่อยู่โดดเดี่ยว (Isolates)

6 การใช้ระเบียบสะสม (Cumulative Record) เป็นการบันทึกข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับตัวเด็กตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนจนกระทั่งออกจากโรงเรียน ระเบียบสะสมจะมีข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการทดสอบทางด้านสติปัญญา หรือบุคลิกภาพ ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม บันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนจัดขึ้น ดูว่าเป็นสมาชิกชมรมใดบ้าง สนใจเข้าร่วมมากน้อยเพียงใด ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการศึกษาและอาชีพ ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับสังคม บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัวของเด็ก และข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบเหตุการณ์ ระเบียบสะสมแบ่งเป็น 2 ชนิด

6.1 ชนิดใส่ซอง โดยข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนจะแยกกรอกลงในแผ่นระเบียบสะสมเป็นแต่ละชนิดไป เช่น ข้อมูลส่วนตัว 1 แผ่น ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียน 1 แผ่น ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ 1 แผ่น เป็นต้น

6.2 ชนิดพับ โดยข้อมูลทั้งหมดจะกรอกลงในกระดาษแผ่นเดียวแล้วพับ เป็นแบบที่นิยมกันมากในโรงเรียน

7. การไปเยี่ยมบ้าน (Home Visits) เป็นวิธีที่ครูเดินทางไปเยี่ยมนักเรียนเพื่อพบปะปรึกษาหารือกับผู้ปกครอง เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียนอย่างลึกซึ้ง เพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหา โดยครูจะได้ทราบเรื่องราวของนักเรียนจากผู้ปกครองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ใช้ในการแก้ปัญหาได้ โดยการไปเยี่ยมบ้าน ก่อนไปเยี่ยมบ้าน ครูต้องทราบประวัติส่วนตัวของนักเรียนอย่างละเอียดเสียก่อน ทั้งนี้ต้องศึกษาจากวิธีการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ควรติดต่อให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้าและต้องอยู่ในความยินยอมของผู้ปกครอง ควรใช้ระยะเวลาสั้นๆ และไปเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อไปหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพภายในบ้าน ฐานะและเศรษฐกิจของครอบครัว ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว รวมทั้งสภาพแวดล้อมรอบๆบ้าน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ครูต้องกลวิธีในการสัมภาษณ์อย่างดี ต้องฉลาดในการถามและรับฟังอย่างตั้งใจ ต้องมีไหวพริบดี ไม่นำปัญหาของนักเรียนมาใช้เริ่มต้นในทางลบ ต้องพูดถึงความดีของนักเรียนด้วยการชมเชยก่อน การตำหนิหรือวิจารณ์เด็กในทางลบ ต้องพยายามใช้คำพูดให้น่าฟังสุภาพ และครูต้องสามารถปรับตัวเข้ากับผู้ปกครองได้อย่างดี ทำให้เกิดความสนิทสนมและเป็นกันเองในเวลาอันรวดเร็ว หลังจากเยี่ยมเยียนแล้ว ต้องกลับมาจดบันทึกลงไปทุกครั้งเพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เมื่อสงสัยจะได้อ่านดู เพราะเวลาผ่านไปอาจจะทำให้ลืมเลือนไปได้

8. กลวิธีระบายความในใจ (Projective Techniques) คือวิธีการทดสอบบุคลิกภาพของเด็ก โดยให้เด็กได้แสดงความรู้สึกออกมาโดยใช้เครื่องเร้ากระตุ้นแล้วนำไปตีความหมายอีกครั้ง ซึ่งข้อทดสอบดังกล่าวมักจะใช้วัตถุหรือทดสอบเด็กที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา จะแสดงออกกับของเล่นตามอารมณ์ของตนเอง ข้อทดสอบต้องสร้างให้เป็นข้อทดสอบมาตรฐานสามารถวัดได้แน่นอนและผู้ตีความหมายของพฤติกรรมต้องผ่านประสบการณ์มาอย่างดี สามารถอ่านพฤติกรรมของเด็กถูกต้อง กลวิธีให้ระบายความในใจมี 2 ชนิด

8.1 แบบทดสอบการใช้หยดหมึกของรอสส์ชาซ (Rorschach Inkblot Test) โดยให้ผู้รับการทดสอบดูภาพจากหยดหมึกจำนวน 10 ภาพ โดยให้ดูครั้งละ 1 ภาพ โดยดูตามลำดับทั้ง 10 ภาพ แล้วให้แสดงความคิดเห็นว่าเห็นอะไรจากภาพเหล่านั้น คำตอบของแต่ละบุคคลจะขึ้นอยู่กับความคิดเห็นส่วนตัว ความเชื่ออีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจดูบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล

8.2 แบบทดสอบของการดูภาพที่ไม่มีคำอธิบาย เป็นการตรวจดูบุคลิกภาพโดยการให้ดูจากรูปภาพที่ไม่มีคำอธิบาย แบ่งออกได้หลายวิธี

8.2.1 แบบทดสอบให้บอกสิ่งที่เห็นจากรูป (Thematic Apperception Test) (TAT) เป็นข้อทดสอบที่ประกอบด้วยรูปภาพ 20 ภาพ เป็นรูปภาพเกี่ยวกับสถานการณ์ทางสังคมหรือคล้ายกับรูปภาพ ประกอบภาพยนตร์ ซึ่งมีลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจน มองได้หลายแง่หลายมุม อธิบายไปตามความรู้สึกของตนเองบอกถึงเหตุการณ์ปัจจุบัน และเหตุการณ์ในอนาคตที่จะเกิดขึ้น

8.2.2 แบบทดสอบการแสดงปฏิกริยาระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ (The Adult-Child Interaction Test) เป็นข้อทดสอบที่ใช้ภาพ 8 ภาพ เป็นภาพเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติต่อกันของเด็กและผู้ใหญ่ ให้ผู้รับการทดสอบแสดงความคิดเห็นตามที่ตนเห็น

8.2.3 ข้อทดสอบเด็ก (Children Apperception Test: CAT) เป็นข้อสอบที่ใช้ทดสอบเด็ก โดยมีภาพ 10 ภาพให้ดู เป็นรูปภาพสัตว์ โดยให้เด็กตอบว่าเห็นอะไรจากภาพนั้น

8.2.4 ข้อทดสอบการเล่าเหตุการณ์จากรูปภาพ (Make a picture Story) เป็นข้อทดสอบเกี่ยวกับภาพเหตุการณ์ต่างๆ ให้ผู้รับการทดสอบบรรยายเหตุการณ์โดยการเล่าเหตุการณ์จากรูปภาพเหล่านั้นตามความคิดของตนเอง ให้เล่าเป็นเรื่องราวตามรูปภาพเหล่านั้น

8.2.5 ข้อทดสอบเทคนิคเกี่ยวกับการเล่น (Play Technique) เป็นข้อทดสอบที่ให้เด็กเล่นของเล่นต่างๆ เช่น ดินน้ำมัน ตุ๊กตา หุ่น ดินสอสี รวมทั้งของเล่นอื่นๆ เพื่อวัดบุคลิกภาพของเด็ก ดูการเล่นของเด็ก ซึ่งส่วนมากเด็กจะสร้างมโนภาพในการเล่นของตนเอง โดยแสดงออกกับของเล่นตามความนึกคิดของตนเองโดยนักจิตวิทยาต้องสังเกตพฤติกรรมของเด็กที่แสดงออกกับของเล่นต่างๆ ตามประสบการณ์หรือจิตใต้สำนึกของตนเอง

9. การใช้แบบสำรวจปัญหา (Problem Checklists) เป็นวิธีสำรวจปัญหาของเด็ก ดูว่าเด็กมีปัญหาอะไรบ้าง ผู้ดำเนินจะต้องรวบรวมปัญหาไว้หลายๆ แล้วนำปัญหาเหล่านั้นมาเขียนข้อความที่สละสลวย ชัดเจน อ่านง่ายเข้าใจง่าย โดยให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายถูก-ผิด หรือตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ การสำรวจปัญหาจะช่วยให้เข้าใจถึงปัญหาของนักเรียนเพื่อนำไปจัดการแก้ไขต่อไป

สรุปได้ว่าวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์และช่วยเหลือผู้รับบริการในการศึกษาแบบรายกรณีนั้น มีวิธีการมากมาย ซึ่งผู้ที่ทำการศึกษารายกรณีต้องมีการฝึกฝนเทคนิคเหล่านี้ให้ชำนาญ เพื่อที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับปัญหา และนำไปเป็นฐานข้อมูลในการช่วยเหลือผู้รับบริการที่มีปัญหาได้อย่างตรงประเด็น ซึ่งในการศึกษาและช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวเป็นรายกรณีนั้น วัยรุ่นมีอายุในช่วง 12-17 ปี ผู้วิจัยจึงเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูลและลักษณะของปัญหา

จำนวน 5 วิธี ได้แก่ การใช้แบบสำรวจปัญหา การสังเกต การสัมภาษณ์ ระเบียบสนทนา และการไปเยี่ยมบ้าน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกรณีศึกษา

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

ดวงกมล วงษ์ศรีหัทธ (2540: 65) ได้ทำการศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวในครอบครัวระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนวัดบางขัน อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อัดชีวประวัติและบันทึกประจำวัน สังคมมิติ แบบสำรวจและแบบสอบถาม แบบทดสอบและระเบียบสนทนา การวิเคราะห์ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการปรับตัวในครอบครัวของนักเรียนมีสาเหตุ มาจากนักเรียนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้อง ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี ฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ ระดับการศึกษาของบิดามารดา อยู่ในระดับต่ำ และปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยไม่ดี นอกจากนี้ ผลการศึกษพบว่า การศึกษารายกรณีทำให้นักเรียนมี พฤติกรรมการปรับตัวในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปในทาง ที่ดีขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อครอบครัว รักและภูมิใจในครอบครัว สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับสมาชิกในครอบครัว และสามารถ เผชิญกับปัญหาได้อย่างเหมาะสม

ศุภภาณัฐ เผือกคง (2540: 61) ได้ทำการศึกษารายกรณีนักเรียนติดยาเสพติด จำนวน 3 คน ในสถานบำบัดและฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โรงพยาบาลค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จังหวัดพิษณุโลก เพื่อหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนติดยาเสพติด และดำเนินการช่วยเหลือให้สามารถเลิกยาเสพติดได้ โดยใช้กระบวนการทางจิตวิทยา ร่วมกับการบำบัดรักษาที่โรงพยาบาลดำเนินการอยู่ รวมทั้ง ติดตามผลพฤติกรรมนักเรียนที่เป็นกรณีศึกษา หลังจากเลิกยาเสพติดแล้ว โดยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสังเกตและบันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อัดชีวประวัติ บันทึกประจำวัน ระเบียบสนทนา แบบสอบถาม และแบบทดสอบ รวมเวลาศึกษา 6 เดือน การวิเคราะห์ข้อมูล วิจัยปัญหา การวางแผนช่วยเหลือ และการ ติดตามผลกรณีศึกษา ดำเนินการโดยประชุมรายกรณีแล้ววางแผนช่วยเหลือกรณีศึกษา ด้วยวิธีการทางจิตวิทยา ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของการติดยาเสพติดของนักเรียน ทั้ง 3 คน มาจากการเลี้ยงดูของครอบครัว ผู้ปกครองหรือบิดา มารดา ของนักเรียนต้องทำมาหาเลี้ยงชีพสร้างฐานะ ไม่มีเวลาทักท้วง เอาใจใส่ความประพฤติของลูกอย่างใกล้ชิด รวมทั้งลักษณะส่วนตัวและบุคลิกภาพของนักเรียนเองที่ขาดความมั่นใจในตัวเอง จิตใจอ่อนไหว การคิดและตัดสินใจยังขาดเหตุผล และวุฒิภาวะทางอารมณ์ คล้อยตามเพื่อนและสิ่งแวดล้อม

วีรติ พงษ์ทิพย์วัฒน์. (2542: 65) ได้ทำการศึกษารายกรณีเด็กที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านหนองคาย กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชายที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหามี 4 ลักษณะ คือ พฤติกรรมการหลบหนีออกจากสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านหนองคาย พฤติกรรมการก่อวินาศกรรม พฤติกรรมการพูดที่ไม่เหมาะสม และการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า หลังจากให้การช่วยเหลือไปแล้ว พบว่าโดยภาพรวมพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่เป็นปัญหา คือ พฤติกรรมการก่อวินาศกรรม พฤติกรรมการพูดที่ไม่เหมาะสม และการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น แต่ยังคงมีพฤติกรรมการหลบหนีออกจากสถานสงเคราะห์

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ดูอาเต (Duarte.1990: Abstract: online) ได้ทำการศึกษารายกรณีเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์และการปรับตัวของเด็กปัญญาเลิศ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบลึก ผลการวิจัย พบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์และการปรับตัว ได้แก่ ญาติพี่น้อง ครอบครัว เพื่อน และครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งแวดล้อมในโปรแกรมการศึกษา

ไลท์ และอเล็กซาคอส (Light and Alexkos. 1970: 450 - 455) ได้ทำการศึกษการให้คำปรึกษาแนะแนวเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ในการช่วยปรับปรุงพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 30 คน โดยแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแนะแนวเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ส่วนกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแนะแนว ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแนะแนวเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่ผ่านมา สรุปได้ว่าวิธีการศึกษารายกรณีนั้นเป็นวิธีที่การเก็บรวบรวมข้อมูลและช่วยเหลือผู้ที่กำลังประสบปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยจะเลือกใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่แตกต่างกันไปตามลักษณะปัญหาและความสามารถในการให้ข้อมูลของแหล่งข้อมูล ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะนำหลักการศึกษารายกรณีมาใช้ในการศึกษาและให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว เพื่อให้วัยรุ่นเหล่านี้สามารถปรับตัว มีทักษะการดำเนินชีวิต และพฤติกรรมอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตในสังคมต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นวัยรุ่นในช่วงอายุ 12 - 17 ปี จำนวน 7 ราย ที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ที่มารับความช่วยเหลือจากศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและสตรีในโรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์กรุงเทพมหานคร 9 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ โรงพยาบาลหลวงพ่อทวีศักดิ์ชุตินฺธโรอุทิศ โรงพยาบาลตากสิน โรงพยาบาลหนองจอก โรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ และ โรงพยาบาลสิรินธร โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

1. เป็นวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ ซึ่งผ่านการคัดกรองโดยใช้แบบสอบถามการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวของวัยรุ่น
2. เป็นวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว โดยมีลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม
 - 2.2 ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น
 - 2.3 ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น
 - 2.4 มีปัญหาด้านการเรียน
3. สม่ครใจให้ความร่วมมือในการศึกษารายกรณี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือและเทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. การใช้แบบสอบถามการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวของวัยรุ่น
2. การใช้แบบสำรวจปัญหา
3. การสังเกต (Observation)
4. การสัมภาษณ์ (Interview)

5. ระเบียบสะสม (Cumulative Record)

6. การไปเยี่ยมบ้าน (Home Visits)

ขั้นตอนในการดำเนินการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการแนะแนว เพื่อกำหนดนิยามและโครงสร้างของข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการทั้งหมด จากนั้นผู้วิจัยทำการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 5 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวของวัยรุ่น แบบสำรวจปัญหา แบบบันทึกการสังเกต แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการไปเยี่ยมบ้าน และผู้วิจัยขอข้อมูลระเบียบสะสมจากทางโรงเรียน

2. นำเครื่องมือที่ประธานและกรรมการผู้ดูแลปริญญาโทได้ตรวจในเบื้องต้นและให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และ อาจารย์ ดร. สกล วรเจริญศรี ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาว่ามีความสอดคล้องกับ การเก็บรวบรวมข้อมูลของวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวหรือไม่ ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ความซับซ้อนของข้อคำถามและวิธีการที่นำไปใช้เก็บข้อมูล เลือกเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ

3. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่มีลักษณะใกล้เคียงกับแหล่งข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2-3 คน เพื่อดูความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมดว่าเหมาะสมที่นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลของวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวได้หรือไม่

4. คัดเลือก ปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมดอีกครั้งและจัดทำเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยฉบับสมบูรณ์พร้อมที่นำไปใช้จริง

ขั้นตอนการวิจัย

การเลือกแหล่งข้อมูล ผู้วิจัยเลือกแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. เป็นวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ ซึ่งผ่านการคัดกรองโดยใช้แบบสอบถามการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวของวัยรุ่น

2. เป็นวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว โดยมีลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านพฤติกรรมแสดงออกที่ไม่เหมาะสม

2.2 ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น

2.3 ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น

2.4 มีปัญหาด้านการเรียน

3. สนับสนุนให้ความร่วมมือในการศึกษารายกรณี

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล และให้ความช่วยเหลือตามวิธีการของการศึกษารายกรณี ดังนี้

1. แบบสอบถามการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวของวัยรุ่น ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม โดยให้วัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่เป็นแหล่งข้อมูล เป็นผู้ตอบแบบสอบถามการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวของวัยรุ่นทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจเพื่อคัดเลือกเข้าเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบสำรวจปัญหา ผู้วิจัยใช้แบบสำรวจปัญหา โดยให้วัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่เป็นแหล่งข้อมูล เป็นผู้กรอกถึงปัญหาที่ตนเองประสบอยู่ในขณะนี้ทั้งปัญหาเกี่ยวกับตนเองทั้งทางร่างกายและจิตใจ ปัญหาภายในครอบครัว และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

3. การสังเกต ผู้วิจัยทำการสังเกต และบันทึกลงในแบบบันทึกการสังเกต เพื่อเก็บข้อมูลไว้ประกอบการพิจารณาและวินิจฉัยและเข้าใจพฤติกรรมของวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว เพื่อนำมาการช่วยเหลือต่อไป โดยการเฝ้าสังเกตวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น สถานการณ์การอยู่กับเพื่อน และสถานการณ์อยู่ที่บ้าน ในการสังเกตแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 30 นาที หลังจากการสังเกต ผู้วิจัยทำการบันทึกการสังเกตทันที

4. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ และบันทึกลงในแบบบันทึกการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลและหารายละเอียดที่เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว โดยการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการกับบุคคลต่อไปนี้ คือ

- 4.1 วัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 4.2 อาจารย์ประจำชั้นของกลุ่มตัวอย่าง
- 4.3 เพื่อนสนิทของกลุ่มตัวอย่าง

5. ระเบียบสนทนา ผู้วิจัยขอข้อมูลระเบียบสนทนาจากทางโรงเรียนเพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมไว้ประกอบการพิจารณาวินิจฉัย

6. การไปเยี่ยมบ้าน ผู้วิจัยจะทำการเยี่ยมบ้านของวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว โดยใช้วิธีการสังเกตและการสัมภาษณ์บิดา มารดา ผู้ปกครอง ตลอดจนบุคคลภายในบ้าน เช่น พี่น้อง ญาติ เพื่อหาข้อมูลเรื่องความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 6 วิธีการ นำมาวิเคราะห์ แปลความหมายเพื่อง่ายและสะดวกต่อการศึกษาข้อมูลที่วัยรุ่นถูกระทำรุนแรงจากครอบครัว

การวินิจฉัย

นำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับรวบรวมจากหลายวิธีซึ่งได้แก่ แบบสอบถาม แบบสำรวจปัญหา การสังเกต การสัมภาษณ์ ระเบียบวิธีสนทนา และการไปเยี่ยมบ้าน มาเป็นพื้นฐานในการประกอบการพิจารณา วินิจฉัยถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อวัยรุ่นถูกระทำรุนแรงจากบุคคลในครอบครัว หาแนวทางป้องกัน แก้ไข และให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว

การสังเคราะห์

เป็นการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ เพื่อนำมาสังเคราะห์ให้ตรงกับข้อมูลที่วัยรุ่นถูกระทำรุนแรงจากครอบครัว

การให้ความช่วยเหลือ

เป็นการให้คำปรึกษารายกลุ่มและรายบุคคล เพื่อให้วัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวมีความคับข้องใจลดลง และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างวัยรุ่นปกติ

การติดตามผล

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยประเมินผลหรือศึกษาเพิ่มเติมภายหลังจากให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ว่าประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเพียงใด โดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์วัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว และสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว

การสรุปผลและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยปฏิบัติดังนี้

1. สรุปผลทุกครั้งหลังทำการศึกษาแต่ละครั้ง หาแนวทางในการช่วยเหลือและให้ข้อเสนอแนะว่ามีการวางแผนทำอะไรในครั้งต่อไป
2. สรุปก่อนยุติการศึกษา โดยสรุปผลของการศึกษาไว้ทั้งหมด หาแนวทางการช่วยเหลือดำเนินการช่วยเหลือ และให้ข้อเสนอแนะไว้เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวทั้ง 7 คนต่อไป โดยเสนอแนะไว้ 3 กลุ่ม คือ
 - 2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว
 - 2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว
 - 2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลที่สนใจศึกษาวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ในลักษณะเช่นเดียวกันนี้ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารายกรณี การวิเคราะห์ข้อมูลจึงเป็นการวิเคราะห์จากข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมมาทั้งหมด โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาทั้งหมดมาสังเคราะห์และสรุปผลเป็นรายกรณี และสรุปผลแบบภาพรวมทั้ง 7 ราย ในหัวข้อ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล ผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อวัยรุ่นถูกกระทำรุนแรงจากบุคคลในครอบครัว และหาแนวทางการช่วยเหลือและดำเนินการช่วยเหลือ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษารายกรณี (Case Study) เพื่อศึกษารายกรณีวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว จำนวน 7 ราย ซึ่งเป็นวัยรุ่นในช่วงอายุ 12 – 17 ปี ที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่มารับความช่วยเหลือจากศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและสตรีในโรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์กรุงเทพมหานคร 9 แห่ง ซึ่งใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสำรวจปัญหา การสังเกต การสัมภาษณ์ ระเบียบสนทนา และการไปเยี่ยมบ้าน และนำมาวิเคราะห์ วิเคราะห์ วิเคราะห์ สามารถศึกษาและการให้ความช่วยเหลือโดยสรุปเป็นภาพรวมได้ดังนี้

การศึกษารายกรณีที่ 1

เด็กหญิง ก (นามสมมติ)

ลักษณะทั่วไป

ด.ญ.ก เป็นเด็กหญิงไทย นับถือศาสนาพุทธ อายุ 13 ปี รูปร่างเล็ก ผิวขาว ผอมยาว แต่งกายสะอาด ไม่ค่อยกล้าพูดคุยหรือสบตากับผู้วิจัยที่เป็นคนแปลกหน้า

ลักษณะปัญหา พฤติกรรมที่พบ คือ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคต่างๆ พร้อมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การใช้แบบสำรวจปัญหา

ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการใช้แบบสำรวจปัญหา โดยให้ผู้รับการศึกษาคือผู้ตอบแบบสำรวจปัญหา ซึ่งสามารถสรุปข้อมูลดังนี้

ด.ญ.ก ถูกมารดาเลี้ยงกระทำรุนแรงด้านร่างกาย ได้แก่ การขว้างปาสิ่งของใส่ การทุบตีเป็นประจำ ไม่ดูแลเมื่อเวลาที่ ด.ญ.ก ป่วย

2. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยได้สังเกตและบันทึกการสังเกตผู้รับการศึกษาคือโรงเรียนรวมทั้งสิ้น 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การสังเกตในชั้นเรียน

ในขณะที่ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันในชั้นเรียน พบว่าเมื่อผู้นำกิจกรรมให้ผู้ร่วมทำกิจกรรมทุกคนแบ่งกันเป็นกลุ่มๆละ 5 คน ด.ญ.ก จะยืนนิ่งๆไม่วิ่งไปจับกลุ่มกับเพื่อนคนอื่น จนมีเพื่อนบางกลุ่มที่ยังมีสมาชิกในกลุ่มไม่ครบ 5 คน เรียกให้ ด.ญ.ก มาอยู่กลุ่มเดียวกัน ด.ญ.ก จึงจะเดินเข้าไปรวมกลุ่มด้วยอย่างช้าๆ ตลอดเวลาที่ร่วมทำกิจกรรมกัน ด.ญ.ก จะไม่

ค่อยพูดจากับเพื่อนๆ ในกลุ่มหรือแสดงความคิดเห็น นอกจากว่าเพื่อนในกลุ่มจะเป็นผู้ถามก่อน ด.ญ.ก จึงจะตอบแต่ก็จะตอบเพื่อนด้วยน้ำเสียงเบาๆ หากเพื่อนในกลุ่มช่วยกันทำกิจกรรมแล้วถาม ด.ญ.ก ว่าทำแบบนี้ดีไหม ด.ญ.ก ก็จะตอบด้วยน้ำเสียงเบาๆว่า “ทำแบบนี้ก็ดี”

จากการสังเกตพบว่า ด.ญ.ก ไม่มี ความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น หรือพูดคุยกับผู้อื่นก่อนและไม่มีเพื่อนสนิทที่ไว้ใจ

2.2 การสังเกตนอกชั้นเรียน

ในช่วงเวลาการซื้ออาหารกลางวันรับประทาน ด.ญ.ก กำลังจะเดินไปต่อคิวซื้ออาหารร่วมกับเพื่อนคนอื่นๆ มีเพื่อนคนหนึ่งของ ด.ญ.ก กวักมือเรียก ด.ญ.ก ให้เดินไปหา เมื่อเดินไปถึงเพื่อนคนนั้นก็บอกว่าให้ ด.ญ.ก มายืนเข้าคิวข้างหน้าของตนเองก็ได้ไม่ต้องรอนาน แต่ ด.ญ.ก ตอบไปว่า “ไม่เป็นอะไรเรากลัวคนอื่นจะว่า” แล้ว ด.ญ.ก จึงเดินไปเข้าคิวที่ท้ายแถว หลังจากนั้นไม่นานจึงมีนักเรียนหญิง 1 คน เดินเข้ามาหา ด.ญ.ก ที่แถวแล้วขอแซงคิวซื้ออาหารก่อนเนื่องจากเพื่อนสนิทยื่นเข้าแถวซื้ออาหารอยู่ข้างหน้า ด.ญ.ก หลังจากนั้น ด.ญ.ก ไม่พูดตอบอะไรแต่แสดงอาการพยักหน้าอนุญาตให้นักเรียนหญิงคนนั้นแซงคิวได้ เมื่อ ด.ญ.ก ซื้ออาหารกลางวันก็จะไปนั่งทานโต๊ะเดียวกับเพื่อนที่เรียนอยู่ห้องเดียวกัน ซึ่งเพื่อนก็ขยับที่ให้ ด.ญ.ก นั่งด้วย แต่ ด.ญ.ก ก็ไม่ได้พูดคุยกับเพื่อนๆ นอกจากเพื่อนจะเป็นผู้ชวนคุยก่อน ด.ญ.ก จึงจะตอบคำถามของเพื่อนและเมื่อทุกคนในโต๊ะทานข้าวเรียบร้อยแล้วเพื่อนๆ ส่วนหนึ่งของ ด.ญ.ก ชักชวนกันไปเล่นที่สนามหญ้า ส่วนเพื่อนอีกกลุ่มที่เหลือจะไปห้องสมุด ด.ญ.ก จึงพูดบอกเพื่อนว่า “เราจะไปห้องสมุดด้วย” และ ด.ญ.ก ก็เดินตามกลุ่มเพื่อนที่ไปห้องสมุด

จากการสังเกตพบว่า ด.ญ.ก มักจะยอมให้ผู้อื่นอยู่เสมอ โดยไม่กล้าที่จะปฏิเสธหรือแสดงอาการไม่พอใจให้ผู้อื่นเห็น

3. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์ ด.ญ.ก ได้ข้อมูลดังนี้

เมื่อก่อนเวลาที่บิดาไม่อยู่บ้าน ด.ญ.ก จะต้องอยู่กับมารดาเลี้ยง ซึ่ง ด.ญ.ก จะโดนมารดาเลี้ยงตีเป็นประจำ บางครั้งมารดาเลี้ยงก็ใช้งานจนไม่ได้ไปเรียนหนังสือ นานๆ ครั้งจึงจะเจอกับบิดา ด.ญ.ก รู้สึกว่าบิดาทำงานหนักหาเงินมาให้ใช้ จึงไม่อยากเล่าเรื่องที่โดนตีให้บิดาฟังและถ้าเล่าไปก็ไม่รู้ว่าบิดาจะเชื่อหรือเปล่าตอนอยู่ที่โรงเรียนก็ไม่มีเพื่อนสนิท ชอบอยู่เงียบๆมากกว่าพูดคุยกับเพื่อนๆ เพราะบางครั้งเพื่อนเขาคุยกันในเรื่องที่เกิดขึ้นเวลาที่ ด.ญ.ก ไม่ได้มาโรงเรียนก็จะคุยกับเพื่อนไม่รู้เรื่องเลยไม่ค่อยดีเท่า แต่ถ้าวเวลาที่มีเรื่องอะไรที่สงสัยจริงๆก็จะถามเพื่อนบ้าง ซึ่งเพื่อนก็จะอธิบายให้ฟังจนเข้าใจ

3.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูประจำชั้นของ ด.ญ.ก ได้ข้อมูลดังนี้

ด.ญ.ก มีความประพฤติโดยรวมเรียบร้อยดี เป็นเด็กที่พูดน้อย เวลาเรียนชอบนั่งเหม่อลอยมองออกไปนอกหน้าต่าง ไม่ชอบแสดงความคิดเห็น มักจะขาดเรียนหรือมา

โรงเรียนสายเป็นประจำ ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง หากครูมอบหมายงานให้ทำก็จะตั้งใจทำงานจนเสร็จเรียบร้อยแต่เวลาที่มีข้อสงสัยมักจะไม่ค่อยถามครูหรือเพื่อนร่วมชั้นเรียน ด.ญ.ก ไม่สนิทสนมกับเพื่อนคนใดเป็นพิเศษ

จากการสัมภาษณ์พบว่า ด.ญ.ก ชอบที่จะอยู่เงียบๆคนเดียว ไม่มีความรู้สึกไว้วางใจใครเป็นพิเศษ ไม่ค่อยกล้าที่จะเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตนเองให้คนอื่นฟังแม้กระทั่งบิดาแท้ๆ ด.ญ.ก ไม่ค่อยมีความมั่นใจในตนเองเนื่องจากเกิดความรู้สึกกลัวว่าจะโดนผู้อื่นต่อว่าหรือทำร้ายหากตนเองทำให้ผู้อื่นเกิดความไม่พอใจขึ้นมา

4. ระเบียบเหมาะสม

จากระเบียบเหมาะสมของ ด.ญ.ก ที่ผู้วิจัยได้รับจากโรงเรียน สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

4.1 ประวัติส่วนตัวและครอบครัว

ด.ญ.ก อายุ 13 ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เกิดที่จังหวัดสุรินทร์ บิดาอายุ 37 ปี อาชีพ พนักงานขับรถของบริษัทแห่งหนึ่ง มารดาอายุ 35 ปี ปัจจุบันบิดาและมารดาของ ด.ญ.ก ได้แยกทางกันและ ด.ญ.ก อยู่ในความดูแลของบิดา ด.ญ.ก เป็นบุตรคนเดียวไม่มีพี่น้อง

4.2 ประวัติสุขภาพ

ด.ญ.ก มีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว แต่มีรูปร่างค่อนข้างเล็กกว่าเด็กปกติทั่วไป

4.3 ประวัติทางการศึกษา

ด.ญ.ก มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

5. การไปเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านของ ด.ญ.ก จำนวน 1 ครั้ง สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

จากการเยี่ยมบ้าน ด.ญ.ก เป็นบ้านที่บิดาของ ด.ญ.ก เช่าอาศัยอยู่ ต้องเดินเข้าซอยไปประมาณ 300 เมตร ซึ่งเป็นซอยเล็กๆที่มีทางปูนสำหรับรถมอเตอร์ไซด์เท่านั้นรถยนต์ไม่สามารถเข้าได้ ลักษณะตัวบ้านเป็นบ้านชั้นเดียว เป็นพื้นไม้ มี 2 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ ห้องโถงกลางบ้านทำเป็นห้องรับแขก ด้านหลังบ้านทำเป็นครัว ในบ้านมีเฟอร์นิเจอร์ไม่มากแต่จัดเป็นระเบียบ พักอาศัยกันอยู่ 3 คน ได้แก่ บิดา ด.ญ.ก และ ญาติที่มาจากต่างจังหวัด ซึ่ง ด.ญ.ก จะนอนห้องเดียวกับญาติ บางครั้งหากบิดาไม่อยู่ ด.ญ.ก จะไปนอนห้องบิดา

การสรุปกรณีศึกษาวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ดังนี้

ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม พบว่า ด.ญ.ก ไม่ได้ได้รับความสนใจและการเอาใจใส่จากบิดาเท่าที่ควร ทำให้ ด.ญ.ก ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ชอบเก็บตัว ไม่กล้าปฏิเสธหรือขัดแย้งกับเพื่อนในสิ่งที่ควรจะทำ

ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น พบว่า ด.ญ.ก ไม่ได้รับความสนใจและการเอาใจใส่จากบิดาเท่าที่ควร ทำให้ ด.ญ.ก คิดว่าตนเองนั้นไม่มีคุณค่า ไม่มีใครต้องการ ไม่มีใครรักแม้กระทั่งบิดาของตนเอง

ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น พบว่า ด.ญ.ก จะไม่ชอบคุยกับเพื่อนเพราะรู้สึกว่าเป็นพุดในสิ่งที่ตนเองไม่รู้ อีกทั้งกลัวว่าจะพูดอะไรไปแล้วเพื่อนจะเกิดความไม่พอใจแล้วจะว่ากล่าวหรือทำร้ายตนเอง

ปัญหาด้านการเรียน พบว่า ด.ญ.ก ขาดเรียนบ่อยเนื่องจากต้องอยู่ช่วยมารดาเลี้ยงทำงาน ทำให้เรียนไม่ค่อยทันเพื่อน

การวินิจฉัย

ผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อ ด.ญ.ก มีดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ด.ญ.ก ไม่ได้รับความสนใจและการเอาใจใส่จากบิดาเท่าที่ควร ทำให้ ด.ญ.ก ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ชอบเก็บตัว ไม่กล้าปฏิเสธหรือขัดแย้งกับเพื่อนในสิ่งที่ควรจะทำ
2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น ด.ญ.ก ไม่ได้รับความสนใจและการเอาใจใส่จากบิดาเท่าที่ควร ทำให้ ด.ญ.ก คิดว่าตนเองนั้นไม่มีคุณค่า ไม่มีใครต้องการ ไม่มีใครรักแม้กระทั่งบิดาของตนเอง
3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น ด.ญ.ก จะไม่ชอบคุยกับเพื่อนเพราะรู้สึกว่าเป็นพุดในสิ่งที่ตนเองไม่รู้ อีกทั้งกลัวว่าจะพูดอะไรไปแล้วเพื่อนจะเกิดความไม่พอใจแล้วจะว่ากล่าวหรือทำร้ายตนเอง
4. ปัญหาด้านการเรียน ด.ญ.ก ขาดเรียนบ่อยเนื่องจากต้องอยู่ช่วยมารดาเลี้ยงทำงาน ทำให้เรียนไม่ค่อยทันเพื่อน

แนวทางในการให้ความช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม

ผู้วิจัยได้ให้ความช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม ดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ผู้วิจัยใช้วิธีการให้คำปรึกษากับ ด.ญ.ก โดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมให้พัฒนาศักยภาพที่ดีอยู่แล้วให้มากยิ่งขึ้นและปรับปรุงตนเองในสิ่งที่เป็นอุปสรรคและนำไปสู่การแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ลดพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง การไม่กล้าแสดงออก ชอบเก็บตัวและไม่กล้าปฏิเสธหรือขัดแย้งกับเพื่อนในสิ่งที่ควรจะทำให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น โดยในการให้คำปรึกษาทุกครั้ง ผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษาเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 เริ่มการให้คำปรึกษาโดยการสร้างความคุ้นเคยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกเป็นกันเองและกล้าที่จะเล่าความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวให้ผู้วิจัยทราบ

1.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การฟัง การเงี่ยบ การสะท้อนความรู้สึก การทำให้เกิดความกระจ่างแจ้ง การยอมรับ การใช้คำถามปลายเปิดและการแสดงความเห็นอกเห็นใจ ตลอดเวลาที่ให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองและลดความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัว

1.3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปเรื่องที่สนทนาตลอดจนบอกแนวทางที่จะจัดการกับความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัว และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมแล้วนัดหมายครั้งต่อไป

2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น ผู้วิจัยใช้วิธีการให้คำปรึกษากับ ด.ญ.ก โดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยสะท้อนให้ ด.ญ.ก เชื่อว่ามีบุคคลรอบข้างที่รักและห่วงใย รวมทั้งให้ตระหนักรู้ในความสามารถของตนเองในเรื่องของความสามารถในการเรียน ความสามารถในการกล้าแสดงออก ความสามารถในการที่จะเผชิญปัญหาและความสามารถในการที่จะแก้ไข โดยเริ่มจากการคิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่ประสบอยู่ จากนั้นให้คิดหาวิธีที่จะจัดการกับความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อตนเองและบุคคลรอบข้างต่อไป

3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นของ ด.ญ.ก เพื่อปรึกษาปัญหาและขอความร่วมมือในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของ ด.ญ.ก ซึ่งถูกระทำรุนแรงจากครอบครัว ให้มีความคับข้องใจลดลงและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยให้ครูประจำชั้นหมั่นสังเกตและสนใจ ด.ญ.ก มากขึ้นในการทำกิจกรรมทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

4. ปัญหาด้านการเรียน ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นของ ด.ญ.ก ในการแจ้งไปยังผู้ปกครองของ ด.ญ.ก ให้ดูแลเรื่องการมาโรงเรียนของ ด.ญ.ก ให้มาเรียนให้ครบให้มากที่สุด

การทำนายผล

ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า ด.ญ.ก นั้นได้รับผลกระทบจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่ส่งผลต่อ ด.ญ.ก ทั้งการแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ปัญหาด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น ปัญหาด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น และปัญหาด้านการเรียน ซึ่งผลกระทบดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้า ด.ญ.ก รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวและครูประจำชั้นมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง ผู้วิจัยทำนายผลว่าผลกระทบดังกล่าว

ไม่รุนแรงมากนัก ถ้าหาก ด.ญ.ก ได้ได้รับความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่ และการชี้แนะแนวทางดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างแท้จริงก็ย่อมจะสามารถช่วยเหลือได้

การติดตามผล

หลังจากได้ให้ความช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏผลดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม จากการสัมภาษณ์และการสังเกต พบว่า ด.ญ.ก มีความมั่นใจในตนเอง พูดคุยกับเพื่อนๆ กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นมากขึ้น กล้าที่จะกล่าวปฏิเสธเพื่อนในสิ่งที่ตนเองไม่ได้ต้องการ
2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น จากการสัมภาษณ์และการสังเกต พบว่า ด.ญ.ก เข้าใจว่าบิดาก็รักตนเอง รู้สึกว่าตนเองนั้นมีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของบุคคลรอบข้าง รวมทั้งสามารถยอมรับสภาพความเป็นจริงของครอบครัวได้ว่าบิดานั้นมีหน้าที่ต้องทำงานหารายได้ไม่มีเวลาให้ ด.ญ.ก มากเท่าที่ควร ดังนั้น ด.ญ.ก จะต้องพยายามดูแลตัวเอง
3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น จากการสัมภาษณ์และการสังเกต พบว่า ด.ญ.ก มีสัมพันธภาพกับบุคคลรอบข้างดีขึ้น พูดหรือเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้ครูประจำชั้นและบิดาฟังมากขึ้น
4. ปัญหาด้านการเรียน จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและบิดา พบว่า ด.ญ.ก ขาดเรียนน้อยลง

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา
ผู้รับการศึกษาควรรับรู้ถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในครอบครัวและชีวิต รู้จักกล้าแสดงออกในทางที่ถูก รู้จักหาวิธีทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างเหมาะสม
2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา มีดังนี้
ครูประจำชั้น ควรดูแลเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ให้ความสนใจทั้งด้านการเรียน และพฤติกรรมของเด็ก
3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป
ผู้ที่ศึกษาต่อไปควรสร้างสัมพันธภาพ ความคุ้นเคย การยอมรับและเข้าใจในตัว ของ ด.ญ.ก โดยการแสดงความรัก ความเอาใจใส่ สนใจและห่วงใย ด.ญ.ก สม่าเสมอ และต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ ด.ญ.ก เกิดความรู้สึกไว้วางใจในตัวผู้ศึกษา กล้าที่จะระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมต่อไป

กรณีศึกษารายที่ 2

เด็กหญิง ข (นามสมมติ)

ลักษณะทั่วไป

ด.ญ.ข เป็นเด็กหญิงไทย เชื้อสายจีน นับถือศาสนาพุทธ อายุ 13 ปี รูปร่างสันทัด ผิวขาว ผอมสั่น แต่งกายสะอาด ช่างคุย

ลักษณะปัญหา พฤติกรรมที่พบ คือ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคต่างๆ พร้อมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การใช้แบบสำรวจปัญหา

ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการใช้แบบสำรวจปัญหา โดยให้ผู้รับการศึกษาคือผู้ตอบแบบสำรวจปัญหา ซึ่งสามารถสรุปข้อมูลดังนี้

ด.ญ.ข ถูกบิดากระทำรุนแรงด้านร่างกาย ได้แก่การทุบตี ขว้างปาสิ่งของใส่ ไม่มีการแสดงออกถึงความรักทางร่างกาย เช่น การกอด เป็นต้น และถูกกระทำรุนแรงด้านจิตใจ ได้แก่ ไม่สนใจในชีวิตความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ไม่เคยพูดคุยชื่นชม สื่อสารด้วยความรุนแรง เช่น ตะคอก เป็นต้น

2. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยได้สังเกตและบันทึกการสังเกตผู้รับการศึกษาคือโรงเรียนรวมทั้งสิ้น 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การสังเกตในชั้นเรียน

ที่โรงเรียนในช่วงเช้าก่อนที่จะเข้าแถวและช่วงเวลาเข้าแถว ด.ญ.ข จะมาถึงโรงเรียนในเวลาประมาณ 07.30 น. เมื่อมาถึงก็จะขึ้นไปที่ห้องเรียนและเดินไปหาเพื่อนสนิทพร้อมกับพูดขอมืมสมุดการบ้าน เพื่อนสนิทของ ด.ญ.ข ก็ส่งสมุดการบ้านมาให้ หลังจากนั้น ด.ญ.ข จะเดินไปที่โต๊ะของตัวเองและหยิบสมุดการบ้านขึ้นมาลอกตามการบ้านของเพื่อน พร้อมกับตีมนมกลอง ในช่วงระยะเวลาที่ ด.ญ.ข ลอกการบ้านอยู่นั้น ด.ญ.ข ไม่สนใจจะพูดคุยกับเพื่อนๆเลย เพราะจะรีบทำการบ้านให้เสร็จก่อนที่จะต้องไปเข้าแถว เมื่อเสียงสัญญาณเข้าแถวดังขึ้น ด.ญ.ข ยังไม่ยอมลุกขึ้นไปเข้าแถวจนเพื่อนสนิทต้องเดินมาเรียก ด.ญ.ข จึงจะปิดสมุดการบ้านแล้วพูดกับเพื่อนว่ายังทำการบ้านไม่เสร็จเลย เพื่อนของ ด.ญ.ข จึงตอบว่า ลงไปเข้าแถวก่อนแล้วค่อยขึ้นมาทำต่อ ด.ญ.ข จึงพยักหน้าตอบรับแล้วจึงเดินลงไปเข้าแถวหน้าเสาธง ตลอดเวลาที่ยืนเข้าแถว ด.ญ.ข จะคุยกับเพื่อนสนิทที่ยืนอยู่ติดกันตลอดเวลา เมื่อครูหันมามองเพื่อนที่ยืนอยู่ข้างๆก็จะคอยสะกิดบอกให้รู้ตัว ด.ญ.ข ก็จะหยุดคุย เมื่อครูเดินไปที่อื่น ด.ญ.ข ก็จะคุยกับเพื่อนคนอื่นอีก

จากการสังเกตพบว่า ด.ญ.ช ไม่ได้ทำการบ้านมาจากที่บ้าน ซึ่งจะขอยืมการบ้านของเพื่อนสนิทมาลอกในช่วงเช้าก่อนเข้าแถว ซึ่งเพื่อนสนิทของ ด.ญ.ช ก็จะเต็มใจให้ยืมทุกครั้ง

2.2 การสังเกตนอกชั้นเรียน

ที่โรงเรียนในช่วงพักรับประทานอาหารกลางวัน เมื่อเสียงสัญญาณพักเที่ยงดังขึ้น ด.ญ.ช เดินลงมาจากห้องเรียนมาที่โรงอาหาร พร้อมกับกลุ่มเพื่อนประมาณ 6 – 7 คน ตลอดเวลาที่เข้าแถวยืนรอซื้ออาหารอยู่นั้น ด.ญ.ช พูดคุยกับเพื่อนๆ ตลอดเวลาด้วยท่าทางร่าเริง เมื่อได้อาหารกลางวันแล้ว ด.ญ.ช ก็มานั่งทานร่วมกับเพื่อน ตลอดเวลาที่ทานอาหารกลางวันนั้น ด.ญ.ช และเพื่อนๆ ก็พูดคุยกันตลอดเวลา เมื่อทานข้าวเรียบร้อยแล้ว ด.ญ.ช ชวนเพื่อนๆ ไปเล่นที่ห้องกิจกรรม ซึ่งก็มีเพื่อนประมาณ 2 – 3 คน ที่เป็นเพื่อนสนิทไปกับ ด.ญ.ช ก่อนที่จะไปห้องกิจกรรม ด.ญ.ช และเพื่อนๆ ได้แวะซื้อขนมและแบ่งขนมกันทาน

จากการสังเกตพบว่า เมื่ออยู่กับเพื่อนๆ ที่โรงเรียน ด.ญ.ช มีลักษณะร่าเริงแจ่มใส ชอบพูดคุยกับเพื่อนๆ และมีเพื่อนที่สนิท 2 – 3 คน ที่จะต้องยื่นเข้าแถวซื้ออาหารและนั่งทานข้าวหรือทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับ ด.ญ.ช อยู่เสมอ

3. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์ ด.ญ.ช ได้ข้อมูลดังนี้

ด.ญ.ช รู้สึกชอบเวลาที่ได้มาโรงเรียน รู้สึกดีใจที่ได้มาเจอ มาคุยกับเพื่อน และเวลาที่มาโรงเรียนก็ไม่ต้องโดนใครบังคับให้ทำงานอะไรแค่ตั้งใจเรียนครูก็ไม่ว่าแล้ว ต่างกับเวลาที่อยู่ที่บ้านบิดาชอบใช้ให้ทำงานบ้านพอว่างก็จะใช้ให้ช่วยขายของอยู่หน้าร้าน ซึ่งทั้งพี่ชายและน้องชายไม่เห็นจะต้องช่วยทำงานที่บ้านเหมือนกับตนเองเลย รู้สึกว่าบิดารักพี่ชายและน้องชายมากกว่าตนเอง ไม่ชอบเวลาที่โดนบิดาว่ากล่าวเปรียบเทียบกับพี่ชายและน้องชาย บางครั้งจะเถียงบิดาบ้างก็จะโดนตีเลยไม่กล้าเถียง ด.ญ.ช รู้สึกว่าในบ้านมีเพียงมารดาคนเดียวที่ใจดีกับตนเอง เวลาที่มีเรื่องสนุกๆ ที่โรงเรียนก็จะกลับมาเล่าให้มารดาฟัง

3.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูประจำชั้นของ ด.ญ.ช ได้ข้อมูลดังนี้

ด.ญ.ช เป็นเด็กช่างพูดช่างคุย ร่าเริงแจ่มใส มีเพื่อนสนิทหลายคน เวลาเรียนก็ตั้งใจเรียนพอสมควร แต่บางครั้งก็ชอบคุยกับเพื่อนเวลาที่ครูกำลังอธิบายอยู่ มักจะส่งการบ้านหรืองานที่ครูมอบหมายให้ทำช้ากว่าเพื่อนๆ คนอื่น ผลการเรียนไม่ค่อยดี ถ้าเวลาที่ครูสอนแล้ว ด.ญ.ช มีอะไรที่ไม่เข้าใจ ด.ญ.ช กล้าที่จะถามทันที ซึ่ง ด.ญ.ช ก็เคยเล่าเรื่องที่บ้านให้ฟังว่า ไม่ชอบเวลาอยู่ที่บ้าน เพราะต้องช่วยทำงานทุกอย่าง ชอบอยู่ที่โรงเรียนมากกว่าเพราะสบายดีไม่ต้องทำอะไรแค่นั่งเรียนหนังสือและมีเพื่อนคุยด้วยตลอดเวลา ด.ญ.ช รู้สึกไม่ชอบเวลาที่โรงเรียนปิดเทอมเลยเพราะต้องอยู่บ้านทั้งวัน

จากการสัมภาษณ์พบว่า ด.ญ.ช จะไม่มีความสุขเวลาอยู่ที่บ้าน ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวค่อนข้างห่างเหิน ด.ญ.ช จะสนิทสนมและรู้สึกไวใจเฉพาะกับมารดา

เท่านั้น ด.ญ.ช จะมีความสุขมากเวลาที่ได้มาโรงเรียน แต่มักจะส่งการบ้านหรืองานที่ครูมอบหมายให้ทำช้ากว่าเพื่อน ๆ คนอื่น

4. ระเบียบวาระ

จากระเบียบวาระของ ด.ญ.ช ที่ผู้วิจัยได้รับจากโรงเรียน สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

4.1 ประวัติส่วนตัวและครอบครัว

ด.ญ.ช อายุ 13 ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เกิดที่จังหวัดกรุงเทพฯ บิดาอายุ 45 ปี อาชีพ ค้าขาย มารดาอายุ 45 ปี ไม่ได้ประกอบอาชีพ ด.ญ.ช เป็นบุตรคนที่สอง มีพี่ชาย 1 คน และน้องชาย 1 คน

4.2 ประวัติสุขภาพ

ด.ญ.ช มีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว

4.3 ประวัติทางการศึกษา

ด.ญ.ช มีผลการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

5. การไปเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านของ ด.ญ.ช จำนวน 1 ครั้ง สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

จากการเยี่ยมบ้าน ด.ญ.ช เป็นบ้านตึก 2 ชั้นครึ่ง ชั้นล่างเปิดเป็นร้านขายเครื่องเขียน ชั้นลอยมี 1 ห้องนอนเป็นห้องพักของ ด.ญ.ช ชั้นที่สองมี 3 ห้องนอน เป็นห้องพักของบิดา มารดา พี่ชายและน้องชาย จากการพูดคุยกับมารดาของ ด.ญ.ช ได้ทราบว่าที่บ้านเปิดเป็นร้านขายเครื่องเขียนในวันจันทร์ – วันศุกร์ บิดาจะเป็นผู้ขายของ แต่ในช่วงเย็นและวันเสาร์ – วันอาทิตย์ บิดาจะมอบหมายให้ ด.ญ.ช เป็นผู้ขายของ นอกจากนี้ช่วงเวลาที่ผู้วิจัยไปเยี่ยมบ้านได้สังเกตเห็นว่า ด.ญ.ช มีหน้าที่จะต้องทำค่อนข้างมาก

การสรุปกรณีศึกษาวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ดังนี้

ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม พบว่า ด.ญ.ช ไม่ได้รับความสนใจและการเอาใจใส่จากบิดา ทำให้บางครั้ง ด.ญ.ช จึงพูดกับบิดาโดยไม่ได้ให้ความเคารพเท่าที่ควร

ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น พบว่า ด.ญ.ช ไม่ได้รับความสนใจและการเอาใจใส่จากบิดาเท่าที่ควร ทำให้ ด.ญ.ช คิดว่าตนเองนั้นไม่มีคุณค่า บิดารักตัวเองน้อยกว่าพี่ชายและน้องชาย มีเพียงมารดาเท่านั้นที่รักตนเอง

ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น พบว่า ด.ญ.ช จะไม่ชอบคุยกับสมาชิกกับในครอบครัว นอกจากมารดาเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ ด.ญ.ช จะพูดคุยด้วย ส่วนพี่ชายและน้องชายนั้น ด.ญ.ช จะไม่คุยด้วยถ้าไม่ได้มีเรื่องสำคัญเนื่องจากรู้สึกวาทังพี่ชายและน้องชายคงจะไม่ชอบตนเองเช่นเดียวกับบิดา

ปัญหาด้านการเรียน พบว่า ด.ญ.ช มีผลการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เนื่องจากไม่มีเวลาทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียน

การวินิจฉัย

ผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อ ด.ญ.ช มีดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ด.ญ.ช ไม่ได้ได้รับความสนใจและการเอาใจใส่จากบิดา ทำให้บางครั้ง ด.ญ.ช จึงพูดกับบิดาโดยไม่ได้ให้ความเคารพเท่าที่ควร
2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น ด.ญ.ช ไม่ได้ได้รับความสนใจและการเอาใจใส่จากบิดาเท่าที่ควร ทำให้ ด.ญ.ช คิดว่าตนเองนั้นไม่มีคุณค่า บิดารักตัวเองน้อยกว่าพี่ชายและน้องชาย มีเพียงมารดาเท่านั้นที่รักตนเอง
3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น ด.ญ.ช จะไม่ชอบคุยกับสมาชิกกับในครอบครัว นอกจากมารดาเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ ด.ญ.ช จะพูดคุยด้วย ส่วนพี่ชายและน้องชายนั้น ด.ญ.ช จะไม่คุยด้วยถ้าไม่ได้มีเรื่องสำคัญเนื่องจากรู้สึกวาทังพี่ชายและน้องชายคงจะไม่ชอบตนเองเช่นเดียวกับบิดา
4. ปัญหาด้านการเรียน ด.ญ.ช มีผลการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เนื่องจากไม่มีเวลาทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียน

แนวทางในการให้ความช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม

ผู้วิจัยได้ให้ความช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม ดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ผู้วิจัยใช้วิธีการให้คำปรึกษากับ ด.ญ. ช โดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อพัฒนาศักยภาพที่ดีอยู่แล้วให้มากยิ่งขึ้นและปรับปรุงตนเองในสิ่งที่เป็นอุปสรรคและนำไปสู่การแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ลดพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง การไม่กล้าแสดงออก ชอบเก็บตัวและไม่กล้าปฏิเสธหรือขัดแย้งกับเพื่อนในสิ่งที่ควรจะทำให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น โดยในการให้คำปรึกษาทุกครั้ง ผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษาเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 เริ่มการให้คำปรึกษาโดยการสร้างความคุ้นเคยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกเป็นกันเองและกล้าที่จะเล่าความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวให้ผู้วิจัยทราบ

1.2 ขั้นตอนการให้คำปรึกษา โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การฟัง การเงี่ยบ การสะท้อนความรู้สึก การทำให้เกิดความกระจ่างแจ้ง การยอมรับ การใช้คำถามปลายเปิดและการแสดงความเห็นอกเห็นใจ ตลอดเวลาให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองและลดความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัว

1.3 ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปเรื่องที่สนทนาตลอดจนบอกแนวทางที่จะจัดการกับความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระงับการรุนแรงจากครอบครัว และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมแล้วนัดหมายครั้งต่อไป

2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น ผู้วิจัยใช้วิธีการให้คำปรึกษากับ ด.ญ.ช โดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยสะท้อนให้ ด.ญ.ช เชื่อว่ามีบุคคลรอบข้างที่รักและห่วงใย เข้าใจบทบาทและรูปแบบการแสดงออกที่แตกต่างกันไปของบิดาและมารดา รวมทั้งให้ตระหนักความสามารถในการที่จะเผชิญปัญหาและความสามารถในการที่จะแก้ไขปัญหา โดยเริ่มจากการคิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่บิดาไม่ค่อยสนใจ จากนั้นควรให้เขาได้คิดหาวิธีที่จะจัดการกับความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระงับการรุนแรงด้านจิตใจครอบครัวที่บิดาไม่สนใจเท่าที่ควร เพื่อให้เกิดการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อบิดา พี่ชายและน้องชายต่อไป

3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น ผู้วิจัยไปพบมารดาของ ด.ญ.ช เพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของ ด.ญ.ช ซึ่งถูกระงับการรุนแรงจากครอบครัว ให้มีความคับข้องใจลดลงและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข รวมทั้งหาทางป้องกันไม่ให้ ด.ญ.ช ถูกระงับการรุนแรงจากครอบครัวซ้ำอีก

4. ปัญหาด้านการเรียน ด.ญ.ช ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นของ ด.ญ.ช เพื่อปรึกษาปัญหาและขอความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของ ด.ญ.ช ให้ความสนใจและให้การดูแลพฤติกรรมและการเรียนของ ด.ญ.ช เป็นพิเศษ รวมถึงครูประจำชั้นจะช่วยแจ้งครอบครัวถึงเรื่องการเรียนและแนวทางการพัฒนาผลการเรียนของ ด.ญ.ช ให้ใส่ใจและให้เวลากับการดูแลการบ้านของ ด.ญ.ช มากขึ้น

การทำนายผล

ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า ด.ญ.ช นั้นได้รับผลกระทบจากการถูกระงับการรุนแรงจากครอบครัวที่ส่งผลต่อ ด.ญ.ช ทั้งการแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ปัญหาด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและอื่น ปัญหาด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น และปัญหาการเรียน ซึ่งผลกระทบดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้า ด.ญ.ช รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวและครูประจำชั้นมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง ผู้วิจัยทำนายผลว่าผลกระทบดังกล่าวไม่รุนแรงมากนัก ถ้าหาก ด.ญ.ช ได้รับความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่ และการชี้แนะแนวทางดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างแท้จริงก็ย่อมจะสามารถช่วยเหลือได้

การติดตามผล

หลังจากได้ให้ความช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏผลดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมแสดงออกที่ไม่เหมาะสม จากการสัมภาษณ์และการสังเกต พบว่า ด.ญ.ช พุดคุย กับบิดาและสมาชิกภายในบ้านมากขึ้น อีกทั้งยังใช้คำพูดที่สุภาพ

2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า ด.ญ.ช มีความสุขเวลาอยู่ที่บ้านมากขึ้น รู้สึกว่าบิดาและมารดานั้นรักลูกทุกคนเท่า ๆ กัน และรู้สึกว่าตนเองนั้นก็ เป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัวเท่ากับพี่ชายและน้องชาย
3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า ด.ญ.ช มีสัมพันธภาพกับบุคคลรอบข้างดีขึ้น พุดคุยกับสมาชิกในครอบครัวมากขึ้น
4. ปัญหาด้านการเรียน จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น พบว่า ด.ญ.ช มีเวลาทบทวนบทเรียนมากขึ้น เมื่อเวลาที่ครูให้การบ้านก็พยายามที่จะทำด้วยตนเอง หากมีสิ่งที่ไม่เข้าใจก็จะถามครูหรือเพื่อนให้ช่วยอธิบายเพิ่มเติมทำให้มีผลการเรียนที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา
ผู้รับการศึกษาควรรับรู้ถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในครอบครัวและชีวิต รู้จักกล้าแสดงออกในทางที่ถูก รู้จักหาวิธีทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างเหมาะสม
2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา มีดังนี้
ครูประจำชั้น ควรดูแลเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ให้ความสนใจทั้งด้านการเรียน และพฤติกรรมของเด็ก
3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป
ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรสร้างสัมพันธภาพ ความคุ้นเคย การยอมรับและเข้าใจในตัว ของ ด.ญ.ช โดยการแสดงความรัก ความเอาใจใส่ สนใจและห่วงใย ด.ญ.ช อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ ด.ญ.ช เกิดความรู้สึกไว้วางใจในตัวผู้ศึกษา กล้าที่จะระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมต่อไป

กรณีศึกษารายที่ 3

เด็กหญิง ค (นามสมมติ)

ลักษณะทั่วไป

ด.ญ. ค เป็นเด็กหญิงไทย นับถือศาสนาพุทธ อายุ 14 ปี รูปร่างสูงค่อนข้างผอม ผิวคล้ำ ผมสั้น แต่งกายสะอาด พุดจาไม่ค่อยสุภาพ

ลักษณะปัญหา พฤติกรรมที่พบ คือ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคต่างๆ พร้อมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การใช้แบบสำรวจปัญหา

ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการใช้แบบสำรวจปัญหา โดยให้ผู้รับการศึกษาเป็นผู้ตอบแบบสำรวจปัญหา ซึ่งสามารถสรุปข้อมูลดังนี้

ด.ญ.ค ถูกน้ำสะเกิ่กระทำรุนแรงด้านร่างกาย ได้แก่ การทุบตี ขว้างปาสิ่งของใส่ และ ถูกกระทำรุนแรงด้านจิตใจ ได้แก่ การว่ากล่าวอย่างรุนแรง

2. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยได้สังเกตและบันทึกการสังเกตผู้รับการศึกษาที่โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การสังเกตในชั้นเรียน

ในขณะที่เรียนวิชากิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เมื่อครูผู้สอนให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ด.ญ.ค ได้ส่งเสียงตะโกนเรียกเพื่อนให้มาอยู่ที่กลุ่มของตนเอง เพื่อนส่วนมากที่อยู่กลุ่มเดียวกันก็คือเพื่อนที่ ด.ญ.ค มีความสนิทสนมด้วย เมื่อแบ่งกลุ่มกันเรียบร้อยแล้ว ครูผู้สอนก็ให้ส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มมา 1 คน เพื่อให้จับสลากแบ่งสถานที่ภายในบริเวณโรงเรียนที่ต้องไปบำเพ็ญประโยชน์ ด.ญ.ค จึงรีบเรียกชื่อเพื่อนคนหนึ่งที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันขึ้นมา แล้วบอกว่าให้เป็นตัวแทนออกไปจับสลาก เมื่อเพื่อนทำท่าอึดออดไม่ยอมออกไป ด.ญ.ค จึงบอกเพื่อนว่า อย่าเรื่องมากออกไปเร็วๆเลย เพื่อนของ ด.ญ.ค จึงเดินออกไปจับฉลากด้วยท่าทางไม่เต็มใจนัก เมื่อจับฉลากเรียบร้อยแล้วปรากฏว่ากลุ่มของ ด.ญ.ค ได้บำเพ็ญประโยชน์ด้วยการทำความสะอาดบริเวณสนามฟุตบอล หลังจากนั้นครูผู้สอนก็ให้แยกย้ายกันไปทำความสะอาด เพื่อนในกลุ่มของ ด.ญ.ค ก็ไปหยิบไม้กวาด ที่ตักผง เมื่อเพื่อนส่งไม้กวาดมาให้ ด.ญ.ค ได้แสดงอาการสั่นหน้าพร้อมกับบอกว่า ไม่เอาเราขี้เกียจทำ เพื่อนๆของ ด.ญ.ค ก็ไม่มีใครกล้าที่จะว่าอะไร หลังจากนั้น ด.ญ.ค และเพื่อนๆในกลุ่มไปที่สนามฟุตบอล ตลอดเวลาที่ทำความสะอาดนั้น ด.ญ.ค ไม่ค่อยจะช่วยเหลือเพื่อน บางครั้งเมื่อเพื่อนบอกให้ ด.ญ.ค ช่วยกันทำความสะอาดหรือ ด.ญ.ค เห็นว่าผู้วิจัยกำลังมองอยู่ ด.ญ.ค ก็จะมาช่วยเพื่อนบ้างเล็กน้อยแล้วก็หยุดทำอีกเป็นเช่นนี้หลายครั้ง

จากการสังเกตพบว่า ด.ญ.ค ไม่ค่อยที่จะช่วยเหลือเพื่อนอีกทั้งยังชอบแสดงออกด้วยการเรียกเพื่อนเสียงดังหรือตะโกนใส่เพื่อนเมื่อเกิดความไม่พอใจ ซึ่งเพื่อนๆของด.ญ.ค ไม่ค่อยกล้าที่จะแสดงอาการไม่พอใจหรือพูดต่อว่า ด.ญ.ค กลับไป

2.2 การสังเกตนอกชั้นเรียน

ในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน เมื่อถึงเวลาที่โรงเรียนเลิกเรียน ด.ญ.ค จะยังไม่กลับบ้านแต่จะชวนเพื่อนไปซื้อขนมมาทานกันที่ใต้ตึกเรียน หลังจากนั้นเพื่อนบางคนของ ด.ญ.ค จะหยิบสมุดการบ้านขึ้นมาทำ แต่ ด.ญ.ค ก็นั่งจะคุยกับเพื่อนไปเรื่อยๆไม่ยอมทำการบ้านของตนเอง เมื่อมีเพื่อนบางคนบอกว่าจะกลับบ้านแล้ว ด.ญ.ค จะพูดกับเพื่อนว่า อย่าเพิ่งกลับบ้านเลย นั่งคุยกันก่อนดีกว่าเดี๋ยวค่อยกลับบ้านพร้อมกัน เพื่อนๆก็จะยอมทำตามที ด.ญ.ค

บอก เมื่อเพื่อนทำการบ้านเรียบร้อยแล้ว ด.ญ.ค ก็จะไม่ยอมนอนที่บ้านของตัวเองขึ้นมาลอกตามการบ้านของเพื่อน หลังจากนั้น ด.ญ.ค จะชวนเพื่อนๆ ไปเดินเล่นที่ห้างสรรพสินค้าที่อยู่ใกล้ๆ กับโรงเรียน ซึ่งมีเพื่อนที่สนิทของ ด.ญ.ค ไปด้วย 2 คน ส่วนเพื่อนๆ ที่เหลือขอกลับบ้านไม่ยอมไปด้วย

จากการสังเกตพบว่าเมื่อเลิกเรียนแล้ว ด.ญ.ค จะไม่ยอมกลับบ้านจะพยายามชักชวนให้เพื่อนทำการบ้านอยู่ที่โรงเรียนและไปเดินเล่นที่ห้างสรรพสินค้าด้วยกัน ซึ่งเพื่อนๆ ก็จะยอมทำตาม ด.ญ.ค

3. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์ ด.ญ.ค ได้ข้อมูลดังนี้

เมื่อก่อนนั้น ด.ญ.ค เข้าบ้านอยู่กับยาย 2 คน ซึ่งยายมีอาชีพรับจ้าง มีรายได้ไม่มากนัก พออายุมากขึ้นทำงานไม่ไหว นายจึงไปรับยายกับตนเองมาดูแล ซึ่ง ด.ญ.ค รู้สึกว่าน่าจะรักไม่ยอมให้ตัวเองนั้นมาอยู่ด้วย เพราะน่าจะชอบว่ากล่าวตนเอง บางครั้งตนเองไม่ได้ทำความผิดเลยก็ยังโดนว่า พอเถียงน่าจะรักก็จะตี อีกทั้งน่าจะรักยังชอบพูดกับตัวเองด้วยว่าตนเองนั้นทำให้น่าสงสารต้องเปลืองเงินมากขึ้น ทำให้รู้สึกว่าไม่ยอมอยู่ที่บ้านนี้ ไม่ยอมเจอกับน่าจะรัก เคยบอกเรื่องนี้กับยายแล้วว่าอยากไปเข้าบ้านอยู่กับยาย 2 คนเหมือนเดิม แต่ยายก็บอกว่ายายแก่แล้วทำงานไม่ไหวแล้ว ยายก็บอกให้อดทน อย่าไปสนใจน่าจะรัก อย่าไปเถียงเขา ให้ตั้งใจเรียนหนังสือ ซึ่งด.ญ.ค จะพยายามอดทนตามที่ยายบอกไว้

3.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูประจำชั้นของ ด.ญ.ค ได้ข้อมูลดังนี้

ด.ญ.ค มีความประพฤติไม่ค่อยเรียบร้อย พูดจาไม่สุภาพ ไม่ค่อยช่วยเหลืองานกลุ่ม บางครั้งชอบนั่งเหม่อลอยมองออกไปนอกห้องเรียน ไม่ค่อยเอาใจใส่การเรียนและงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ ทำงานส่งไม่ค่อยทันเวลา มีผลการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ หงุดหงิดง่ายและมักจะปฏิบัติตัวเป็นผู้นำเพื่อนๆ เสมอ ซึ่งเพื่อนในกลุ่มส่วนใหญ่ก็จะให้ความเกรงใจ ด.ญ.ค มาก เวลาอยู่ในกลุ่มค่อนข้างเอาแต่ใจตนเอง หากเพื่อนทำให้ ด.ญ.ค รู้สึกหงุดหงิดก็จะตะคอกหรือพูดเสียงดังกับเพื่อนคนนั้น ด.ญ.ค มักจะชอบนั่งเล่นอยู่ที่โรงเรียนจนเย็นมากๆ จึงจะกลับบ้าน

จากการสัมภาษณ์พบว่า ด.ญ.ค ไม่อยากกลับบ้านทันทีหลังจากเลิกเรียนจึงไปเดินเล่นที่ห้างสรรพสินค้ากับเพื่อนๆ จนถึงเวลาค่ำก่อน หลังจากนั้นจึงจะกลับบ้าน อีกทั้งเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนด.ญ.ค มักจะแสดงอำนาจด้วยการพูดเสียงดังหรือบังคับให้เพื่อนอยู่ที่โรงเรียนจนถึงเวลาค่ำกับตัวเองก่อน ซึ่งเพื่อนๆ ของด.ญ.ค ก็มักจะไม่ค่อยกล้าที่จะโต้เถียงหรือไม่ทำตามในสิ่งที่ด.ญ.ค บอก

4. ระเบียบนสะสม

จากระเบียนสะสมของ ด.ญ.ค ที่ผู้วิจัยได้รับจากโรงเรียน สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

4.1 ประวัติส่วนตัวและครอบครัว

ด.ญ.ค อายุ 14 ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เกิดที่จังหวัดกรุงเทพฯ บิดาและมารดาแยกทางกันตั้งแต่ ด.ญ.ค ยังเป็นเด็ก ผู้ปกครอง คือ ยาย ประกอบอาชีพรับจ้าง อาศัยอยู่ในบ้านของน้าชาย ด.ญ.คเป็นบุตรคนเดียว ไม่มีพี่น้อง

4.2 ประวัติสุขภาพ

ด.ญ.ค มีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

4.3 ประวัติทางการศึกษา

ด.ญ.ค มีผลการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

5. การไปเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านของ ด.ญ.ค จำนวน 1 ครั้ง สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

จากการเยี่ยมบ้านพบว่าสถานที่พักอยู่ในซอยย่านชุมชนแออัด สภาพบ้านเป็นบ้านไม้ 2 ชั้น ลักษณะสภาพแวดล้อมภายในบ้านไม่มีระเบียบเท่าที่ควร ของใช้วางเกะกะในบ้าน ภายในบ้านแบ่งกันเป็นห้องเล็กๆ 1 ห้อง เป็นห้องของยายกับด.ญ.ค ชั้นบนแบ่งเป็น 3 ห้องนอน เป็นห้องของน้าชาย น้าสะใภ้และลูกๆ ห้องครัวอยู่ด้านหลังบ้าน ไม่มีห้องรับแขก ใช้โต๊ะอาหารเป็นที่รับแขก

การสรุปกรณีศึกษาวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ดังนี้

ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม พบว่า ด.ญ.ค มักจะพูดจาเสียงดัง ตะโกนใส่เพื่อน เสมือนเป็นการระบายความกดดันที่ถูกน้าสะใภ้ว่ากล่าวมา

ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น พบว่า ด.ญ.ค นั้นคิดว่าตนเองเป็นเด็กกำพร้า ไม่มีใครต้องการ ไม่มีใครรักนอกจากยายเพียงคนเดียว รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า

ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น พบว่า ด.ญ.ค จะไม่ชอบคุยกับสมาชิกกับในครอบครัว นอกจากยายเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ ด.ญ.ค จะพูดคุยด้วย นอกจากนี้ยังมีสัมพันธภาพกับเพื่อนไม่ค่อยดีด้วยเนื่องจากชอบบังคับและพูดจาข่มขู่เพื่อน

ปัญหาด้านการเรียน พบว่า ด.ญ.ค มีผลการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เนื่องจากไม่มีเวลาทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนเพราะใช้เวลาหลังเลิกเรียนส่วนใหญ่ที่ห่างสรรพสินค้า

การวินิจฉัย

ผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อ ด.ญ.ค มีดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ด.ญ.ค มักจะพูดจาเสียงดัง ตะโกนใส่เพื่อน เสมือนเป็นการระบายความกดดันที่ถูกนำสะใ้วว่ากล่าวมา
2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น ด.ญ.ค นั้นคิดว่าตนเองเป็นเด็ก กำพร้า ไม่มีใครต้องการ ไม่มีใครรักนอกจากยายเพียงคนเดียว รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า
3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น ด.ญ.ค จะไม่ชอบคุยกับสมาชิกกับใน ครอบครัว นอกจากยายเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ ด.ญ.ค จะพูดคุยด้วย นอกจากนี้ยังมี สัมพันธภาพกับเพื่อนไม่ค่อยดีด้วยเนื่องจากชอบบังคับและพูดจาข่มขู่เพื่อน
4. ปัญหาด้านการเรียน ด.ญ.ค มีผลการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เนื่องจาก ไม่มีเวลาทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนเพราะใช้เวลาหลังเลิกเรียนส่วนใหญ่ที่ห้างสรรพสินค้า

แนวทางในการให้ความช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม

ผู้วิจัยได้ให้ความช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม ดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ผู้วิจัยใช้วิธีการให้คำปรึกษากับ ด.ญ.ค โดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อพัฒนาศักยภาพที่ดีอยู่แล้วให้มากยิ่งขึ้นและ ปรับปรุงตนเองในสิ่งที่เป็นอุปสรรคและนำไปสู่การแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ลดพฤติกรรม พูดจาเสียงดัง ตะโกนใส่เพื่อนให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น โดยในการให้คำปรึกษาทุกครั้ง ผู้วิจัย ดำเนินการให้คำปรึกษาเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
 - 1.1 เริ่มการให้คำปรึกษาโดยการสร้างความคุ้นเคยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความ รู้สึกเป็นกันเองและกล้าที่จะเล่าความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกรังแกทำรุนแรงจาก ครอบครัวให้ผู้วิจัยทราบ
 - 1.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การฟัง การ เจริญ การสะท้อนความรู้สึก การทำให้เกิดความกระจ่างแจ้ง การยอมรับ การใช้คำถาม ปลายเปิดและการแสดงความเห็นอกเห็นใจ ตลอดเวลาที่ให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษา เข้าใจตนเองและลดความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกรังแกทำรุนแรงจากครอบครัว
 - 1.3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปเรื่องที่สนทนา ตลอดจนบอกแนวทางที่จะจัดการกับความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกรังแกทำรุนแรงจาก ครอบครัว และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมแล้วนัดหมายครั้งต่อไป
2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น ผู้วิจัยใช้วิธีการให้คำปรึกษากับ ด.ญ.ค โดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยสะท้อนให้ด.ญ.ค เชื่อว่ามนุษย์นั้นเลือกเกิด

ไม่ได้ การเป็นเด็กกำพร้าไม่ได้หมายความว่าไม่มีใครต้องการ การมีคุณยายรักเพียงคนเดียวก็ถือเป็นสิ่งที่มีคุณค่า เพื่อให้ ด.ญ.ค ได้เกิดความรู้สึกพึงพอใจในตนเอง การช่วยเหลือ ด.ญ.ค เริ่มจากการคิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่เขาประสบอยู่ จากนั้นควรให้เขาได้คิดหาวิธีที่จะจัดการกับความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากหน้าสะกั เพื่อให้เกิดการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อตนเองและบุคคลรอบข้างต่อไป

3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น ผู้วิจัยไปพบยายและหน้าชายของ ด.ญ.ค เพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือ ดูแลและแก้ไขปัญหของ ด.ญ.ค ซึ่งถูกระทำรุนแรงจากหน้าสะกั ให้มีความคับข้องใจลดลงและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข รวมทั้งหาทางป้องกันไม่ให้ ด.ญ.ค ถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวซ้ำอีก

4. ปัญหาด้านการเรียน ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นของ ด.ญ.ค ในการแจ้งไปยังผู้ปกครองของด.ญ.ค ให้ดูแลเรื่องการทำการบ้านและทบทวนสิ่งที่เรียนในแต่ละวันให้มากขึ้น รวมถึงครูประจำชั้นจะดูแลเรื่องการเรียนของ ด.ญ.ค เป็นพิเศษ

การทำนายผล

ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า ด.ญ.ค นั้นได้รับผลกระทบจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่ส่งผลต่อ ด.ญ.ค ทั้งการแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ปัญหาด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและอื่น ปัญหาด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่นและปัญหาด้านการเรียน ซึ่งผลกระทบดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้า ด.ญ.ค รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวและครูประจำชั้นมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง ผู้วิจัยทำนายผลว่าผลกระทบดังกล่าวไม่รุนแรงมากนัก ถ้าหาก ด.ญ.ค ได้รับความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่และการชี้แนะแนวทางดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างแท้จริงก็ย่อมจะสามารถช่วยเหลือได้

การติดตามผล

หลังจากได้ให้ความช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏผลดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า ด.ญ.ค สามารถแยกแยะพฤติกรรมที่ควรและพฤติกรรมที่ไม่ควรปฏิบัติกับเพื่อนได้ พุดกับเพื่อนอย่างสุภาพ ไม่พูดจาเสียงดังหรือตะโกนใส่เพื่อน

2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า ด.ญ.ค รู้สึกว่าอายนี้รักตนเองมาก เข้าใจถึงคุณค่าในตัวเองมากขึ้น

3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า ด.ญ.ค มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนๆและสมาชิกในครอบครัวมากขึ้น เมื่อโรงเรียนเลิกก็จะกลับถึงบ้านเร็วกว่าเดิม รู้จักช่วยงานบ้านมากขึ้น มีการพุดกับสมาชิกในครอบครัวมากขึ้น

4. ปัญหาด้านการเรียน จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น พบว่า ด.ญ.ค มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ในการเรียนมากขึ้น เมื่อเลิกเรียนจะรีบกลับบ้านเพื่อไปทำการบ้านและทบทวนบทเรียน ทำให้ผลการเรียนดีขึ้นกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา

ผู้รับการศึกษาควรรับรู้ถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในครอบครัวและชีวิต รู้จักกล้าแสดงออกในทางที่ถูก รู้จักหาวิธีทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา มีดังนี้

ครูประจำชั้น ควรดูแลเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ให้ความสนใจทั้งด้านการเรียน และพฤติกรรมของเด็ก

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรสร้างสัมพันธภาพ ความคุ้นเคย การยอมรับและเข้าใจ ในตัวของ ด.ญ.ค โดยการแสดงความรัก ความเอาใจใส่ สนใจและห่วงใย ด.ญ.ค อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ ด.ญ.ค เกิดความรู้สึกไว้วางใจในตัวผู้ศึกษา กล้าที่จะระบาย ความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมต่อไป

กรณีศึกษารายที่ 4

นางสาว ง (นามสมมติ)

ลักษณะทั่วไป

น.ส.ง เป็นหญิงไทย นับถือศาสนาพุทธ อายุ 16 ปี รูปร่างสมส่วน ผิวขาว ผอมยาว พุดน้อย ไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็น แต่งกายสะอาด

ลักษณะปัญหา พฤติกรรมที่พบ คือ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคต่างๆ พร้อมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การใช้แบบสำรวจปัญหา

ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการใช้แบบสำรวจปัญหา โดยให้ผู้รับการศึกษาเป็นผู้ตอบแบบสำรวจปัญหา ซึ่งสามารถสรุปข้อมูลดังนี้

น.ส.ง ถูกบิดาเลี้ยงและญาติพี่น้องกระทำรุนแรงด้านจิตใจ ได้แก่ การแสดงท่าทางรังเกียจ พุดจาเสียดสี ดุถูก

2. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยได้สังเกตและบันทึกการสังเกตผู้รับการศึกษาที่โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การสังเกตในชั้นเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

ในห้องเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ น.ส.ง นั่งเรียนติดกับเพื่อนสนิท ซึ่งตลอดเวลาที่ครูสอน น.ส.ง ตั้งใจเรียน เมื่อถึงเวลาที่ครูถามคำถาม น.ส.ง ก็สามารถตอบสิ่งที่ครูถามได้ ถูกต้องแต่จะตอบด้วยเสียงเบาๆอย่างไม่มั่นใจ เมื่อเรียนทฤษฎีจบแล้วครูผู้สอนก็แจกอุปกรณ์ให้ทดลองทางวิทยาศาสตร์ด้วยตัวเอง น.ส.ง จะขยับเก้าอี้ไปนั่งใกล้ๆกับเพื่อนสนิทแล้วบอกให้เพื่อนเป็นคนทำการทดลอง เนื่องจากตัวเองไม่ชอบทำการทดลองเพราะกลัวว่าจะทำอุปกรณ์ของครูเสียหายแล้วจะโดนครูตำหนิได้ เพื่อนสนิทของ น.ส.ง จึงเป็นผู้ทำการทดลอง ส่วน น.ส.ง ก็จะนั่งดูอย่างตั้งใจ เมื่อครูถามคำถามเกี่ยวกับการทดลองที่กำลังทำอยู่ น.ส.ง ก็จะกระซิบบอกให้เพื่อนสนิทเป็นคนพูดตอบครูผู้สอน

จากการสังเกตพบว่า น.ส.ง มีความสนใจในการเรียนมาก เข้าใจในสิ่งที่ครูสอนได้อย่างรวดเร็วแต่จะขาดความมั่นใจในตนเอง รู้สึกกลัวว่าหากพูดตอบคำถามผิดหรือทำการทดลองผิดวิธีจะโดนครูว่ากล่าว

2.2 การสังเกตในชั้นเรียนวิชาพลศึกษา

ในโรงยิมเนเซียม เมื่อถึงชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษา น.ส.ง เปลี่ยนชุดพลแล้วลงมาที่โรงยิมเนเซียมของโรงเรียนพร้อมกับเพื่อนสนิท ในภาคเรียนนี้ น.ส.ง ต้องเรียนวอลเลย์บอล ในวันนี้ครูให้จับคู่เพื่อซ้อมการเล่นกันก่อน น.ส.ง จึงเลือกครูกับเพื่อนสนิทและซ้อมเล่นอย่างตั้งใจ น.ส.ง ก็ยังเล่นไม่เก่งจึงไม่สามารถรับลูกได้หลายครั้งและทุกครั้งที่ไม่สามารถรับลูกได้ น.ส.ง จะพูดขอโทษเพื่อนสนิทที่เล่นคู่กัน ซึ่งเพื่อนสนิทก็จะคอยให้กำลังใจและบอกให้น.ส.ง ลองเล่นใหม่ เมื่อซ้อมกันเป็นคู่ได้สักพัก ครูก็ให้แบ่งเป็น 4 ทีม เพื่อเล่นแข่งขันกัน น.ส.ง จึงเลือกที่จะอยู่ทีมเดียวกับเพื่อนสนิท เมื่อครูให้แต่ละทีมส่งตัวแทนมาลงแข่งขันกัน น.ส.ง รีบพูดบอกเพื่อนในทีมว่า เราเล่นไม่เก่ง เดียวทีมแพ้ เราขอเป็นตัวสำรองนะ ซึ่งเพื่อนๆทุกคนก็ยอมตามที่ น.ส.ง ขอ

จากการสังเกตพบว่า น.ส.ง จะรู้สึกเกรงใจผู้อื่นตลอดเวลา มีความรู้สึกกังวลว่า จะทำให้คนอื่นลำบากเพราะตนเองอยู่เสมอๆ

3. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์ น.ส.ง ได้ข้อมูลดังนี้

น.ส.ง บอกว่าไม่ชอบอยู่บ้านหลังนี้เพราะไม่ชอบที่จะต้องเจอกับญาติของบิดาเลี้ยง น.ส.ง รู้สึกทุกคนทั้งมารดา บิดาเลี้ยง และญาติของบิดาเลี้ยงนั้นรักน้องชายมากกว่าตนเอง เพราะว่าน้องชายนั้นเป็นลูกแท้ๆของบิดาเลี้ยง ตัวเองนั้นเป็นแค่ลูกเลี้ยง

เวลาที่โดนญาติของบิดาเลี้ยงแสดงท่าทางดูถูกก็ไม่รู้จะทำยังไง ได้แต่อยู่เฉยๆ น.ส.ง เล่าถึงเรื่องที่โรงเรียนว่ามีเพื่อนที่สนิท 1 คน เพื่อนคนนี้ใจดี ช่วยเหลือตนเองอยู่เสมอ เพื่อเป็นคนที่ จะกล้าถามครู กล้าออกความคิดเห็น กล้าโต้เถียงกับเพื่อนคนอื่นๆ เวลาที่เรียนวิชาพลศึกษาซึ่งเป็นวิชาที่ น.ส.ง ไม่ชอบเพื่อนสนิทก็จะช่วยสอนให้อยู่เสมอ น.ส.ง ไม่อยากขัดใจเพื่อน หรือไม่อยากทำให้เพื่อนรู้สึกโกรธตนเองเพราะกลัวว่าเพื่อนจะไม่คุยด้วย

3.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสัมภาษณ์เพื่อนสนิทของ น.ส.ง ได้ข้อมูลดังนี้ เพื่อนสนิทมองว่า น.ส.ง เป็นคนเงี้ยบๆ ไม่ค่อยชอบพูดคุยกับคนอื่นๆ จะมีเพื่อนสนิทเพียงคนเดียว คือ ตนเอง เวลาเรียนจะตั้งใจเรียนมาก น.ส.ง มีผลการเรียนอยู่ในระดับดี เวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ น.ส.ง จะรีบทำให้เสร็จโดยเร็ว เนื่องจากกลัวว่าถ้าทำส่งช้าจะโดนครูตำหนิ อีกทั้ง น.ส.ง นั้นจะไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เมื่อถึงเวลาที่ต้องทำงานกลุ่มนั้น น.ส.ง จะขอยุ่กลุ่มเดียวกับตนเองอยู่เสมอหรือเวลาที่จะต้องแสดงความคิดเห็นถ้าตนเองแสดงความเห็นออกไป น.ส.ง มักจะเห็นด้วยกับตนเองเสมอ

4. ระเบียบวาระสนทนา

จากระเบียบวาระสนทนาของ น.ส.ง ที่ผู้วิจัยได้รับจากโรงเรียน สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

4.1 ประวัติส่วนตัวและครอบครัว

น.ส.ง อายุ 16 ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เกิดที่จังหวัดกรุงเทพฯ บิดาและมารดาแยกทางกัน น.ส.ง อยู่ในความดูแลของมารดา ปัจจุบันมารดาได้สมรสใหม่อีกครั้ง มารดาไม่ได้ประกอบอาชีพ บิดาเลี้ยงประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว น.ส.ง อาศัยอยู่ในบ้านของบิดาเลี้ยง น.ส.ง มีน้องชายต่างบิดา 1 คน

4.2 ประวัติสุขภาพ

น.ส.ง มีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว

4.3 ประวัติทางการศึกษา

น.ส.ง มีผลการเรียนอยู่ในระดับดีมาโดยตลอด

5. การไปเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านของ น.ส.ง จำนวน 1 ครั้ง สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

ลักษณะเป็นบ้านตึก 2 ชั้น อยู่ติดถนน บริเวณบ้านดูร่มรื่น สะอาดและสวยงาม บริเวณรอบบ้านจะมีบ้านอีก 3 หลังที่อยู่ใกล้ๆกันทั้งหมด ซึ่งเป็นบ้านพี่น้องของบิดาเลี้ยง มีโรงรถที่ใช้ร่วมกันของทุกๆบ้าน ภายในบ้านของบิดาเลี้ยงมีห้องรับแขกอยู่ที่ห้องโถงกลางบ้านมีเฟอร์นิเจอร์และเครื่องอำนวยความสะดวกครบ เช่น ชุดรับแขก โทรทัศน์ขนาดใหญ่ เครื่องเสียง ตู้โชว์ของตกแต่งบ้าน ด้านซ้ายมือเป็นห้องรับประทานอาหาร ด้านหลังเป็นห้องครัวและห้องน้ำ ด้านขวามือเป็นทางเดินสำหรับเดินขึ้นไปชั้น 2 ของบ้าน ซึ่งมีทั้งหมด 4 ห้องนอน เป็นที่พักของ สมาชิกในบ้าน ได้แก่ บิดาเลี้ยง มารดา น.ส.ง และ น้องชาย

การสรุปกรณีศึกษาวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ดังนี้

ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม พบว่า น.ส.ง ไม่ได้รับความสนใจและการเอาใจใส่จากบิดาเลี้ยงและมารดาเท่าที่ควรทำให้ น.ส.ง ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าปฏิเสธหรือขัดแย้งกับเพื่อนในสิ่งที่ควรจะทำ

ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น พบว่า น.ส.ง ไม่ได้รับความสนใจและการเอาใจใส่จากมารดาและบิดาเลี้ยงเท่าที่ควร ทำให้ น.ส.ง คิดว่าตนเองนั้นไม่มีคุณค่า ไม่มีใครต้องการ ไม่มีใครรักแม้กระทั่งมารดาของตนเองก็รักน้องชายมากกว่า

ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น พบว่า น.ส.ง จะไม่กล้าที่จะออกความเห็นขัดแย้งกับเพื่อนเนื่องจากกลัวว่าเพื่อนจะไม่ชอบตนเอง

ปัญหาด้านการเรียน พบว่า น.ส.ง มีผลการเรียนในวิชาที่เน้นทางการปฏิบัติ เช่น วิทยาศาสตร์ พละศึกษา ยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจาก น.ส.ง ไม่มีความมั่นใจในตนเองในการแสดงออกหรือการแสดงความเห็น

การวินิจฉัย

ผลกระทบจากการกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อ น.ส.ง มีดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม น.ส.ง ไม่ได้รับความสนใจและการเอาใจใส่จากบิดาเลี้ยงและมารดาเท่าที่ควรทำให้ น.ส.ง ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าปฏิเสธหรือขัดแย้งกับเพื่อนในสิ่งที่ควรจะทำ

2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น น.ส.ง ไม่ได้รับความสนใจและการเอาใจใส่จากมารดาและบิดาเลี้ยงเท่าที่ควร ทำให้ น.ส.ง คิดว่าตนเองนั้นไม่มีคุณค่า ไม่มีใครต้องการ ไม่มีใครรักแม้กระทั่งมารดาของตนเองก็รักน้องชายมากกว่า

3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น น.ส.ง จะไม่กล้าที่จะออกความเห็นขัดแย้งกับเพื่อนเนื่องจากกลัวว่าเพื่อนจะไม่ชอบตนเอง

4. ปัญหาด้านการเรียน น.ส.ง มีผลการเรียนในวิชาที่เน้นทางการปฏิบัติ เช่น วิทยาศาสตร์ พละศึกษา ยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจาก น.ส.ง ไม่มีความมั่นใจในตนเองในการแสดงออกหรือการแสดงความเห็น

แนวทางในการให้ความช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม

1. ด้านพฤติกรรมแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ผู้วิจัยใช้วิธีการให้คำปรึกษากับ น.ส.ง การให้คำปรึกษาเป็น เพื่อส่งเสริมให้พัฒนาศักยภาพที่ดีอยู่แล้วให้มากยิ่งขึ้นและปรับปรุงตนเองในสิ่งที่เป็อุปสรรคและนำไปสู่การแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ลดพฤติกรรมที่ไม่มั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าปฏิเสธหรือขัดแย้งกับเพื่อนในสิ่งที่ควรจะทำให้

เป็นไปในทางที่ดีขึ้น โดยในการให้คำปรึกษาทุกครั้ง ผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษาเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 เริ่มการให้คำปรึกษาโดยการสร้างความคุ้นเคยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกเป็นกันเองและกล้าที่จะเล่าความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวให้ผู้วิจัยทราบ

1.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การฟัง การเรียบ การสะท้อนความรู้สึก การทำให้เกิดความกระจ่างแจ้ง การยอมรับ การใช้คำถามปลายเปิดและการแสดงความเห็นอกเห็นใจ ตลอดเวลาที่ให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองและลดความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัว

1.3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปเรื่องที่สนทนาตลอดจนบอกแนวทางที่จะจัดการกับความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัว และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมแล้วนัดหมายครั้งต่อไป

2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น ผู้วิจัยใช้วิธีการให้คำปรึกษากับ น.ส.ง โดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลของ ผู้วิจัยสะท้อนให้เห็น.ส.ง เชื่อว่ามีครอบครัวที่รักและห่วงใย เพื่อให้ น.ส.ง ได้เกิดความรู้สึกพึงพอใจใน การช่วยเหลือให้ น.ส.ง เริ่มจากการคิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่เขาประสบอยู่ จากนั้นให้คิดหาวิธีที่จะจัดการกับความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากไม่ได้รับความสนใจและการเอาใจใส่จากมารดาและบิดาเลี้ยงเท่าที่ควร ทำให้ น.ส.ง คิดว่าตนเองนั้นไม่มีคุณค่า ไม่มีใครต้องการ ไม่มีใครรักแม้กระทั่งมารดาของตนเองก็รักน้องชายมากกว่า เพื่อให้เกิดการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อตนเองและบุคคลรอบข้างต่อไป

3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นของ น.ส.ง เพื่อปรึกษาปัญหาและขอความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของน.ส.ง โดยการเปิดโอกาสให้ น.ส.ง. ได้มีโอกาสพูดคุยอธิบายในชั้นเรียนมากขึ้น และให้ครูประจำชั้นแจ้งผู้ปกครอง น.ส.ง ให้เอาใจใส่มากขึ้น ให้หากิจกรรมทำร่วมกันภายในครอบครัว

4. ปัญหาด้านการเรียน น.ส.ง ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นของ น.ส.ง ให้หมั่นสังเกตและสนใจ น.ส.ง มากขึ้นในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

การทำนายผล

ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า น.ส.ง นั้นได้รับผลกระทบจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่ส่งผลต่อ น.ส.ง ทั้งการแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ปัญหาด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น ปัญหาด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่นและปัญหาด้านการเรียน ซึ่งผลกระทบดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้า น.ส.ง รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวและครูประจำชั้นมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง ผู้วิจัยทำนายผลว่าผลกระทบดังกล่าวไม่

รุนแรงมากนัก ถ้าหาก น.ส.ง. ได้รับความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่และการชี้แนะแนวทางดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างแท้จริง ก็ย่อมจะสามารถช่วยเหลือได้

การติดตามผล

หลังจากได้ให้ความช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏผลดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ พบว่า น.ส.ง. มีความมั่นใจในตนเอง กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นมากขึ้น กล้าที่จะปฏิเสธเพื่อนในสิ่งที่ตนเองไม่ได้ต้องการโดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น
2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ พบว่า น.ส.ง. เข้าใจถึงความรักที่มารดาและบิดาเลี้ยงมีให้ตนเองนั้นเท่ากับความรักที่มีให้น้องชายทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองก็เป็นสมาชิกในครอบครัวคนหนึ่งที่มีคุณค่า
3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ พบว่า น.ส.ง. มีสัมพันธภาพที่ดีกับบิดาเลี้ยงและน้องชายมากขึ้น มีการพูดคุยกับสมาชิกในครอบครัวมากขึ้นรวมทั้งเล่าเรื่องราวต่างๆให้ครูประจำชั้นและมารดาฟังมากขึ้น
4. ปัญหาด้านการเรียน น.ส.ง. จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น พบว่า น.ส.ง. มีผลการเรียนในวิชาที่เน้นทางการปฏิบัติ เช่น วิทยาศาสตร์ พลศึกษา ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา
ผู้รับการศึกษาควรรับรู้ถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในครอบครัวและชีวิต รู้จักกล้าแสดงออกในทางที่ถูก รู้จักหาวิธีทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างเหมาะสม
2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา มีดังนี้
ครูประจำชั้น ควรดูแลเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ให้ความสนใจทั้งด้านการเรียนและพฤติกรรมของเด็ก
3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป
ผู้ที่ศึกษาต่อไปควรสร้างสัมพันธภาพ ความคุ้นเคย การยอมรับและเข้าใจในตัวของ น.ส.ง. โดยการแสดงความรัก ความเอาใจใส่ สนใจและห่วงใย น.ส.ง. อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ น.ส.ง. เกิดความรู้สึกไว้วางใจในตัวผู้ศึกษา กล้าที่จะระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมต่อไป

กรณีศึกษารายที่ 5

นางสาว จ (นามสมมติ)

ลักษณะทั่วไป

น.ส.จ เป็นหญิงไทย นับถือศาสนาพุทธ อายุ 17 ปี รูปร่างสมส่วน ผิวขาว ผิวหนังมีร่องรอยของการโดนทำร้าย พุดน้อย มีลักษณะหวาดระแวงบุคคลแปลกหน้าที่ไม่คุ้นเคย โดยเฉพาะเพศชาย แต่งกายสะอาด

ลักษณะปัญหา พฤติกรรมที่พบ คือ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคต่างๆ พร้อมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การใช้แบบสำรวจปัญหา

ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการใช้แบบสำรวจปัญหา โดยให้ผู้รับการศึกษาเป็นผู้ตอบแบบสำรวจปัญหา ซึ่งสามารถสรุปข้อมูลดังนี้

น.ส.จ ถูกสามีกระทำรุนแรงด้านร่างกาย ได้แก่ การชกต่อย ผลักให้ล้ม

2. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยได้สังเกตและบันทึกการสังเกตที่ทำงานของผู้รับการศึกษารวมทั้งสิ้น 1 ครั้ง ใช้เวลา 50 นาที โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ที่ทำงานของ น.ส.จ ซึ่งเป็นร้านเสริมสวยที่มีชื่อเสียง น.ส.จ จะมีหน้าที่ในการสระผมให้ลูกค้าที่มาใช้บริการ ซึ่งมีคนที่ทำหน้าที่เช่นเดียวกับ น.ส.จ อีกประมาณ 5 คน มีช่างตัดผม 4 คน และมีพนักงานเก็บเงิน 1 คน ในช่วงเวลาของการทำงาน น.ส.จ ไม่ค่อยชวนลูกค้าพูดคุยเหมือนช่างผมคนอื่น ๆ นานๆครั้งจึงจะพูดจากับเพื่อนร่วมงานที่สนิทกันซึ่งมีหน้าที่เป็นช่างสระผมเช่นเดียวกัน แต่ก็พูดคุยกันเบาๆและคุยกันไม่นาน จากนั้น น.ส.จ ก็จะทำงานต่อไปอย่างเงียบๆ เมื่อสระผมให้ลูกค้าเรียบร้อยแล้ว น.ส.จ จะพาลูกค๋ามานั่งรอให้ช่างตัดผมดูแลลูกค้าต่อ ในช่วงเวลาที่รอสระผมให้ลูกค้าคนต่อไป น.ส.จ จะนั่งอ่านนิตยสารในร้านรออย่างเงียบๆไม่พูดคุยกับใครและบางครั้ง น.ส.จ ก็จะนั่งเหม่อลอยออกไปด้านนอกร้าน

จากการสังเกตพบว่า น.ส.จ เป็นคนเงียบขรึม ไม่ค่อยพูด มีเพื่อนไม่มาก ชอบที่จะอยู่คนเดียวเงียบๆ

3. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์ น.ส.จ ได้ข้อมูลดังนี้

หลังจากที่แต่งงานออกมาอยู่กับแฟนได้สักระยะหนึ่ง ทุกๆครั้งที่แฟนเมาสุราเมื่อกลับมาถึงบ้านก็จะทำร้ายร่างกายตนเอง ในตอนแรกคิดว่าคงเป็นเพราะแฟนเมาสุรา แต่ต่อมาทุกครั้งที่มีเรื่องไม่พอใจกันหรือทะเลาะกันแฟนก็จะทำร้ายร่างกายตนเอง บางครั้งก็โดน

ทำร้ายร่างกายจนไม่สามารถไปทำงานได้ เนื่องจากอายุเพื่อนร่วมงาน แต่ก็หยุดงานติดต่อกันหลายวันไม่ได้ แรกๆที่โดนทำร้ายก็อดทนไม่เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ที่บ้านฟังเพราะกลัวว่าบิดามารดาจะไม่สบายใจ แต่ตอนหลังก็ตัดสินใจเล่าให้พี่สาวฟัง มีอยู่ครั้งหนึ่งเจ้าของร้านเสริมสวยสังเกตเห็นร่องรอยจากการโดนทำร้ายตามร่างกายของตนเอง น.ส.จ ก็เลยเล่าให้เจ้าของร้านฟัง ซึ่งเจ้านายเขาก็บอกให้กลับไปอยู่ที่บ้านดีกว่า ก็เลยตัดสินใจเลิกกับแฟนแล้วกลับมาอยู่ที่บ้านเหมือนเดิม

3.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่พี่สาวของ น.ส.จ ได้ข้อมูลดังนี้

เมื่อก่อน น.ส.จ อาศัยอยู่ที่บ้านหลังนี้ แต่หลังจากที่แต่งงานก็ได้แยกออกไปอยู่กับแฟนต่างหาก ตอนที่ น.ส.จ จะแต่งงานนั้นคนในครอบครัวไม่มีใครเห็นด้วย เนื่องจากมีความเห็นว่า น.ส.จ อายุยังน้อยและเพิ่งจะเรียนจบชั้น ม.3 แต่ น.ส.จ ก็ไม่ยอมเชื่อฟังที่บ้านเมื่อแต่งงานแล้ว น.ส.จ ก็ไปสมัครเป็นช่างสระผมอยู่ที่ร้านเสริมสวย ส่วนแฟนของ น.ส.จ ก็ทำอาชีพขับมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ตอนแรกๆที่ น.ส.จ ถูกแฟนทำร้าย น.ส.จ ไม่ได้เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ใครฟังแต่หลังจากที่โดนทำร้ายหลายครั้ง น.ส.จ ก็โทรศัพท์มาเล่าให้ตนเองฟังแต่ได้กำขับตนเองว่าอย่าเล่าเรื่องนี้ให้บิดาและมารดา เพราะไม่อยากให้ทั้ง 2 คนเป็นห่วง จนในที่สุด น.ส.จ ก็เลิกกับแฟนและย้ายกลับมาอยู่ที่บ้าน พี่สาวนั้นรู้สึกว่เมื่อเวลาอยู่ที่บ้าน น.ส.จ มักจะไม่ชอบพูดคุยเหมือนแต่ก่อน อีกทั้งยังชอบนั่งเหม่อลอยเป็นประจำและมีท่าทีหวาดระแวงเมื่อเจอกับบุคคลแปลกหน้าที่ไม่คุ้นเคยโดยเฉพาะถ้าเป็นเพศชาย

จากการสัมภาษณ์ น.ส.จ อดทนกับการถูกทำร้ายร่างกายมานาน ไม่กล้าที่จะเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ผู้อื่นฟัง ทำให้ น.ส.จ กลายเป็นคนเงียบขมึน ไม่ชอบพูดคุยจากกับคนอื่น มีลักษณะหวาดกลัว และไม่กล้าสบตากับบุคคลที่ไม่คุ้นเคยโดยเฉพาะเป็นเพศชาย

4. ระเบียบวาระสนทนา

จากระเบียบวาระสนทนาของผู้วิจัยที่ได้รับจาก น.ส.จ ซึ่งทางโรงเรียนคืนให้เมื่อจบการศึกษา สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

4.1 ประวัติส่วนตัวและครอบครัว

น.ส.จ อายุ 17 ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย จบการศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกิดที่จังหวัดกรุงเทพฯ บิดาอายุ 52 ปี ประกอบอาชีพรับจ้าง มารดาอายุ 50 ปี ไม่ได้ประกอบอาชีพ น.ส.จ เป็นบุตรคนที่ 2 มีพี่สาว 1 คน

4.2 ประวัติสุขภาพ

น.ส.จ มีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว

4.3 ประวัติทางการศึกษา

น.ส.จ มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

5. การไปเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านของ น.ส.จ จำนวน 1 ครั้ง สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

ลักษณะบ้านเป็นบ้าน 2 ชั้น ครึ่งตึกครึ่งไม้ ชั้นล่างด้านหน้าเป็นระเบียงสำหรับนั่งเล่น ภายในบ้านมีความสะอาด กลางบ้านทำเป็นห้องรับแขก มีชุดรับแขกตั้งอยู่ มีห้องด้านซ้ายมือ 1 ห้องซึ่งใช้เป็นห้องเก็บของ ด้านหลังเป็นห้องครัวและห้องน้ำ ชั้นบนมี 3 ห้องเป็นที่พักของสมาชิกในบ้าน ได้แก่ บิดา มารดา พี่สาวและ น.ส.จ

การสรุปกรณีศึกษาวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ดังนี้

ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม พบว่า น.ส.จ กลายเป็นคนเงียบซึม ไม่ชอบพูดจากับคนอื่น ชอบเก็บตัวอยู่คนเดียว เมื่อมีปัญหาก็ไม่เล่าให้ผู้อื่นฟัง

ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น พบว่า น.ส.จ รู้สึกไม่ไว้วางใจผู้อื่น กลัวว่าผู้อื่นจะคิดทำร้ายตนเอง

ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น พบว่า น.ส.จ มีลักษณะหวาดกลัว ไม่กล้าสบตาหรือไม่กล้าพูดคุยกับบุคคลที่ไม่คุ้นเคยโดยเฉพาะเป็นเพศชาย

การวินิจฉัย

ผลกระทบจากการกระทำ ความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อ น.ส.จ มีดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม น.ส.จ กลายเป็นคนเงียบซึม ไม่ชอบพูดจากับคนอื่น ชอบเก็บตัวอยู่คนเดียว เมื่อมีปัญหาก็ไม่เล่าให้ผู้อื่นฟัง
2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น น.ส.จ รู้สึกไม่ไว้วางใจผู้อื่น กลัวว่าผู้อื่นจะคิดทำร้ายตนเอง
3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น น.ส.จ มีลักษณะหวาดกลัว ไม่กล้าสบตาหรือไม่กล้าพูดคุยกับบุคคลที่ไม่คุ้นเคยโดยเฉพาะเป็นเพศชาย

แนวทางในการให้ความช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม

ผู้วิจัยได้ให้ความช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม ดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ผู้วิจัยใช้วิธีการให้คำปรึกษากับ น.ส.จ โดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมให้พัฒนาศักยภาพที่ดีอยู่แล้วให้มากยิ่งขึ้นและปรับปรุงตนเองในสิ่งที่เป็นอุปสรรคและนำไปสู่การแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ลดพฤติกรรมเงียบซึม ไม่ชอบพูดจากับคนอื่น ชอบเก็บตัวอยู่คนเดียว ให้กลายเป็นคนกล้าพูดเปิดใจ เล่าปัญหาที่ตนเองประสบมากขึ้น โดยในการให้คำปรึกษาทุกครั้ง ผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษาเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 เริ่มการให้คำปรึกษาโดยการสร้างความคุ้นเคยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกเป็นกันเองและกล้าที่จะเล่าความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวให้ผู้วิจัยทราบ

1.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การฟัง การเงี่ยบ การสะท้อนความรู้สึก การทำให้เกิดความกระจ่างแจ้ง การยอมรับ การใช้คำถามปลายเปิดและการแสดงความเห็นอกเห็นใจ ตลอดเวลาที่ให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองและลดความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัว

1.3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปเรื่องที่สนทนาตลอดจนบอกแนวทางที่จะจัดการกับความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัว และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมแล้วนัดหมายครั้งต่อไป

2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น ผู้วิจัยใช้วิธีการให้คำปรึกษากับ น.ส.จ โดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยสะท้อนให้น.ส.จ เชื่อว่ามีครอบครัวที่รักและห่วงใย เพื่อให้ น.ส.จ ได้เกิดความรู้สึกพึงพอใจในตนเอง และช่วยเหลือให้ น.ส.จ เริ่มจากการคิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุการถูกระทำรุนแรงจากสามีที่เขาประคบอยู่ จากนั้นควรให้เขาได้คิดหาวิธีที่จะจัดการกับความทุกข์ไม่ไว้วางใจผู้อื่น กลัวว่าผู้อื่นจะคิดทำร้ายตนเองที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อตนเองและสามีต่อไป

3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น ผู้วิจัยไปพบบิดา มารดา และพี่สาวของ น.ส.จ เพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของ น.ส.จ ซึ่งถูกระทำรุนแรงจากครอบครัว ให้มีความคับข้องใจลดลงและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข รวมทั้งหาทางป้องกันไม่ให้ น.ส.จ ถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวซ้ำอีก

การทำนายผล

ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า น.ส.จ นั้นได้รับผลกระทบจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่ส่งผลต่อ น.ส.จ ทั้งการแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ปัญหาด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น และ ปัญหาด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น ซึ่งผลกระทบดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้า น.ส.จ รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวและครูประจำชั้นมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหาได้อย่างจริงจัง ผู้วิจัยทำนายผลว่าผลกระทบดังกล่าวไม่รุนแรงมากนัก ถ้าหาก น.ส.จ ได้รับความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่และการชี้แนะแนวทางดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างแท้จริง ก็ย่อมจะสามารถช่วยเหลือได้

การติดตามผล

หลังจากได้ให้ความช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏผลดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม จากการสังเกตและการสัมภาษณ์พบว่า น.ส.จ มีหน้าตาที่สดชื่นแจ่มใสกว่าเดิมเมื่อเวลาอยู่ที่บ้าน พูดคุยมากขึ้น ช่วยพี่สาวทำงานบ้าน
2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น จากการสังเกตและการสัมภาษณ์พบว่า น.ส.จ มีเจตคติต่อตนเองและสมาชิกในครอบครัวดีขึ้น
3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น จากการสังเกตและการสัมภาษณ์พบว่า น.ส.จ มีสัมพันธภาพกับสมาชิกในครอบครัวดีขึ้น มีความสนิทสนมใกล้ชิดกับบิดาและมารดามากกว่าเดิม ช่วยพี่สาวทำงานบ้าน กล้าที่จะพูดจากับบุคคลแปลกหน้า เพื่อนร่วมงาน และลูกค้าที่มาใช้บริการในร้านเสริมสวยมากขึ้น และไม่รู้สึกลัวบุคคลเพศชายแล้ว

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา
ผู้รับการศึกษาควรรับรู้ถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในครอบครัวและชีวิต รู้จักกล้าแสดงออกในทางที่ถูก รู้จักหาวิธีทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างเหมาะสม
2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา
บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง ควรดูแลเอาใจใส่บุตรหลานอย่างใกล้ชิด ให้ความรักกับสมาชิกในครอบครัวอย่างเท่าเทียมกัน สร้างเสริมความภูมิใจให้แก่สมาชิกในครอบครัว รวมไปถึงการปกครองดูแลด้วยความยืดหยุ่น ไม่เข้มงวดจนเกินไป
3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป
ผู้ที่ศึกษาต่อไปควรสร้างสัมพันธภาพ ความคุ้นเคย การยอมรับและเข้าใจในตัว ของ น.ส.จ โดยการแสดงความรัก ความเอาใจใส่ สนใจและห่วงใย น.ส.จ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ น.ส.จ เกิดความรู้สึกไว้วางใจในตัวผู้ศึกษา กล้าที่จะระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมต่อไป

กรณีศึกษารายที่ 6

เด็กชาย ฉ (นามสมมติ)

ลักษณะทั่วไป

ด.ช.ฉ เป็นเด็กชายไทย นับถือศาสนาพุทธ อายุ 14 ปี รูปร่างผอมสูง ผิวค่อนข้างคล้ำ ตัดผมสั้น ไม่ค่อยมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถาม แต่งกายสะอาด

ลักษณะปัญหา พฤติกรรมที่พบ คือ
จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคต่างๆ พร้อมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุป
ได้ดังนี้

1. การใช้แบบสำรวจปัญหา

ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการใช้แบบสำรวจปัญหา โดยให้ผู้รับการศึกษาเป็นผู้ตอบแบบ
สำรวจปัญหา ซึ่งสามารถสรุปข้อมูลดังนี้

ด.ช.จ ถูกบิดากระทำรุนแรงด้านร่างกาย ได้แก่ การตี และถูกกระทำรุนแรงด้าน
จิตใจ ได้แก่ การว่ากล่าวอย่างรุนแรง

2. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยได้สังเกตและบันทึกการสังเกตผู้รับการศึกษาที่โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 2 ครั้ง ครั้งละ
30 นาที โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การสังเกตในชั้นเรียน

ในชั้นเรียนวิชาดนตรี วันนี้ครูได้สอนการเล่นระนาด ในช่วงแรกครูได้สาธิต
การตีระนาดให้นักเรียนดู ซึ่ง ด.ช.จ ก็ไม่ค่อยตั้งใจฟังที่ครูอธิบาย มองไปที่อื่น บางครั้งก็นั่ง
ก้มหน้า บางครั้งก็แกล้งผลักรเพื่อนที่นั่งอยู่ข้างๆ พอครูมองมาที่ ด.ช.จ เขาก็จะทำท่าทางตั้งใจ
ฟังสิ่งที่ครูกำลังอธิบายอยู่ หลังจากนั้นครูก็ปล่อยให้ทุกคนลองตีระนาดซึ่งด.ช.จ ก็เริ่ม
ที่จะไม่ตั้งใจฝึก พอครูเดินออกไปจากห้องปล่อยให้นักเรียนฝึกกันเอง ด.ช.จ ก็เลิกตีระนาด
แล้วเดินไปมารอบห้อง ชวนเพื่อนชายจับกลุ่มคุยกันและแกล้งเพื่อนผู้หญิงที่กำลังตั้งใจฝึกอยู่

จากการสังเกตพบว่า ด.ช.จ ไม่ค่อยมีสมาธิหรือความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติมาก
เท่าที่ควร เมื่อ ด.ช.จ สนใจในสิ่งใดก็จะให้ความสนใจในเรื่องนั้นไม่นานแล้วก็จะรู้สึกเบื่อไม่
อยากทำต่อไป

2.2 การสังเกตนอกชั้นเรียน

ที่สนามบาสเกตบอล ด.ช.จ กำลังเล่นบาสอยู่กับเพื่อนๆ ในช่วงพักกลางวัน
ซึ่งเกือบทุกครั้ง ด.ช.จ ดนเพื่อนแย่งลูกบาสไป ด.ช.จ จะแสดงสีหน้าไม่พอใจ แต่ไม่ได้ว่า
กล่าวอะไรกับเพื่อน และด.ช.จ ก็จะเล่นบาสกับเพื่อนต่อไป เมื่อ ด.ช.จ แย่งลูกบาสมาจาก
เพื่อนได้และจะโยนลูกบาสใส่หัวแต่ลูกบาสไม่ลงหัว เพื่อนของด.ช.จ ที่เล่นบาสอยู่ด้วยกันจึง
ตะโกนแซวว่า โยนไม่แม่นเลย และน้องชั้นม.2 ที่กำลังนั่งดูกลุ่มของ ด.ช.จ เล่นบาสอยู่ก็
หัวเราะขึ้นมา พบว่า ด.ช.จ มีท่าทางที่ไม่พอใจและเดินเข้าไปใกล้ๆกับกลุ่มน้องชั้น ม.2 ที่นั่ง
อยู่ข้างสนามและถามว่า น้องหัวเราะอะไร เมื่อน้องชั้นม. 2 ตอบว่า เป่ล่าครับผมไม่ได้หัวเราะพี่
ด.ช.จ จึงตอบกลับไปว่า แล้วไป แล้วเพื่อนๆของด.ช.จ ก็เรียกให้ ด.ช.จ มาเล่นบาสกันต่อ

จากการสังเกตพบว่า ด.ช.จ มีลักษณะไม่ค่อยมั่นใจในตนเอง เมื่ออยู่ในกลุ่ม
เพื่อน หากด.ช.จ รู้สึกไม่พอใจก็จะไม่กล้าที่จะแสดงอาการโกรธหรือพูดว่ากล่าวเพื่อน แต่
ด.ช.จ จะกล้าแสดงอาการไม่พอใจหรือพูดจาไม่ดีกับนักเรียนรุ่นน้องหรือคนที่อ่อนแอกว่า

3. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์ ด.ช.จ ได้ข้อมูลดังนี้

ด.ช.จ บอกว่าตนเองเป็นลูกชายคนเดียว บิดาคาดหวังอยากให้ตนเองตั้งใจเรียนเมื่อจบออกมาอยากให้เป็นทหารเหมือนบิดา ส่วนมารดาของตนเองเป็นครู มารดานั้นรับสอนพิเศษตอนเย็นและวันหยุดเสาร์และอาทิตย์ ด.ช.จ จึงไม่ค่อยสนิทกับมารดามากนัก แต่ก็รู้สึกวามารดานั้นใจดีกว่าบิดา บิดาของตนเองจะพูดอยู่เสมอว่าให้ ด.ช.จ ตั้งใจเรียน อย่าประพฤติดูไม่ดี เวลาที่อยู่บ้าน ด.ช.จ จึงไม่กล้าที่จะแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้บิดาเห็น เนื่องจากกลัวว่าบิดาจะไม่พอใจ ด.ช.จ ชอบที่จะได้ไปโรงเรียนเพราะรู้สึกวามืออยู่ที่โรงเรียนก็จะมีเพื่อนๆ รุนเดียวกับตนเอง ไม่มีใครมาบังคับอะไรจะมีบางครั้งที่ครูจะดูหว่าเขาแสดงพฤติกรรมไม่ดี แต่ครูก็ทำได้เพียงแกว่ากล่าวตักเตือนเท่านั้น ด.ช.จ จึงไม่กลัวครู

3.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูประจำชั้นของ ด.ช.จ ได้ข้อมูลดังนี้

ด.ช.จ มีความประพฤติไม่ค่อยเรียบร้อย ชอบแกล้งเพื่อน พูดจาไม่สุภาพ คุยเก่ง บางครั้งชอบนั่งเหม่อลอย ไม่ค่อยเอาใจใส่ในการเรียนและงานที่ได้รับมอบหมายเท่าที่ควร ทำงานส่งไม่ทันเวลาอยู่เสมอ มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ทุกครั้งที่ ด.ช.จ ส่งงานช้าหากครูบอกว่าจะเชิญผู้ปกครองมาพบ ด.ช.จ จะรีบทำงานมาส่งอย่างรวดเร็ว หรือหาก ด.ช.จ มีความประพฤติที่ไม่ดี ไม่เชื่อฟังครู พ่อครูบอกว่าจะบอกผู้ปกครอง ด.ช.จ ก็จะขอโทษครูและบอกว่าจะไม่ติดกับครูอีกแล้ว ครูมีความรู้สึกวาด.ช.จ นั้นกลัวผู้ปกครองมาก

จากการสัมภาษณ์พบว่า ด.ช.จ ไม่ค่อยตั้งใจเรียนที่โรงเรียน อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุที่บิดาของด.ช.จ ค่อนข้างเข้มงวดมาก ทำให้ ด.ช.จ ไม่กล้าที่จะแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้บิดาเห็นเมื่ออยู่ที่บ้าน

4. ระเบียบสละสม

จากระเบียบสละสมของ ด.ช.จ ที่ผู้วิจัยได้รับจากทางโรงเรียน สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

4.1 ประวัติส่วนตัวและครอบครัว

ด.ช.จ อายุ 14 ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกิดที่จังหวัดกรุงเทพฯ บิดาอายุ 47 ปี ประกอบอาชีพรับราชการทหาร มารดาอายุ 47 ปี ประกอบอาชีพครู ด.ช.จ เป็นบุตรคนเดียวไม่มีพี่น้อง

4.2 ประวัติสุขภาพ

ด.ช.จ มีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว

4.3 ประวัติทางการศึกษา

ด.ช.จ มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

5. การไปเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านของ ด.ช.ฉ จำนวน 1 ครั้ง สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

ลักษณะเป็นบ้านไม้ 2 ชั้น มีรั้วไม้รอบตัวบ้านมิดชิด บริเวณหลังบ้านของ ด.ช.ฉ เป็นลำคลอง ภายในบริเวณบ้านจะมีต้นไม้และดอกไม้ปลูกอยู่พอประมาณ ภายในบ้านด้านขวากันเป็นห้องรับแขกมีชุดรับแขก โทรทัศน์ เครื่องเสียง และชั้นวางหนังสือ จัดวางอย่างเป็นระเบียบ ถัดเข้าไปเป็นห้องน้ำ ด้านซ้ายมือของบ้านมีตู้โชว์กันเป็นห้องทานข้าว มีโต๊ะทานข้าวและตู้เย็น ด้านหลังบ้านเป็นห้องครัวและลานซักล้าง ชั้นบนของบ้านมี 3 ห้องนอน เป็นที่พักของบิดาและมารดา 1 ห้อง เป็นห้องส่วนตัวของด.ช.ฉ 1 ห้อง และเป็นห้องว่าง 1 ห้อง

การสรุปกรณีศึกษาวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ดังนี้

ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม พบว่า ด.ช.ฉ มักจะพูดจาเสียงดัง ตะโกนใส่ผู้ที่อ่อนแอกว่า เสมือนเป็นการระบายความกดดันที่โดนบิดาบังคับ

ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น พบว่า ด.ช.ฉ รู้สึกไม่มั่นใจในตนเอง เนื่องจากมักจะโดนบิดาออกคำสั่งเวลาอยู่ที่บ้าน และกลัวจะโดนผู้อื่นบังคับตนเองเช่นเดียวกับบิดา

ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น พบว่า ด.ช.ฉ จะไม่ชอบคุยกับสมาชิกกับในครอบครัว นอกจากนี้ยังมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นไม่ค่อยดีด้วยเนื่องจาก ด.ช.ฉ ชอบบังคับ และพูดจาข่มขู่ผู้อื่นโดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีทางสู้หรือผู้ที่อ่อนแอกว่า

ปัญหาด้านการเรียน พบว่า ด.ช.ฉ มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่ออยู่ที่บ้าน ด.ช.ฉ จะตั้งใจทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนอยู่เสมอ เนื่องจากกลัวบิดาไม่พอใจหากไม่สนใจการเรียน แต่เมื่อเวลาอยู่ที่โรงเรียน ด.ช.ฉ จะไม่ตั้งใจเรียน ไม่ทำงานส่งครู เนื่องจากมีความรู้สึกว่ามีใครสามารถบังคับตนเองได้

การวินิจฉัย

ผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อ ด.ช.ฉ มีดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ด.ช.ฉ มักจะพูดจาเสียงดัง ตะโกนใส่ผู้ที่อ่อนแอกว่า เสมือนเป็นการระบายความกดดันที่โดนบิดาบังคับ

2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น ด.ช.ฉ รู้สึกไม่มั่นใจในตนเอง เนื่องจากมักจะโดนบิดาออกคำสั่งเวลาอยู่ที่บ้าน และกลัวจะโดนผู้อื่นบังคับตนเองเช่นเดียวกับบิดา

3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น ด.ช.ฉ จะไม่ชอบคุยกับสมาชิกกับในครอบครัว นอกจากนี้ยังมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นไม่ค่อยดีด้วยเนื่องจาก ด.ช.ฉ ชอบบังคับและพูดจาข่มขู่ผู้อื่นโดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีทางสู้หรือผู้ที่อ่อนแอกว่า

4. ปัญหาด้านการเรียน ด.ช.ฉ มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่ออยู่ที่บ้าน ด.ช.ฉ จะตั้งใจทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนอยู่เสมอ เนื่องจากกลัวบิดาไม่พอใจหากไม่สนใจการเรียน แต่เมื่อเวลาอยู่ที่โรงเรียน ด.ช.ฉ จะไม่ตั้งใจเรียน ไม่ทำงานส่งครู เนื่องจากมีความรู้สึกว่ามีที่โรงเรียนไม่มีใครสามารถบังคับตนเองได้

แนวทางในการให้ความช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม

ผู้วิจัยได้ให้ความช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม ดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ด.ช.ฉ ผู้วิจัยใช้วิธีการให้คำปรึกษากับ ด.ช.ฉ โดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมให้เขาพัฒนาศักยภาพที่ดีอยู่แล้วให้มากยิ่งขึ้นและปรับปรุงตนเองในสิ่งที่เป็นอุปสรรคและนำไปสู่การแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ลดความก้าวร้าวหรือการพูดจารุนแรงต่อคนที่อ่อนแอกว่าไปในทางที่ดีขึ้น โดยในการให้คำปรึกษาทุกครั้ง ผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษาเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 เริ่มการให้คำปรึกษาโดยการสร้างความคุ้นเคยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกเป็นกันเองและกล้าที่จะเล่าความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกรังแกหรือถูกรุนแรงจากครอบครัวให้ผู้วิจัยทราบ

1.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การฟัง การเรียบเรียง การสะท้อนความรู้สึก การทำให้เกิดความกระจ่างแจ้ง การยอมรับ การใช้คำถามปลายเปิดและการแสดงความเห็นอกเห็นใจ ตลอดเวลาให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองและลดความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกรังแกหรือถูกรุนแรงจากครอบครัว

1.3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปเรื่องที่สนทนาตลอดจนบอกแนวทางที่จะจัดการกับความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกรังแกหรือถูกรุนแรงจากครอบครัว และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมแล้วนัดหมายครั้งต่อไป

2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น ผู้วิจัยใช้วิธีการให้คำปรึกษากับ ด.ช.ฉ โดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยสะท้อนให้ ด.ช.ฉ เชื่อว่าการที่บิดาตีหรือดูต่ำว่ากล่าวอย่างรุนแรง เป็นผลมาจากความหงว่ใยและความคาดหวังในผลการเรียน รวมทั้งให้เขาตระหนักรู้ในความสามารถของตนเองในเรื่องของความสามารถในการเรียน และให้พัฒนาตัวเองต่อไปในแนวทางที่เหมาะสม เพื่อให้ ด.ช.ฉ ได้เกิดความรู้สึกพึงพอใจในตนเอง การช่วยเหลือโดยให้ ด.ช.ฉ เริ่มจากการคิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุการถูกรังแกหรือถูกรุนแรงจากครอบครัวที่เขาประสบอยู่ จากนั้นควรให้เขาได้คิดหาวิธีที่จะจัดการกับความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกบิดาตีและดูต่ำว่ากล่าวเพื่อให้เกิดการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อตนเองและบิดาต่อไป

3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นของ ด.ช.ฉ เพื่อปรึกษาปัญหาและขอความร่วมมือในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของ ด.ช.ฉ ซึ่งถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ให้มีความคับข้องใจลดลงและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยให้ครูประจำชั้นหมั่นสังเกตและคอยตักเตือนเมื่อ ด.ช.ฉ ก้าวร้าวต่อผู้อื่นในระหว่างการทำกิจกรรมทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

4. ปัญหาด้านการเรียน ด.ช.ฉ ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นของ ด.ช.ฉ ในการแจ้งไปยังผู้ปกครองของด.ช.ฉ ให้เดินทางสายกลางในการควบคุมดูแล ด.ช.ฉ เนื่องจาก ด.ช.ฉ มีผลการเรียนปานกลางและมีศักยภาพที่จะพัฒนาไปได้หากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่กดดันเกินไป

การทำนายผล

ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า ด.ช.ฉ นั้นได้รับผลกระทบจากการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่ส่งผลต่อ ด.ช.ฉ ทั้งการแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ปัญหาด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น ปัญหาด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่นและปัญหาด้านการเรียน ซึ่งผลกระทบดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้า ด.ช.ฉ รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวและครูประจำชั้นมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง ผู้วิจัยทำนายผลว่าผลกระทบดังกล่าวไม่รุนแรงมากนัก ถ้าหาก ด.ช.ฉ ได้รับความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่และการชี้แนะแนวทางดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างแท้จริง ก็ย่อมจะสามารถช่วยเหลือได้

การติดตามผล

หลังจากได้ให้ความช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏผลดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า ด.ช.ฉ พุดจากับเพื่อนๆและครูด้วยถ้อยคำสุภาพมากกว่าเดิม เลิกการพูดจาเสียงดังหรือตะโกนใส่เพื่อน

2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า ด.ช.ฉ มีความเข้าใจและสามารถยอมรับตนเองตามสภาพความเป็นจริงได้ว่าเมื่ออยู่ที่โรงเรียนเคยแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น มีเจตคติที่ดีกับบิดา

3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า ด.ช.ฉ มีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวมากขึ้นกล้าที่จะเล่าเรื่องราวเคยกระทำมาให้บิดาและมารดาฟัง นอกจากนี้บิดาและมารดายังลดความเข้มงวดและความคาดหวังที่มีต่อ ด.ช.ฉ ให้น้อยลง

4. ปัญหาด้านการเรียน จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น บิดาและมารดา พบว่า ด.ช.ฉ มีความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา

ผู้รับการศึกษาควรรับรู้ถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในครอบครัวและชีวิต รู้จักกล้าแสดงออกในทางที่ถูก รู้จักหาวิธีทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา มีดังนี้

ครูประจำชั้น ควรดูแลเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ให้ความสนใจทั้งด้านการเรียน และพฤติกรรมของเด็ก

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรสร้างสัมพันธภาพ ความคุ้นเคย การยอมรับและเข้าใจ ในตัวของ ด.ช.จ โดยการแสดงความรัก ความเอาใจใส่ สนใจและห่วงใย ด.ช.จ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ ด.ช.จ เกิดความรู้สึกไว้วางใจในตัวผู้ศึกษา กล้าที่จะระบาย ความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมต่อไป

กรณีศึกษารายที่ 7

เด็กชาย ช (นามสมมติ)

ลักษณะทั่วไป

ด.ช.ช เป็นเด็กชายไทย นับถือศาสนาพุทธ อายุ 13 ปี รูปร่างเล็ก ผิวขาว ผอมสัน ชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อน แต่งกายสะอาด

ลักษณะปัญหา พฤติกรรมที่พบ คือ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคต่างๆ พร้อมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุป ได้ดังนี้

1. การใช้แบบสำรวจปัญหา

ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการใช้แบบสำรวจปัญหา โดยให้ผู้รับการศึกษาเป็นผู้ตอบแบบสำรวจปัญหา ซึ่งสามารถสรุปข้อมูลดังนี้

ด.ช.ช ถูกบิดาเลี้ยงกระทำรุนแรงด้านร่างกาย ได้แก่ การเตะ และกระทำรุนแรงด้านจิตใจ ได้แก่ พุดจาเสียตีสี ว่ากล่าวอย่างรุนแรง

2. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยได้สังเกตและบันทึกการสังเกตที่โรงเรียนของผู้รับการศึกษารวมทั้งสิ้น 1 ครั้ง โดยเป็นการสังเกตนอกชั้นเรียนใช้เวลา 30 นาที โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ในช่วงเวลาพักกลางวันเมื่อ ด.ช.ช และกลุ่มเพื่อนทานข้าวกลางวันเรียบร้อยแล้ว ด.ช.ช และเพื่อนๆจึงมานั่งคุยกันที่เก้าอี้ม้าหินใต้ต้นไม้ กลุ่มเพื่อนของด.ช.ช ซึ่งมีปัญหากับ

เพื่อนชั้นเรียนอื่นที่นั่งอยู่โต๊ะใกล้ๆกัน ด.ช.ช จึงถามเพื่อนในกลุ่มว่า มีปัญหาอะไรกับกลุ่มนั้น เมื่อเพื่อนของด.ช.ช เล่าเรื่องราวให้ฟัง พบว่าด.ช.ช มีอารมณ์โกรธและแสดงท่าทางไม่พอใจ หลังจากนั้น ด.ช.ช ก็เดินเข้าไปที่โต๊ะของนักเรียนในกลุ่มที่มีปัญหานั้น แล้วถามว่า นายมีปัญหอะไรกับพวกเราหรือเปล่า คุยกับเราได้นะ นักเรียนในกลุ่มนั้นตอบมาว่า ไม่ได้มีปัญหาอะไรนี้ ด.ช.ช จึงพูดตอบกลับไปว่า ถ้ามีปัญหาอะไรก็บอกได้นะ หลังจากนั้นด.ช.ช จึงเดินกลับมาหาเพื่อนและเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้เพื่อนๆในกลุ่มฟัง เมื่อมีสัญญาณกริ่งหมดเวลาพักกลางวันตั้งขึ้น ด.ช.ช และเพื่อนๆจึงเดินขึ้นชั้นเรียน

จากการสังเกตพบว่า เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน ด.ช.ช จะแสดงความเป็นผู้นำให้เพื่อนๆเห็น หากเกิดความรู้สึกโกรธหรือไม่พอใจอะไรก็จะแสดงออกทั้งทางด้านท่าทางและคำพูดทันทีและมักจะใช้อารมณ์ในการตัดสินใจมากกว่าใช้เหตุผล

3. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์ ด.ช.ช ได้ข้อมูลดังนี้

ด.ช.ช เล่าว่าตอนนี้อยู่กับมารดา 2 คน ก็ดีกว่าเมื่อก่อนตอนที่บิดาเลี้ยงอยู่ด้วย วันไหนเลิกเรียนกลับบ้านมาเร็วก็ช่วยแม่ทำงานบ้าน วันไหนกลับมาช้าก็ไม่ต้องทำงานบ้านแม่ก็ไม่ได้ทำอะไร ตอนกลางคืนช่วงรอแม่กลับมาจากทำงานก็จะทำการบ้าน ไม่ต้องคอยเดินไปซื้อเหล้าให้บิดาเลี้ยงอีกแล้ว เมื่อก่อนจะรู้สึกโกรธมากเวลาที่โดนบิดาเลี้ยงว่ากล่าวหรือทำร้าย เคยคิดอยากจะสู้บิดาเลี้ยงคืนบ้างแต่ก็ไม่กล้า อยากให้มารดาเลิกกับบิดาเลี้ยงมานานแล้วแต่ไม่กล้าบอกมารดา ส่วนเพื่อนที่โรงเรียนก็นิสัยดี สนิทสนมกัน เวลาใครไปมีเรื่องกับคนอื่นพวกเราทั้งกลุ่มก็จะไปช่วยเพื่อนจะได้ไม่มีใครกล้ามายุ่งกับกลุ่มของพวกเรา

3.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูประจำชั้นของด.ช.ช ได้ข้อมูลดังนี้

ด.ช.ช มีความประพฤติไม่ค่อยเรียบร้อย บางครั้งเวลาเรียนไม่ค่อยสนใจเท่าที่ควร แต่ก็มีคุณครูอาจารย์ มีเพื่อนสนิทหลายคน รักเพื่อน เวลาเพื่อนมีปัญหา ก็จะคอยช่วยเหลือ มักจะแสดงบทบาทเป็นผู้นำเมื่ออยู่กับกลุ่มเพื่อน อารมณ์ร้อน โกรธง่าย มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

จากการสัมภาษณ์พบว่า ด.ช.ช จะรู้สึกปลอดภัยเสมอหากมีการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อน เวลามีปัญหา มักจะใช้อารมณ์ตัดสินใจมากกว่าใช้เหตุผลและมีความเชื่อว่าคนที่มีความพ้องจะไม่มีการสามารถทำร้ายได้

4. ระเบียบสละสม

จากระเบียบสละสมของ ด.ช.ช ที่ผู้วิจัยได้รับจากทางโรงเรียน สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

4.1 ประวัติส่วนตัวและครอบครัว

ด.ช.ช อายุ 13 ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 2 เกิดที่จังหวัดสุพรรณบุรี มารดาอายุ 38 ปี ประกอบอาชีพพนักงานขายสินค้าในห้างสรรพสินค้า บิดากับมารดาแยกทางกันตอนที่ ด.ช.ช อายุ 9 ปี ปัจจุบัน ด.ช.ช อยู่ในความดูแลของมารดา ด.ช.ช เป็นบุตรคนเดียวไม่มีพี่น้อง

4.2 ประวัติสุขภาพ

ด.ช.ช มีสุขภาพแข็งแรง แต่มีรูปร่างค่อนข้างเล็กเมื่อเทียบกับเด็กในวัยเดียวกัน

4.3 ประวัติทางการศึกษา

ด.ช.ช มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

5. การไปเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านของ ด.ช.ช จำนวน 1 ครั้ง สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

เป็นบ้านไม้ 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นที่เก็บของและห้องครัว ชั้นบนด้านหน้าเป็นที่โล่งใช้สำหรับนั่งเล่น ดูโทรทัศน์ มีโทรทัศน์ เครื่องเสียงและโต๊ะทานข้าวตั้งอยู่ ด้านหลังมีห้องด้านซ้ายมือ 1 ห้องซึ่งเป็นห้องของมารดา และมีห้องด้านขวามืออีก 1 ห้อง ซึ่งเป็นห้องของ ด.ช.ช ติดกับห้องนอนของ ด.ช.ช เป็นห้องน้ำ ภายในบ้านไม่ค่อยสะอาดเท่าที่ควร

การสรุปกรณีศึกษาวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ดังนี้

ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม พบว่า ด.ช.ช ไม่ได้รับความสนใจและการเอาใจใส่จากมารดาเท่าที่ควร ทำให้ด.ช.ช ไม่มีความมั่นใจในตนเองและไม่กล้าแสดงออกหากต้องอยู่คนเดียวโดยไม่มีกลุ่มเพื่อน และจะแสดงลักษณะเป็นผู้นำเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน จะไม่ยอมให้ใครมาดูถูกได้ ขี้หงุดหงิดและอารมณ์ร้อน

ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น พบว่า ด.ช.ช ไม่ได้รับความสนใจและการเอาใจใส่จากมารดาเท่าที่ควร ทำให้ ด.ช.ช คิดว่าตนเองนั้นไม่มีคุณค่า และ ด.ช.ช จะรู้สึกปลอดภัยเสมอหากมีการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อน

ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น พบว่า เวลาเพื่อนมีปัญหา ด.ช.ช จะแสดงลักษณะเป็นผู้นำของกลุ่มและมักจะใช้อารมณ์ตัดสินปัญหามากกว่าใช้เหตุผลเพราะมีความเชื่อว่าคนที่มีความพ้องจะไม่มีใครสามารถทำร้ายได้

ปัญหาด้านการเรียน พบว่า ด.ช.ช มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่จะส่งการบ้านหรือรายงานที่ครูประจำชั้นมอบหมายให้ทำล่าช้ากว่าเพื่อนคนอื่น เนื่องจากไม่ค่อยมีเวลาทำการบ้าน

การวินิจฉัย

ผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อ ด.ช.ช มีดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ด.ช.ช ไม่ได้ได้รับความสนใจและการเอาใจใส่จากมารดาเท่าที่ควร ทำให้ ด.ช.ช ไม่มีความมั่นใจในตนเองและไม่กล้าแสดงออก หากต้องอยู่คนเดียวโดยไม่มีกลุ่มเพื่อน และจะแสดงลักษณะเป็นผู้นำเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน จะไม่ยอมให้ใครมาดูถูกได้ ชี้นำหงุดหงิดและอารมณ์ร้อน
2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น ด.ช.ช ไม่ได้ได้รับความสนใจและการเอาใจใส่จากมารดาเท่าที่ควร ทำให้ ด.ช.ช คิดว่าตนเองนั้นไม่มีคุณค่า และ ด.ช.ช จะรู้สึกปลอดภัยเสมอหากมีการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อน
3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น เวลาเพื่อนมีปัญหา ด.ช.ช จะแสดงลักษณะเป็นผู้นำของกลุ่มและมักจะใช้อารมณ์ตัดสินปัญหามากกว่าใช้เหตุผลเพราะมีความเชื่อว่าคนที่มีความพ้องจะไม่มีใครสามารถทำร้ายได้
4. ปัญหาด้านการเรียน ด.ช.ช มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่จะส่งการบ้านหรือรายงานที่ครูประจำชั้นมอบหมายให้ทำล่าช้ากว่าเพื่อนคนอื่น เนื่องจากไม่ค่อยมีเวลาทำการบ้าน

แนวทางในการให้ความช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม

ผู้วิจัยได้ให้ความช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม ดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ผู้วิจัยใช้วิธีการให้คำปรึกษากับ ด.ช.ช โดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล โดยส่งเสริมให้เขาพัฒนาศักยภาพที่ดีอยู่แล้วให้มากยิ่งขึ้นและปรับปรุงตนเองในสิ่งที่เป็นอุปสรรคและนำไปสู่การแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ลดพฤติกรรมที่ไม่มั่นใจในตนเองและไม่กล้าแสดงออกหากต้องอยู่คนเดียวโดยไม่มีกลุ่มเพื่อน และจะแสดงลักษณะเป็นผู้นำเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน จะไม่ยอมให้ใครมาดูถูกได้ ชี้นำหงุดหงิดและอารมณ์ร้อนให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น โดยในการให้คำปรึกษาทุกครั้ง ผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษาเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 เริ่มการให้คำปรึกษาโดยการสร้างความคุ้นเคยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกเป็นกันเองและกล้าที่จะเล่าความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวให้ผู้วิจัยทราบ

1.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การฟัง การเงี่ยบ การสะท้อนความรู้สึก การทำให้เกิดความกระจ่างแจ้ง การยอมรับ การใช้คำถามปลายเปิดและการแสดงความเห็นอกเห็นใจ ตลอดเวลาที่ให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองและลดความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัว

1.3 ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปเรื่องที่สนทนาตลอดจนบอกแนวทางที่จะจัดการกับความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัว และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมแล้วนัดหมายครั้งต่อไป

2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น ผู้วิจัยใช้วิธีการให้คำปรึกษากับ ด.ช.ช โดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยสะท้อนให้ ด.ช.ช เชื่อว่ามีบุคคลรอบข้างที่รักและห่วงใย การสามารถยืดหยัดและทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง รวมถึงความสามารถในการที่จะเผชิญปัญหาและความสามารถในการที่จะแก้ไขปัญหา ให้พัฒนาตัวเองต่อไปในแนวทางที่เหมาะสม เพื่อให้ ด.ช.ช ได้เกิดความรู้สึกพึงพอใจในตนเอง การช่วยเหลือโดยให้ ด.ช.ช พัฒนาศักยภาพของตนเองให้สูงสุด โดยเริ่มจากการคิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่เขาประสบอยู่ จากนั้นควรให้เขาได้คิดหาวิธีที่จะจัดการกับความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อตนเองและบุคคลรอบข้างต่อไป

3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นของ ด.ช.ช เพื่อปรึกษาปัญหาและขอความร่วมมือในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของ ด.ช.ช ซึ่งถูกระทำรุนแรงจากครอบครัว ให้มีความคับข้องใจลดลงและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข และผู้วิจัยไปพบมารดาของ ด.ช.ช เพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของ ด.ช.ช ซึ่งถูกระทำรุนแรงจากครอบครัว ให้มีความคับข้องใจลดลงและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข รวมทั้งหาทางป้องกันไม่ให้ ด.ช.ช ถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวซ้ำอีก

4. ปัญหาด้านการเรียน ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นของ ด.ช.ช ให้ดูแลเรื่องการส่งการบ้านและรายงานของ ด.ช.ช เป็นพิเศษ

การทำนายผล

ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า ด.ช.ช นั้นได้รับผลกระทบจากการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวที่ส่งผลต่อ ด.ช.ช ทั้งการแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ปัญหาด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น และปัญหาด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น ซึ่งผลกระทบดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้า ด.ช.ช รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวและครูประจำชั้นมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง ผู้วิจัยทำนายผลว่าผลกระทบดังกล่าวไม่รุนแรงมากนัก ถ้าหาก ด.ช.ช ได้รับความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่และการชี้แนะแนวทางดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างแท้จริงก็ย่อมจะสามารถช่วยเหลือได้

การติดตามผล

หลังจากได้ให้ความช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏผลดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า ด.ช.ช มีความอดทนมากขึ้นไม่อารมณ์ร้อนเหมือนเดิม เวลามีปัญหา ก็จะพูดคุยกับเพื่อนด้วยเหตุผล ไม่ใช้กำลังทำร้ายเพื่อน
2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า ด.ช.ช มีความมั่นใจและเห็นถึงคุณค่าในตนเองมากขึ้น รวมทั้งมีเจตคติที่ดีกับมารดา
3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า ด.ช. มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนที่โรงเรียนและมารดามากขึ้น ช่วยเหลืองานบ้านเพิ่มมากขึ้น ให้ความสนิทสนมกับมารดามากขึ้น
4. ปัญหาด้านการเรียน จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น และมารดา พบว่า ด.ช.ช มีความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา
ผู้รับการศึกษาควรรับรู้ถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในครอบครัวและชีวิต รู้จักกล้าแสดงออกในทางที่ถูก รู้จักหาวิธีทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างเหมาะสม
2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา มีดังนี้
ครูประจำชั้น ควรดูแลเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ให้ความสนใจทั้งด้านการเรียนและพฤติกรรมของเด็ก
3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป
ผู้ที่ศึกษาต่อไปควรสร้างสัมพันธภาพ ความคุ้นเคย การยอมรับและเข้าใจในตัว ของ ด.ช.ช โดยการแสดงความรัก ความเอาใจใส่ สนใจและห่วงใย ด.ช.ช อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ ด.ช.ช เกิดความรู้สึกไว้วางใจในตัวผู้ศึกษา กล้าที่จะระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมต่อไป

สรุปภาพรวมของการศึกษารายกรณี

จากการศึกษารายกรณีวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวทั้ง 7 คน สามารถสรุปภาพรวมได้ดังนี้

ผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่น

1. ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม พบว่า มีพฤติกรรมก้าวร้าว ทำร้ายร่างกายหรือรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่า เป็นอันธพาล แสดงอาการซึมเศร้าและหวาดกลัว
2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น พบว่า เกิดความรู้สึกขาดความนับถือตนเอง สูญเสียความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นว่าตนเป็นคนไร้ความสามารถ ไม่มีคุณค่าหรือสมควรถูกทุบตีทำร้าย ซึ่งส่งผลให้เกิดความเครียด
3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น พบว่า เกิดความห่างเหินกันระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว ไม่ดูแลช่วยเหลือกัน ไม่เอื้อเฟื้อเอาใจใส่ต่อกัน
4. ปัญหาด้านการเรียน พบว่า ผลการเรียนตกต่ำ เรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้นเรียน

แนวทางการให้ความช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวทั้ง 7 ราย ด้วยวิธีการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การฟัง การเจียบ การสะท้อนความรู้สึก การทำให้เกิดความกระจ่างแจ้ง การยอมรับ การใช้คำถามปลายเปิดและการแสดงความเห็นอกเห็นใจ ตลอดเวลาที่ให้คำปรึกษา จากนั้นจึงขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นและบุคคลในครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้รับการศึกษาในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของผู้รับการศึกษาต่อไป

การติดตามผล

1. ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม พบว่า วัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวจำนวน 7 ราย มีความอดทนมากขึ้นไม่อารมณ์ร้อนเหมือนเดิม เวลามีปัญหา ก็จะพูดคุยกับเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวด้วยเหตุผล กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นมากขึ้น
2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น พบว่า วัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวจำนวน 7 ราย มีความภาคภูมิใจในตนเอง และเห็นถึงคุณค่าในตนเองมากขึ้น รวมทั้งมีเจตคติที่ดีกับบุคคลอื่น
3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น พบว่า วัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวจำนวน 7 ราย มีสัมพันธภาพที่ดีกับสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนที่โรงเรียนมากขึ้น เกิดความใกล้ชิดกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว ดูแลช่วยเหลือกัน เอื้อเฟื้อเอาใจใส่ต่อกัน
4. ปัญหาด้านการเรียน พบว่า วัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวจำนวน 6 ราย มีความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้นและมีผลการเรียนพัฒนาในทางที่ดีขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่น หาแนวทางในการช่วยเหลือ ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว

คำถามการวิจัย

1. อะไรเป็นผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่น
2. การให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวสามารถทำได้
อย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นวัยรุ่นในช่วงอายุ 12 - 17 ปี จำนวน 7 ราย ที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว และเข้ามารับความช่วยเหลือจากศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและสตรีในโรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์กรุงเทพมหานคร 9 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลหลวงพ่อบุญศรีศิริราชโรดทิศ โรงพยาบาลตากสิน โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ โรงพยาบาลหนองจอก โรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ และโรงพยาบาลสิรินธร โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

1. เป็นวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ ซึ่งผ่านการคัดกรองโดยใช้แบบสอบถามการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวของวัยรุ่น
2. เป็นวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว โดยมีลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม
 - 2.2 ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น
 - 2.3 ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น
 - 2.4 มีปัญหาด้านการเรียน
3. สัมผัสใจให้ความร่วมมือในการศึกษารายกรณี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือและเทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวของวัยรุ่น
2. แบบสำรวจปัญหา
3. การสังเกต
4. การสัมภาษณ์
5. ระเบียบสนทนา
6. การไปเยี่ยมบ้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน
2. การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวินิจฉัย
4. แนวทางในการช่วยเหลือ
5. การให้ความช่วยเหลือ ป้องกัน และแก้ไข
6. การติดตามผล
7. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลกระทบจากการกระทำ ความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่น

จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่าผลกระทบจากการกระทำ ความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่น มีดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม พบว่า มีพฤติกรรมก้าวร้าว ทำร้ายร่างกายหรือรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่า เป็นอันธพาล แสดงอาการซึมเศร้าและหวาดกลัว
2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น พบว่า เกิดความรู้สึกขาดความนับถือตนเอง สูญเสียความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นว่าตนเป็นคนไร้ความสามารถ ไม่มีคุณค่าหรือสมควรถูกทุบตีทำร้าย ซึ่งส่งผลให้เกิดความเครียด
3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น พบว่า เกิดความห่างเหินกันระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว ไม่ดูแลช่วยเหลือกัน ไม่เอื้อเฟื้อเอาใจใส่ต่อกัน
4. ปัญหาด้านการเรียน พบว่า ผลการเรียนตกต่ำ เรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้นเรียน

แนวทางการให้ความช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวทั้ง 7 ราย ด้วยวิธีการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล และขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นและบุคคลในครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้รับการศึกษาในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของผู้รับการศึกษา ซึ่งหลังจากดำเนินการช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ผู้วิจัยได้ทำการติดตามผลพบว่า

1. ด้านพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม พบว่า วัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวจำนวน 7 ราย มีความอดทนมากขึ้นไม่อารมณ์ร้อนเหมือนเดิม เวลามีปัญหา ก็จะพูดคุยกับเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวด้วยเหตุผล ถ้าก็จะแสดงความคิดเห็นมากขึ้น
2. ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น พบว่า วัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวจำนวน 7 ราย มีความภาคภูมิใจในตนเอง และเห็นถึงคุณค่าในตนเองมากขึ้น รวมทั้งมีเจตคติที่ดีกับบุคคลอื่น
3. ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น พบว่า วัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวจำนวน 7 ราย มีสัมพันธภาพที่ดีกับสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนที่โรงเรียนมากขึ้น เกิดความใกล้ชิดกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว ดูแลช่วยเหลือกัน เอื้อเฟื้อเอาใจใส่ต่อกัน
4. ปัญหาด้านการเรียน พบว่า วัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวจำนวน 6 ราย มีความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้นและมีผลการเรียนพัฒนาในทางที่ดีขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่น มีดังนี้
 - 1.1 ด้านพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม พบว่า วัยรุ่นมีพฤติกรรมก้าวร้าว ทำร้ายรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่า เป็นอันธพาล ซึมเศร้า หวาดกลัว สอดคล้องกับที่ อรอนงค์ อินทรวิจิตร และ นรินทร์ กรินชัย (2542: 19; คณะกรรมการกิจการสตรีเยาวชน และผู้สูงอายุ วุฒิสภา. มปป.) อธิบายไว้ว่าเด็กที่ถูกทำร้ายในครอบครัวจะมีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นอันธพาล ทำร้ายรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่าหรือทำร้ายสัตว์ เด็กจะรู้สึกว่าตนเองถูกทำลายและไม่มีค่าอีกต่อไป ยิ่งถูกกระทำซ้ำแล้วซ้ำอีก อาจเกิดปัญหาอื่นตามมา เช่น การหนีออกจากบ้าน การรวมกลุ่มกันก่ออาชญากรรม เป็นต้น เพราะการทำร้ายร่างกายเด็กเป็นการสอนเรื่องพฤติกรรมความรุนแรง ได้ดีที่สุดในเด็กที่เคยถูกทำร้ายจะก้าวร้าวต่อเด็กอื่นมากกว่าเด็กที่ไม่เคยถูกทำร้าย และพฤติกรรมนี้จะแปรเปลี่ยนเป็นพฤติกรรมรุนแรงเมื่อเด็กโตขึ้น และจะกลายเป็นอาชญากรสังคมได้

- 1.2 ด้านเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเองและบุคคลอื่น พบว่า วัยรุ่นขาดความนับถือตนเอง สูญเสียความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นว่าตนเป็นคนไร้ความสามารถ ไม่มีคุณค่าหรือ

สมควรถูกทุบตีทำร้าย เกิดความเครียด สอดคล้องกับที่ อัจฉรา สกุนตนิยม และ ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา (2546: 11 – 16 คณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและ ผู้สูงอายุ) ที่กล่าวถึง ผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตว่าผู้ที่ถูกระทำรุนแรงจาก ครอบครัวจะมีลักษณะ การย้ำคิดย้ำทำ ความวิตกกังวล ก้าวร้าวและซึมเศร้า เกิดความหวาดกลัว รู้สึกว่าไม่ปลอดภัย รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า

1.3 ด้านสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบุคคลอื่น พบว่า เกิดความห่างเหินกันระหว่าง สมาชิกภายในครอบครัว ไม่ช่วยเหลือกัน ไม่เอื้อเฟื้อต่อกัน สอดคล้องกับที่กฤตยา อาชวนิจกุล (2539: 7) อธิบายว่าผลกระทบโดยตรงอีกทางหนึ่งคือผลกระทบต่อครอบครัว ความรุนแรงส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัวไม่มั่นคง ขัดแย้ง ขาดความสงบสุข สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม วิธีการดำเนินชีวิตในครอบครัวเบี่ยงเบนไป มีเจตคติและค่านิยมที่ไม่ดี ต่อครอบครัวทำให้ครอบครัวแตกแยก ล่มสลาย สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่หล่อหลอม บุคคลของสังคม ถ้าพื้นฐานของบุคคลที่ป่มเพาะแต่ความรุนแรงแล้ว จะทำให้สังคมเกิดความสงบสุขคงเป็นไปได้ยากยิ่ง

1.4 ปัญหาด้านการเรียน พบว่า ผลการเรียนตกต่ำ เรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้น เรียน เนื่องจากวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวจะขาดเรียนบ่อย ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายไม่อยากมาโรงเรียน

2. การให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว โดยการให้ คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้รับการศึกษาเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย ผู้วิจัยเริ่มการให้ คำปรึกษาโดยการสร้างความคุ้นเคยให้ผู้รับการศึกษาเกิดความรู้สึกเป็นกันเองและกล้าที่จะเล่า ความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวให้ผู้วิจัยทราบ จากนั้นผู้วิจัยจึง ดำเนินการให้คำปรึกษา โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การฟัง การเจียบ การสะท้อนความรู้สึก การทำให้เกิดความกระจ่างแจ้ง การยอมรับ การใช้คำถามปลายเปิดและการแสดงความคิดเห็น ออกเห็นใจ ตลอดเวลาที่ให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับการศึกษาเข้าใจตนเองและลดความคับข้องใจ ที่เกิดจากการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ตลอดจนสามารถบอกแนวทางที่จะจัดการกับความคับข้องใจที่เกิดจากการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวได้ หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นและบุคคลในครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้รับการศึกษาในการ ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของผู้รับการศึกษา ให้มีความคับข้องใจลดลงและสามารถดำเนินชีวิตได้ อย่างมีความสุข รวมทั้งหาทางป้องกันไม่ให้ผู้รับการศึกษาถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวซ้ำอีก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่น ข้อเสนอแนะต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น เช่น ครูประจำชั้น คอยสังเกตวัยรุ่นหรือเด็กที่อยู่ในความดูแลของท่านอย่างใกล้ชิดว่ามีลักษณะหรือพฤติกรรมที่อาจจะมีแนวโน้มทำให้ได้รับการถูกกระทำความรุนแรงหรือไม่ เพื่อจะได้ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที รวมทั้งควรจะดำเนินการอบรมสร้างเสริมพัฒนาทักษะทางสังคมของวัยรุ่นหรือเด็กที่อยู่ในความดูแลของท่าน เช่น วิธีการจัดการกับความรู้สึกเมื่อเกิดความโกรธ วิธีการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งการได้รับความรู้ที่ถูกต้องด้านสัมพันธภาพในครอบครัว เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนต่อสมาชิกในครอบครัวอย่างถูกต้อง อันจะเป็นการลดความเสี่ยงที่ทำให้เกิดการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวให้น้อยลง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่น ในครั้งนี้เป็นการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือจำนวน 7 ราย ไม่สามารถที่จะสรุปครอบคลุมถึงผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่นได้ทั้งหมด ดังนั้น ผลจากการศึกษาจึงเป็นเพียงแง่มุมหนึ่งที่สามารถอธิบายได้เพียงกลุ่มหนึ่งเท่านั้น ถ้าหาก การศึกษาในครั้งต่อไปมีการศึกษาผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงจากครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่นลักษณะแตกต่างออกไปจากการศึกษาในครั้งนี้ก็อาจจะทำให้ทราบผลสรุปอื่นๆที่มีความ น่าสนใจมากขึ้น

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพราะทำให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้ลึกซึ้งมากตามที่ต้องการ เพราะมีความยืดหยุ่นในการ ออกแบบการใช้เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลและการดำเนินการวิจัยจะทำให้ทราบถึงผลกระทบ ข้อเท็จจริงในเรื่องที่ศึกษาได้มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2527). *การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กฤตยา อาชวนิจกุล. (2539). “ความรุนแรงต่อผู้หญิง: ภัยเงียบ ภัยมืด และภัยสว่าง บนทุกเส้นทางชีวิตผู้หญิง.” ใน *เอกสารการประชุมวิชาการผู้หญิงกับสุขภาพ เรื่อง รื้อสร้างองค์ความคิดผู้หญิงกับสุขภาพ*. หน้า 1-40. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ. (2542). *รื้อสร้างองค์ความคิดผู้หญิงกับสุขภาพ*. นครปฐม: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กรมการปกครอง. (2550). www.dopa.go.th
- คณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชน และผู้สูงอายุ วุฒิสภา. (ม.ป.ป.). *รายงานพิจารณาศึกษา เรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมรุนแรงในครอบครัว*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรณ และคณะ. (2549). *รายงานผลการประเมินโครงการติดตามสภาวะการเติบโตและเยาวชน Child Watch*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- ชีนฤทัย กาญจนะจิตรา และคณะ. (2542). ความรุนแรงต่อผู้หญิง: ปัญหาที่ยังคงซ่อนเร้น. *ประชากรและการพัฒนา*. 19(6): 1-2.
- ณัฐพรหม อินทยศ. (2550). *เอกสารคำสอนวิชาจิตวิทยาการศึกษา EP 301*. เพชรบูรณ์: สถาบันการศึกษา วิทยาเขตเพชรบูรณ์. จาก <http://www.wikipedai.com>.
- ดวงกมล วงษ์ศรีหัต. (2540). *การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวในครอบครัวระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนชุมชนวัดบางชั้น อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธรรมบุญ เหล่าสกุลพร. (2542). *บทบาทของงานสังคมสงเคราะห์ในการคุ้มครองสิทธิเด็กซึ่งถูกระทำทารุณกรรม*. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา ศรีไพโรจน์. (2547). *การวิจัยเชิงบรรยาย*.
<http://www.watpon.com/elearning/res15.htm>.
- บุญเสริม หุตะแพทย์. (2545). *ลักษณะการบริการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พนม ลิมอารีย์. (2538). *การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พรจันทร์ เจียรอดิตศักดิ์. (2536). *การศึกษารายกรณี*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยา

- การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2531). การศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจากข่าว
หนังสือพิมพ์. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- _____. (2533). การสำรวจเบื้องต้นของสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวใน
กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- _____. (2539). การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความรุนแรงในครอบครัวและความก้าวร้าว
ของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พิมพ์ฉัตร รสสุธรรม. (2545). การศึกษาแนวทางการปกป้องคุ้มครองนักเรียนจากข่าว
อาชญากรรมที่นำเสนอในสื่อโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ภาวิดา พิทักษ์อร่ามวงศ์. (2544). การเปรียบเทียบการรับรู้ของบุตรและบิดามารดาต่อการใช้
ความรุนแรงในกระบวนการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว. วิทยานิพนธ์ พย.ม.
(การพยาบาลครอบครัว). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ถ่ายเอกสาร.
- รณชัย คงสกันธ์. (2547). ความรุนแรงในครอบครัว. กรุงเทพฯ: สหประชาพานิชย์.
- รณชัย คงสกันธ์. (2549). การแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในครอบครัว.
<http://dvkm-thailand.org/love100/9-Solve.htm>.
- ลักขณา สิริวัฒน์. (2548). การศึกษารายกรณี. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ลัดดาวัลย์ สุขุม. (2542). ทศนคติของแพทย์และพยาบาลที่ปฏิบัติงานในห้องฉุกเฉินของ
โรงพยาบาลรัฐในจังหวัดสงขลาต่อปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
ถ่ายเอกสาร.
- วีรติ พงษ์ทิพย์วัฒน์. (2542). การศึกษารายกรณีของเด็กที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในสถาน
สงเคราะห์เด็กชาย บ้านหนองคาย กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและ
สวัสดิการสังคม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วีรพล ไหญ่อรุณ. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อความรุนแรงในครอบครัวตำรวจ ศึกษาเฉพาะกรณี
นายตำรวจชั้นประทวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานีตำรวจนครบาล. วิทยานิพนธ์ สส.ม.
(สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- วันทนีย์ วาสิกะลิน และ สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. (2545). การศึกษาค่านิยมและทัศนคติของสังคม
ไทยต่อปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ศศิธร อมรินทร์แสงเพ็ญ. (2545). การศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของ
เจ้าหน้าที่ตำรวจในการให้ความช่วยเหลือสตรีและเด็กที่ประสบปัญหาความรุนแรงใน
ครอบครัว. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิระชัย โชติรัตน์. (2538). ความรุนแรงในครอบครัว ศึกษากรณีสามีทำร้ายร่างกายภรรยาใน
เขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง. วิทยานิพนธ์ (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ:
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภานัญญ์ เผือกคง. (2540). การศึกษารายกรณีนักเรียนติดยาเสพติด ในสถานบำบัดและฟื้นฟู
สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โรงพยาบาลค่ายสมเด็จพระนเรศวร มหาราช จังหวัด
พิษณุโลก. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว. (2546). การพัฒนาดัชนีความอยู่ดีมีสุขด้าน
ชีวิตครอบครัวสำหรับประเทศไทย: รายงานการศึกษาขั้นสุดท้ายโครงการระบบ
พัฒนาจัดเก็บกลุ่มดัชนีชีวิตครอบครัวอยู่ดีมีสุขสำหรับประเทศไทย. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สรรพสิทธิ์ คุ่มพ์ประพันธ์. (2541). “ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรง
ต่อเด็กและสตรี.” ใน รายงานการสัมมนา เรื่อง การยุติความรุนแรงต่อเด็กและสตรี.
หน้า 91-103. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรี
แห่งชาติ.
- สำหรับ จิตตินันท์. (2541). “ความรุนแรงในครอบครัว” ใน รายงานการสัมมนา เรื่อง การยุติ
ความรุนแรงต่อเด็กและสตรี. หน้า 138-141. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ.
- สุดสงวน สุธีสร. (2540). ความรุนแรงในครอบครัว กรณีการประทุษร้ายทางร่างกายและทาง
เพศต่อเด็กในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวิมล ทิรกานันท์. (2548). การประเมินโครงการ แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. (2542). โครงการสัมมนาเรื่อง
นโยบายและแผนขจัดความรุนแรงต่อเด็กและสตรี. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2546). เอกสารประกอบคำสอน การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาการวิจัยและการวัดผล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อนุช อาภาภิรม. (2543). ฉากความรุนแรงในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ: สถาบันนิติทรรศน์.

- อรณี นมรักษ์. (2536). *การทำธุรกรรมเด็กในครอบครัวของนักเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร กรณี โรงเรียนสามเสนนอก. วิทยานิพนธ์ (พัฒนาศึกษา).* กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อรอนงค์ อินทรวิจิตร และ นรินทร์ กรินชัย. (2542). *ผู้หญิงและเด็ก: เหยื่อความรุนแรงในครอบครัว.* กรุงเทพฯ: ปกเกล้าการพิมพ์.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2544). *จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว.* กรุงเทพฯ: ชันดำการพิมพ์.
- อังศิรินทร์ อินทรกำแหง. (2550). *การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและตชนี้วัดภาวะวิกฤตชีวิตสตรีไทยสมรสวัยกลางคนที่ทำงานนอกรบ้านในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.* กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉรา สกุนตนิยม. *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทำร้ายคู่สมรส.* วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลอนามัยชุมชน). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สกุนตนิยม และ ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา. (2546). *รายงานการสัมมนา เพื่อสุขภาพแห่งมวลมนุษย์หยุดความรุนแรง 10 ตัวชี้วัดสุขภาพ 10 สถานการณ์เด่นทางสุขภาพ.* หน้า 11-16. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ.
- อัมพล สุอำพัน. (2540). *ลูกคนเดียวเลี้ยงอย่างไรไม่เป็นปัญหา.* กรุงเทพฯ: บีแปลนพับลิชชิง.
- อำนาจ แสงสว่าง. (2544). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.
- Arthur, L., Brende, O. & Quiroz, E. (2003, January). "Violence: Incidence and Frequency of Physical and Psychological Assaults Affecting Mental Health Providers in Georgia." *The Journal of General Psychology*. 130 (1): 22-45.
- Barden, Renardo. (1994). *Juvenile violence.* New York: Marshall Cavendish Cororation.
- Barnett, R. (1997). *Towards a higher education for a new century.* University of London, Institute of Education.
- Cameron, Sheila. (1994). *MBA handbook essential study skills.* London: Pitmom.
- Campbell, A. (1981). *Subjective measure of well-being.* American Psychologist, 31, 117-124.
- Reiss, Albert J; & Roth, Jeffrey A. (1993). *Understanding and Preventing Violence.* Washington, D.C.: National Academy Press.

Straus, M. A, Gelles, R.J. and Steinmetz, S.K. (1980). Behind closed doors: Violence in the American family. New York: Doubleday/Anchor.

World Health Organization. (2002). *World report on violence and health* . Geneva: World Health Organization.

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

แบบสอบถามการถูกระงับการกระทำรุนแรงจากครอบครัวของวัยรุ่น

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการถูกระงับการกระทำรุนแรงจากครอบครัวของวัยรุ่น

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุและผลกระทบที่มีต่อวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว เพื่อเป็นแนวทางการช่วยเหลือและแก้ปัญหาวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว ซึ่งท่านสามารถแสดงความรู้สึกหรือแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของท่านไม่มีข้อถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด ดังนั้นขอให้ท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็น เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามฉบับนี้

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

นางสาวอรรรณ การภักดี

นิสิตปริญญาโท

วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1. แบบสอบถามการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวของวัยรุ่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่คิดว่าตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น.....

หรือ สำเร็จการศึกษาในระดับชั้น.....

4. ปัจจุบันอาศัยอยู่กับใคร

บิดามารดา

บิดาหรือมารดา

ญาติ (ระบุความสัมพันธ์)

เพื่อน

อื่นๆ (ระบุ)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการถูกรุ้รกระทำรุนแรงจากครอบครัวของวัยรุ่น

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับการถูกรุ้รกระทำรุนแรงจากครอบครัว

ของวัยรุ่นด้านร่างกายและด้านจิตใจ หลังจากอ่านข้อความแล้ว ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓

ในช่องที่คิดว่าตรงกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับท่านตามความเป็นจริงมากที่สุด ดังนี้

เป็นประจำ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับท่านเป็นประจำ

เกือบทุกครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับท่านบ่อยมาก แต่ไม่ทุกครั้ง

บางครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับท่านบ้าง ไม่ตรงบ้าง

นานๆครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับท่านน้อยครั้ง

ไม่เคยเลย หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับท่านเลย

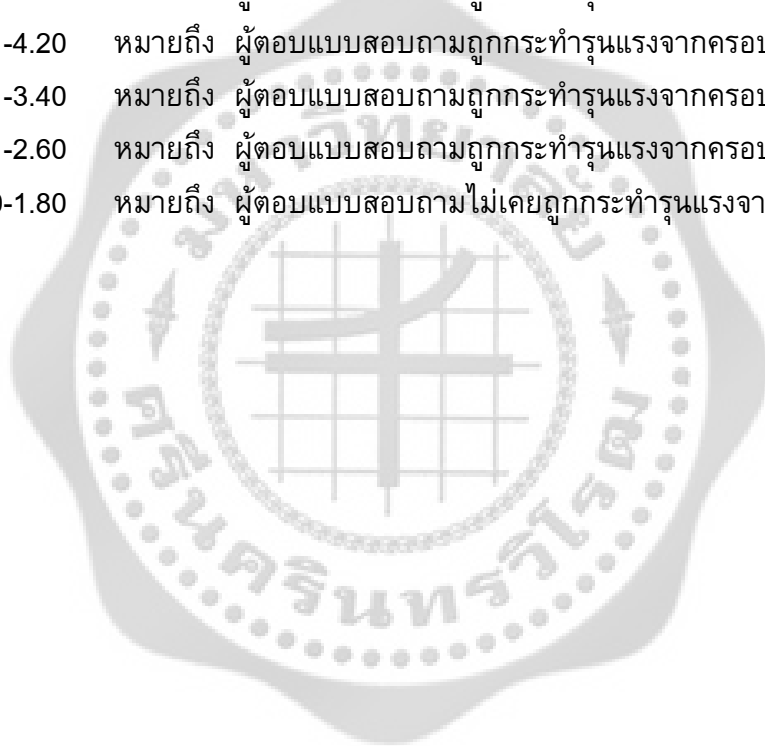
ข้อความ	เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
การถูกรุ้รกระทำรุนแรงจากครอบครัวด้านร่างกาย					
1. บุคคลในครอบครัวจะทำร้ายร่างกาย โดยการทุบ ตี เมื่อข้าพเจ้าทำความผิดเพียงเล็กน้อย					
2. เมื่อเกิดความรู้สึกไม่พอใจ บุคคลในครอบครัวจะขว้างปาสิ่งของใส่ข้าพเจ้า					
3. บุคคลในครอบครัวไม่มีการแสดงออกทางร่างกายกับข้าพเจ้า เช่น การกอด					
4. เมื่อเวลาป่วยข้าพเจ้าต้องหายาทานเอง					
5. บุคคลในครอบครัวจะลงโทษ เมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าทำความผิด					
6. บุคคลในครอบครัวใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงกับข้าพเจ้า เช่น ตะ ต่อย ตบ					
7. หากบุคคลในครอบครัวหงุดหงิดจะทำร้ายร่างกายข้าพเจ้า					
8. เมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าป่วยบุคคลในครอบครัวจะไม่ดูแลข้าพเจ้า					
9. เมื่อข้าพเจ้าถูกลงโทษ ไม่มีบุคคลในครอบครัวช่วยห้ามไม่ให้ลงโทษข้าพเจ้า					
10. บุคคลในครอบครัวแกล้งเดินชนข้าพเจ้าเป็นประจำเมื่อข้าพเจ้าเดินหรือนั่งอยู่ใกล้					

ข้อความ	เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
การถูกรังแกหรือรุนแรงจากครอบครัวด้านจิตใจ					
1. บุคคลในครอบครัวไม่สนใจในชีวิตความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของข้าพเจ้า					
2. บุคคลในครอบครัวไม่เคยพูดชื่นชมเมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าประพฤติตัวดี					
3. บุคคลในครอบครัวจะสื่อสารกับข้าพเจ้าด้วยความรุนแรง เช่น ตะคอก					
4. บุคคลในครอบครัวไม่ให้ค่าใช้จ่ายประจำวันแก่ข้าพเจ้า					
5. บุคคลในครอบครัวไม่เคยซักถามเรื่อง การเรียนหรือการทำงานของข้าพเจ้า					
6. เมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าแสดงความคิดเห็น บุคคลในครอบครัวไม่สนใจฟังในสิ่งที่ข้าพเจ้าพูด					
7. บุคคลในครอบครัวแสดงความรังเกียจข้าพเจ้า เช่น แสดงท่าทางรังเกียจ พุดจาเสียดสีดูหมิ่น					
8. บุคคลในครอบครัวปฏิบัติกับข้าพเจ้าเสมือนว่าข้าพเจ้าไม่ใช่บุคคลสำคัญของครอบครัว ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณค่าตนเองไม่มีคุณค่า					
9. ขณะที่บุคคลในครอบครัวไปพักผ่อนนอกบ้านข้าพเจ้าจะต้องอยู่ดูแลบ้านเพียงคนเดียว					
10. บุคคลในครอบครัวไม่ให้ความสนใจเมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าเกิดปัญหา					

เกณฑ์การให้คะแนน	(คะแนน)
เป็นประจำ	5
เกือบทุกครั้ง	4
บางครั้ง	3
นานๆครั้ง	2
ไม่เคยเลย	1

เกณฑ์การแปลความหมาย

4.21 -5.00	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวเป็นประจำ
3.41-4.20	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวเกือบทุกครั้ง
2.61-3.40	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวบางครั้ง
1.81-2.60	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวนานๆครั้ง
1.00-1.80	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวเลย

2. แบบสำรวจปัญหา

คำชี้แจง ให้ท่านเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. ครอบครัวของข้าพเจ้า

.....
.....
.....
.....
.....

2. ข้าพเจ้ามีความรู้สึกต่อสมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้า

.....
.....
.....
.....
.....

3. เมื่ออยู่ที่บ้านข้าพเจ้ารู้สึก

.....
.....
.....
.....
.....

4. สิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการให้สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติต่อข้าพเจ้า

.....
.....
.....
.....
.....

5. สิ่งที่ข้าพเจ้าไม่ต้องการให้สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติต่อข้าพเจ้า

.....
.....
.....
.....
.....

3. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต ผู้วิจัยสังเกตผู้รับการศึกษา โดยสังเกตจากพฤติกรรมที่ผู้รับการศึกษาแสดงออกมา และหลังจากการสังเกตแล้วมีการบันทึกและตีความหมายพฤติกรรมทันทีทุกครั้งที่สังเกต

แบบฟอร์มบันทึกการสังเกต

การบันทึกการสังเกตครั้งที่.....

ชื่อผู้ถูกสังเกต..... อายุ.....ปี

วัน เวลาที่สังเกต.....

สถานที่.....

พฤติกรรมที่เกิดขึ้น.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

4. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยทำการสัมภาษณ์ แบบไม่มี
พิธีรีตองทำการสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา เช่น ครูประจำชั้น
และเพื่อนสนิท และบันทึกผลการสัมภาษณ์ทันทีหลังจากยุติการสัมภาษณ์

แบบฟอร์มสำหรับบันทึกการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ครั้งที่.....

ชื่อ..... นามสกุล..... อายุ.....ปี

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

เวลา..... น.สถานที่.....

จุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์.....

.....
.....
.....

สรุปผลจากการสัมภาษณ์.....

.....
.....
.....

ความคิดเห็น.....

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้สัมภาษณ์

5. ระเบียบสะสม ผู้วิจัยขอข้อมูลระเบียบสะสมของผู้รับการศึกษา รวมทั้งสิ้น 6 รายจากโรงเรียนที่ผู้รับการศึกษากำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน ยกเว้นระเบียบสะสมของผู้รับการศึกษา รายที่ 5 (นางสาว จ) นั้นผู้วิจัยได้ข้อมูลระเบียบสะสมจากตัวผู้รับการศึกษาเอง

6. การไปเยี่ยมบ้าน ผู้วิจัยศึกษาสิ่งแวดล้อมที่บ้านเพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้รับการศึกษากับบิดามารดาหรือผู้ปกครองและคนอื่นๆสมาชิกในครอบครัว โดยผู้วิจัยไปเยี่ยมบ้านของผู้รับการศึกษาด้วยตนเอง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเยี่ยมบ้านคนละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ปกครองรวมทั้งสมาชิกในครอบครัว รวมทั้งบันทึกแบบฟอร์มการเยี่ยมบ้าน

แบบฟอร์มบันทึกการเยี่ยมบ้าน

ชื่อผู้วิจัยที่ไปเยี่ยม.....

ชื่อแหล่งข้อมูล อายุ.....ปี

วันที่ไปเยี่ยม..... เวลา..... ถึงเวลา.....น.

1.รูปร่างลักษณะภายนอกตัวบ้านและบริเวณสนามหญ้า.....

.....
.....
.....
.....

2. ลักษณะภายในบ้าน.....

.....
.....
.....
.....

3. ลักษณะความสัมพันธ์ภายในครอบครัว.....

.....
.....
.....

4. เจตคติของผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวที่มีต่อผู้รับการศึกษา.....

.....
.....
.....

ภาคผนวก
คุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามการถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวของวัยรุ่น

ข้อความ (n=7)	ค่า IOC	ค่าอำนาจ จำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
การถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวด้านร่างกาย			
1. บุคคลในครอบครัวทำร้ายร่างกายโดยการทุบ ตี เมื่อข้าพเจ้าทำความผิดเพียงเล็กน้อย	1.00	.47	.94
2. เมื่อเกิดความรู้สึกไม่พอใจ บุคคลในครอบครัวขว้างปาสิ่งของใส่ข้าพเจ้า	1.00	.73	
3. บุคคลในครอบครัวไม่มีการแสดงออกทางร่างกายกับข้าพเจ้า เช่น การกอด	1.00	.73	
4. เมื่อเวลาป่วยข้าพเจ้าต้องหายาทานเอง	0.66	.73	
5. บุคคลในครอบครัวลงโทษ เมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าทำความผิด	1.00	.76	
6. บุคคลในครอบครัวใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงกับข้าพเจ้า เช่น ตะบอง ตบ	1.00	.89	
7. หากบุคคลในครอบครัวหงุดหงิดทำร้ายร่างกายข้าพเจ้า	1.00	.97	
8. เมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าป่วย บุคคลในครอบครัวไม่ดูแลข้าพเจ้า	0.66	.91	
9. เมื่อข้าพเจ้าถูกลงโทษ ไม่มีบุคคลในครอบครัวช่วยห้ามไม่ให้ลงโทษข้าพเจ้า	1.00	.82	
10. บุคคลในครอบครัวแกล้งเดินชนข้าพเจ้าเป็นประจำเมื่อข้าพเจ้าเดินหรือนั่งอยู่ใกล้	1.00	.84	
การถูกระทำรุนแรงจากครอบครัวด้านจิตใจ			
1. บุคคลในครอบครัวไม่สนใจในชีวิตความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของข้าพเจ้า	1.00	.90	.95
2. บุคคลในครอบครัวไม่เคยพูดชื่นชม เมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าประพฤติดี	1.00	.87	
3. บุคคลในครอบครัวสื่อสารกับข้าพเจ้าด้วยความรุนแรง เช่น ตะคอก	1.00	.89	
4. บุคคลในครอบครัวไม่ให้ค่าใช้จ่ายแก่ข้าพเจ้า	0.66	.76	

ข้อความ (n=7)	ค่า IOC	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
5. บุคคลในครอบครัวไม่เคยซักถามเรื่องการเรียนหรือการทำงานของข้าพเจ้า	1.00	.65	
6. เมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าแสดงความคิดเห็นบุคคลในครอบครัวไม่สนใจฟังในสิ่งที่ข้าพเจ้าพูด	1.00	.74	
7. บุคคลในครอบครัวแสดงความรังเกียจข้าพเจ้า เช่น แสดงท่าทางรังเกียจ พุดจาเสียดสีดูหมิ่น	1.00	.74	
8. บุคคลในครอบครัวปฏิบัติกับข้าพเจ้าเสมือนว่าข้าพเจ้าไม่ใช่บุคคลสำคัญของครอบครัว ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า	1.00	.78	
9. ขณะที่บุคคลในครอบครัวไปพักผ่อนนอกบ้าน ข้าพเจ้าต้องอยู่ดูแลบ้านเพียงคนเดียว	0.66	.84	
10. บุคคลในครอบครัวไม่ให้ความสนใจเมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าเกิดปัญหา	1.00	.77	

ภาคผนวก จ
ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 1 ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวด้านร่างกาย (n = 7 คน)

ตัวแปร	Min	Max	\bar{X}	SD	การแปลความหมาย
1. บุคคลในครอบครัวจะทำร้าย ร่างกายโดยการทุบตี เมื่อข้าพเจ้าทำความผิดเพียงเล็กน้อย	2.00	5.00	3.86	1.21	เกือบทุกครั้ง
2. เมื่อเกิดความรู้สึกไม่พอใจ บุคคลในครอบครัวจะขว้างปาสิ่งของใส่ข้าพเจ้า	3.00	5.00	4.14	0.90	เกือบทุกครั้ง
3. บุคคลในครอบครัวไม่มีการแสดงออกทางร่างกายกับข้าพเจ้า เช่น การกอด	3.00	5.00	3.86	0.69	เกือบทุกครั้ง
4. เมื่อเวลาป่วยข้าพเจ้าต้องหายาทานเอง	2.00	4.00	3.29	0.76	บางครั้ง
5. บุคคลในครอบครัวจะลงโทษ เมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าทำความผิด	2.00	5.00	3.43	0.98	เกือบทุกครั้ง
6. บุคคลในครอบครัวใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงกับข้าพเจ้า เช่น เตะ ต่อย ตบ	2.00	5.00	3.71	1.11	เกือบทุกครั้ง
7. หากบุคคลในครอบครัวหงุดหงิดจะทำร้ายร่างกายข้าพเจ้า	1.00	5.00	3.86	1.46	เกือบทุกครั้ง
8. เมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าป่วย บุคคลในครอบครัวจะไม่ดูแลข้าพเจ้า	2.00	5.00	4.14	1.07	เกือบทุกครั้ง
9. เมื่อข้าพเจ้าถูกลงโทษ ไม่มีบุคคลในครอบครัวช่วยห้ามไม่ให้ลงโทษข้าพเจ้า	2.00	5.00	3.86	0.90	เกือบทุกครั้ง
10. บุคคลในครอบครัวแกล้งเดินชนข้าพเจ้าเป็นประจำเมื่อข้าพเจ้าเดินหรือนั่งอยู่ใกล้	2.00	5.00	3.57	0.98	เกือบทุกครั้ง
รวม	2.20	4.50	3.77	0.84	เกือบทุกครั้ง

จากตาราง 1 พบว่า จากการเก็บข้อมูลวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวจำนวน 7 คน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวด้านร่างกายที่สูงที่สุด ได้แก่ เมื่อเกิดความรู้สึกไม่พอใจบุคคลในครอบครัวจะขว้างปาสิ่งของใส่ข้าพเจ้า และเมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าป่วย บุคคลในครอบครัวจะไม่ดูแลข้าพเจ้าสูงที่สุด เท่ากับ 4.14 รองลงมาคือ บุคคลในครอบครัวจะทำร้ายร่างกายโดยการทุบ ตี เมื่อข้าพเจ้าทำความผิดเพียงเล็กน้อย บุคคลในครอบครัวไม่มีการแสดงออกทางร่างกายกับข้าพเจ้า เช่น การกอด หากบุคคลในครอบครัวหงุดหงิดจะทำร้ายร่างกายข้าพเจ้าเมื่อข้าพเจ้าถูกลงโทษ ไม่มีบุคคลรอบครัวช่วยห้ามไม่ให้ลงโทษข้าพเจ้า เท่ากับ 3.86 บุคคลในครอบครัวใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงกับข้าพเจ้า เช่น ตะบอง ตบ เท่ากับ 3.71 บุคคลในครอบครัวแกล้งเดินชนข้าพเจ้าเป็นประจำเมื่อข้าพเจ้าเดินหรือนั่งอยู่ใกล้ เท่ากับ 3.57 บุคคลในครอบครัวจะลงโทษเมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าทำความผิด เท่ากับ 3.43 และเมื่อเวลาป่วย ข้าพเจ้าต้องหาทานเองเท่ากับ 3.29 ตามลำดับ

ตาราง 2 ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวด้านจิตใจ (n = 7 คน)

ตัวแปร	Min	Max	\bar{X}	SD	การแปลความหมาย
1. บุคคลในครอบครัวไม่สนใจในชีวิตความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของข้าพเจ้า	2.00	5.00	3.57	0.98	เกือบทุกครั้ง
2. บุคคลในครอบครัวไม่เคยพูดชื่นชม เมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าประพฤติตัวดี	2.00	5.00	3.86	1.21	เกือบทุกครั้ง
3. บุคคลในครอบครัวจะสื่อสารกับข้าพเจ้าด้วยความรุนแรง เช่น ตะคอก	3.00	5.00	4.14	0.90	เกือบทุกครั้ง
4. บุคคลในครอบครัวไม่ให้ค่าใช้จ่ายประจำวันแก่ข้าพเจ้า	3.00	5.00	4.00	0.82	เกือบทุกครั้ง
5. บุคคลในครอบครัวไม่เคยซักถามเรื่องการเรียนหรือการทำงานของข้าพเจ้า	3.00	5.00	4.14	0.90	เกือบทุกครั้ง
6. เมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าแสดงความคิดเห็น บุคคลในครอบครัวไม่สนใจฟังในสิ่งที่ข้าพเจ้าพูด	3.00	5.00	4.14	0.90	เกือบทุกครั้ง
7. บุคคลในครอบครัวแสดงความรังเกียจข้าพเจ้า เช่น แสดงท่าทางรังเกียจ พุดจาเสียดสีดูหมิ่น	3.00	5.00	4.14	0.90	เกือบทุกครั้ง
8. บุคคลในครอบครัวปฏิบัติกับข้าพเจ้าเสมือนว่าข้าพเจ้าไม่ใช่บุคคลสำคัญของครอบครัว ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณค่าตนเองไม่มีคุณค่า	2.00	5.00	4.00	1.00	เกือบทุกครั้ง
9. ขณะที่บุคคลในครอบครัวไปพักผ่อนนอกบ้าน ข้าพเจ้าจะต้องอยู่ดูแลบ้านเพียงคนเดียว	3.00	5.00	4.29	0.76	เป็นประจำ
10. บุคคลในครอบครัวไม่ให้ความสนใจเมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าเกิดปัญหา	3.00	5.00	4.14	0.69	เกือบทุกครั้ง
รวม	2.70	4.80	4.04	0.76	เกือบทุกครั้ง

จากตาราง 2 พบว่า จากการเก็บข้อมูลวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว จำนวน 7 คน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัวด้านจิตใจที่สูงที่สุด ได้แก่ ขณะที่บุคคลในครอบครัวไปพักผ่อนนอกบ้านข้าพเจ้าจะต้องอยู่ดูแลบ้านเพียงคนเดียว เท่ากับ 4.29 รองลงมาคือ บุคคลในครอบครัวจะสื่อสารกับข้าพเจ้าด้วยความรุนแรง เช่น ตะคอก บุคคลในครอบครัวไม่เคยซักถามเรื่องการเรียนหรือการทำงานของข้าพเจ้า เมื่อเวลาที่ข้าพเจ้า แสดงความคิดเห็นบุคคลในครอบครัวไม่สนใจฟังในสิ่งที่ข้าพเจ้าพูด บุคคลในครอบครัวแสดงความรังเกียจข้าพเจ้า เช่น แสดงท่าทางรังเกียจ พูดจาเสียดสี ดุหมั่น บุคคลในครอบครัวไม่ให้ความสนใจ เมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าเกิดปัญหา เท่ากับ 4.14 บุคคลในครอบครัวไม่ให้ค่าใช้จ่ายประจำวันแก่ข้าพเจ้า บุคคลในครอบครัวปฏิบัติกับข้าพเจ้าเสมือนว่าข้าพเจ้าไม่ใช่บุคคลสำคัญของครอบครัว ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณค่าตัวเองไม่มีคุณค่า เท่ากับ 4.00 บุคคลในครอบครัวไม่เคยพูดชื่นชม เมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าประพฤติตัวดี เท่ากับ 3.86 และบุคคลในครอบครัวไม่สนใจในชีวิตความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของข้าพเจ้า เท่ากับ 3.57 ตามลำดับ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวอรรรณ การภักดี
วันเดือนปีเกิด	1 มกราคม พ.ศ. 2527
สถานที่เกิด	จังหวัดชัยนาท
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	310/98 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง
พ.ศ. 2548	คณะบริหารการตลาด สาขาการตลาด จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ. 2553	คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

